

Gorenjski Glas

TOREK, 12. APRILA 2022

LETO LXXV, ŠT. 29, CENA 2,00 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Na Bledu odprli medgeneracijski center

V nedeljo, 10. aprila, so na osrednji slovesnosti ob prazniku Občine Bled slavnostno odprli Medgeneracijski center Vezenine Bled, hkrati so podelili tudi občinska priznanja.

MAŠA LIKOSAR

Bled – Medgeneracijski center Vezenine Bled, ki se razteza na več kot 1500 kvadratnih metrih notranjih površin in 250 kvadratnih metrih zunanjih peščenih površin, predstavlja programsko kompleksen objekt z večnamenskimi prostori, ki kot celota tvorijo kulturno in družabno središče kraja. Umeščen je na nekdanje degradirano območje, kjer je stala tovarna Vezenine Bled. Center s svojo vsebino in podobo ohranja spomin nanjo, na njeno zgodovino pa

se navezuje tudi arhitekturna oblika fasade, kjer je moč videti abstrakcijo enega od vzorcev čipke.

Objekt je zasnovan kot lesena skoraj ničenergijska stavba, ki sledi ciljem trajnostnega razvoja v občini Bled. Vrednost celotne investicije je znašala 4,8 milijona evrov, pri čemer je Občina Bled pridobila nepovratno subvencijo Eko sklada v višini slabih 660 tisoč evrov.

V centru so svoj prostor našli Ljudska univerza Radovljica za izvajanje programov medgeneracijskega sožitja, druženja in

sodelovanja z društvi, Dom dr. Janka Benedika za izvajanje programov za starejše in Knjižnica Blaža Kumerdeja Bled, ki sodi v sklop Knjižnice Antona Tomaža Linhartaradovljica. V novo knjižnico so ob tej priložnosti s pomočjo žive verige prenesli še zadnjo knjigo, in sicer Bled v fevdalni dobi avtorja Franca Gornika. V pritličju stavbe sta tudi muzejska zbirka Blejske čipke, ki je nastala v sodelovanju z Gorenjskim muzejem, in večnamenska dvorana, ki služi kot večji prireditveni prostor.

► 6. stran

Medgeneracijski center Vezenine Bled je odprl svoja vrata. / Foto: Primož Pižulin

Najboljši Usedline in Solo

Grumova nagrada za najboljše slovensko dramsko besedilo Katarini Morano za Usedline, Šeligova nagrada za najboljšo predstavo festivala predstavi Solo, občinstvo je izbralo Primer Kocbek.

IGOR KAVČIČ

Kranj – V petek se je s podelitvijo nagrad najboljšim v Prešernovem gledališču končal 52. Teden slovenske drame. Igralski nagradi sta prejela Marjuta Slamič za vlogo Bogdane v uprizoritvi jerebika, štrudelj, ples pa še kaj in Benjamin Krnetič za vlogo v uprizoritvi Solo, posebno nagrado festivala pa je žirija dodelila predstavi Under construction. Nagrado za mladega dramatika je prejela Ela Božič za besedilo Interpretacija Sanje. V uvodu sta Alja Predan in Petra Vidali prejeli nagradi Društva gledaliških kritikov in teatrologov Slovenije.

► 12. stran

Prejemnica Grumove nagrade Katarina Morano in nagrade za mladega dramatika Ela Božič

Proti obravnavi v zabojnikih

Več kot 1100 ljudi je podpisalo spletno peticijo proti ločeni obravnavi infektivnih bolnikov v zabojnikih pred Zdravstvenim domom Kranj. Tam priznavajo, da rešitev ni optimalna, a trenutno edina možna.

► 32. stran

Priloga:

LOČANKA

Snovanja od 17. do 24. strani

- * Ukrajina, razpeta med Vzhodom in Zahodom
- * Ukrajinske slike: prelesti in bolesi
- * Naši v Ukrajini, Ukrajinci pri nas
- * Ukrajinci in Slovenci, ukrajinščina in slovenščina

VOLITVE 2022

Glasovanje po pošti in na domu

Volitve v državni zbor se nezadržno bližajo. Volivci lahko še jutri zaprosijo za glasovanje po pošti, čez osem dni, to je 20. aprila, pa se izteče rok, do katerega lahko zaprosijo za glasovanje na domu zaradi bolezni.

3

GORENJSKA

V Domelu so pripravljene na izzive

V družbi Domel so nagradili inovativne sodelavce. Ob podelitvi so zaznamovali še trideset let proizvodnje elektronsko komutiranih motorjev in pomemben mejnik – 150 milijonov proizvedenih sesalnih enot.

8

ZANIMIVOSTI

Škofjeloški pasijon želijo prevedti

Po načrtih bi v soboto morala potekati uprizoritev Škofjeloškega pasijona, a so jo lani jeseni zaradi epidemiološke situacije odpovedali. Med strokovnjaki za pasijone je zanimiva ideja, da bi Škofjeloški pasijon tudi prevedli.

10

KMETIJSTVO

Komenda v starem sejemskeem sijaju

Če bi sodili po številu razstavljalcev in obiskovalcev na spomladanskem sejmu v Komendi, bi lahko ocenili, da so si oboji, tako razstavljalci kot obiskovalci, ta sejem po »kovidnem obdobju« spet zelo želeli.

15

VREME

Prevladovalo bo sončno vreme, občasno bo povečana visoka koprenasta oblačnost. Postopno bo topleje.

☀️ 0/19 °C

jutri: delno jasno

9 770352 666018

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

V Cerkljah dobrodelna predstava za preddvorske gasilce

V Kulturnem hramu Ignacija Borštnika Cerklje bo v četrtek, 21. aprila, ob 20. uri na ogled stand-up komedija Mali otroci, veliki problemi. O starševstvu in težavnosti tega poklica se bosta spraševala komika Uroš Kuzman in Aleš Novak, prvi z dvema šoloobveznima pretepačema in drugi s sveže pokakano plenico v rokah. Čigavi problemi so večji? Ne vemo! Vemo pa, da bosta oba vesela priložnosti, da lahko za poldrugeto smeja pobegneta v vašo družbo. Zavod Smejmo se bo v sodelovanju s protagonistoma predstave in producentom SiTi Teater BTC del izkupička predstave namenil prostovoljnemu gasilcem PGD Preddvor. Vstopnice so na voljo v spletni prodajalni Mojekarte.si in na njihovih prodajnih mestih (Petrol, OMV, Logo ...). Več informacij: www.smejmo.se.

Naročniku Gorenjskega glasa bomo podarili dve vstopnici za ogled predstave, če boste pravilno odgovorili na nagradno vprašanje: Komu bo namenjen del izkupička predstave Mali otroci, veliki problemi v Cerkljah? Odgovore pošljite do petka, 15. aprila, na naslov: Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj, ali na koticek@g-glas.si.

Spring Break Party

V soboto, 16. aprila, ob 21. uri bo v Dvorani Zlato polje v Kranju težko pričakovani »balkan žur«, na katerem bodo nastopili trenutno najbolj vroči izvajalci na Balkanu: Relja Popović, Devito, INAS in THCF. Za odlično vzdušje bo skrbel tudi Balkan Beats s hiti, kot so Latino Europa, Mi Amor, Tresi Tresi, UH in drugi. Izvajalci obljublajo eno najbolj nepozabnih noči. Dva bralca Gorenjskega glasa bosta prejela po eno vstopnico. Za sodelovanje v žrebanju napišite, kdo je vaš najljubši »balkan« izvajalec. Odgovore do četrta, 14. aprila, pošljite na koticek@g-glas.si ali po pošti na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Nagrajenci bodo objavljeni v petek.

Darilo
izzrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme **OLGA KRŽIŠNIK** iz Gorenje vasi.

Svoboda predstavila kandidate

Gibanje Svoboda je v petek na Jesenicah, v Radovljici, Kranju in Medvodah na srečanjih z volivci predstavilo svoje kandidate za poslance na prihajajočih državnozborskih volitvah.

MARJANA AHAČIČ

Kranj – Na pot po Gorenjski so se odpravili s tako imenovanim Avtobusom Svobode in se najprej ustavili na Jesenicah, kjer se je volivcem predstavila kandidatka Katarina Štravs, pot nadaljevali v Radovljici, kjer sta njihovi kandidatki Alma Intihar in Eva Knez, v Kranju, kjer na listi Gibanja Svoboda kandidirajo Andreja Kert, Sandra Gazinkovski in Tomaž Krišljem, ter v Medvodah, kjer so predstavili Alenko Sivka, kandidatko za 3. volilno enoto, 11. volilni okraj.

Z gorenjskimi kandidati se je predstavil tudi predsednik Gibanja Svoboda dr. Robert Golob. Na vprašanje, ali se so povsod na Gorenjskem ljudje nanj obračali s podobnimi vprašanji, pa je na postanku v Radovljici odgovoril: »Upam si trditi, da so ljudje na Jesenicah

Robert Golob v kranjskih volilnih okrajih s kandidati Gibanja Svoboda Tomažem Krišljem, Sandro Gazinkovski in Andrejo Kert / Foto: Gorazd Kavčič

v največji stiski. Na vprašanje o energetske draginji, s katero so bili res najbolj prizadeti, doslej niso dobili odgovorov. Vendarle rešitve

obstajajo in ni prav, da jih vlada ne uresniči na pravi način. Jesenice so primer, kjer je mogoče pomagati, a je za to potrebnega nekaj

znanja, volje in seveda prevzema odgovornosti. « Poudaril je še, da sam Slovenijo vidi kot državo dveh hitrosti. »Ena je še vedno ujeta v vzorcih preteklosti – in takšne so žal v mnogih pogledih s svojo težko industrijo tudi Jesenice – in druga, ki je zelena in digitalna. In če kje, je ta kontrast izrazit na Gorenjskem. Najprej bomo pomagali tem, ki so ujeti v preteklosti, da jim pokažemo pot, hkrati pa bomo nagrajevali tiste, ki so najbolj progresivni na zelenem in digitalnem. Ena od takšnih točk je turizem, druga pa industrija. «

Osebnostno pa izziv, ki bi zahteval hitro in takojšnjo državno intervencijo, na Gorenjskem vidi v dejstvu, da je relacija med Kranjem in Ljubljano, vključno z Brnikom, idealna za hitro in frekventno železnico za potniški promet.

Toliko projektov ni bilo še nikoli

V kranjskih volilnih okrajih bodo na volitvah za državnih zbor za SDS kandidirali trije kranjski mestni svetniki: Nataša Jenkole (Kranj 1), nekdanji poslanec in bivši kranjski podžupan Bojan Homan (Kranj 2) in aktualni državni poslanec Branko Grims (Kranj 3).

SIMON ŠUBIC

Kranj – »Danes se vsi župani od Kranja do Naklega in Cerklj ter po vsej Sloveniji strinjajo, da nobena vlada v zgodovini samostojne Slovenije ni naredila toliko za razvoj občin, za ljudi, kot je naredila koalicija pod vodstvom SDS in vlada Janeza Janše,« je v petek na

predstavitvi trojice kandidatov SDS na vrtu gradu Khislstein v Kranju dejal Grims, ki je ob tem opravil pregled vseh dosežkov aktualne vlade, za katerimi preko glasovanja v državnem zboru stojijo tudi poslanci SDS.

»Ko gre za Gorenjce, se znam boriti in znam biti zelo trmast,« je poudaril Branko Grims in poudaril svoj prispevek k napovedani izvedbi dveh pomembnih infrastrukturnih projektov za Kranj in širšo okolico: avtocestni priključek Kranj sever in cesta Britof–Hotemaže. »Toliko razvojnih projektov se še nikoli ni začelo v tako kratkem času, kot se jih je zdaj,« je dodal. Kot je ocenil, bodo tokratne volitve usodne, na njih se bo odločalo o prihodnosti Slovenije in celotne Evrope. »Na teh volitvah kandidiram zato, ker želim, da živimo v varni državi, kjer bodo spoštovane prave vrednote, kjer bo spoštovana in dograjevana slovenska identiteta, prava slovenska kultura in slovenska tradicija. Želim, da živimo vsi v državi blaginje, kjer bo sproščen slovenski razvojni potencial.«

Nataša Jenkole je poudarila, da razvoj Slovenije ni

Kandidati SDS v kranjskih volilnih okrajih (z leve): Bojan Homan, Nataša Jenkole in Branko Grims / Foto: Simon Šubic

zaostal, čeprav se je vlada Janeza Janše morala spopasti s pandemijo covid-19. »V novem mandatu načrtujemo nove investicije na področju šol, vrtcev in domov za ostarele. Gradili bomo cestno in železniško infrastrukturo, nadgradili bomo dohodninsko zakonodajo, uvedli bomo trinajsto plačo, upokojenci bodo upravičeni do dveh dodatnih pokojnin. Potrebujemo še en mandat, da projekte zaključimo za dobro vseh prebivalcev Slovenije.« Napovedala

je še ureditev področja sodstva in zdravstva, usmeritev politike kmetijstva v ohranjanje družinskih kmetij in zagotavljanje samooskrbe Slovenije.

»Znanja imam dovolj, izkušnje tudi. Ne želim si, da nam še enkrat nacionalizirajo podjetja,« pa je dejal Bojan Homan. »Želim razvojno Slovenijo, ki pripada evropskim vrednotam. Imamo predsednika vlade, ki je lahko vzor celi Evropi in celemu svetu. Na volitve gremo, da zmagamo,« je dodal.

Vabljeni na snemanje oddaje
KDO VAM LAŽE?

TOREK
12. 4. 2022
OB 19. URI
KULTURNI DOM
Dvorski trg 18
PREDDVOR

gost
Mag. Branko Grims

voditelj
Boris Tomašič

SDS **GRADIMO SLOVENIJO** #ZATE

NOVA 24TV
Prvi v službi resnice

Imajo načrt in prave ljudi

»Naši kandidati imajo znanje, izkušnje in rezultate,« je na predstavitvi nekaterih kandidatov gibanja Povežimo Slovenijo na volitvah za državni zbor dejal Alojz Kovšca, predsednik državnega sveta.

SIMON ŠUBIC, MAŠA LIKOSAR

Kranj, Škofja Loka – V četrtek so se na Primorskem v Kranju predstavili kandidati gibanja Povežimo Slovenijo, ki na volitvah za državni zbor kandidirajo v kranjskih volilnih okrajih: Mija Aleš (Kranj 1), dr. Janez Remškar (Kranj 2) in Franc Čebulj (Kranj 3). »Vsi trije so odlični kandidati,« je o njih dejala zdravnica Tina Bregant, nekdanja državna sekretarka na ministrstvu za zdravje. »V gibanju Povežimo Slovenijo imamo načrt, kako odpraviti, kar je slabo, in imamo ljudi, ki so sposobni to narediti. Naši kandidati imajo znanje, izkušnje in rezultate,« jo je dopolnil Alojz Kovšca, predsednik državnega sveta. Obadva sta tudi kandidata gibanja na bližnjih volitvah.

Župan Cerklj in nekdanji državni poslanec Franc Čebulj je povedal, da se je za kandidaturu odločil, ker odsotnost dialoga v aktualnem državnem zboru zavira razvojne možnosti Slovenije. Prav tako ga moti, da poslanci po izvolitvi ne obiskujejo več občin. »V Povežimo Slovenijo želimo povezovati, voditi dialog, in ne ustvarjati konflikta,« je poudaril. Kot poslanec se bo med drugim zavzemal za decentralizacijo Slovenije in ustanovitev pokrajin.

Anton Luznar, Darija Jamnik in Alojz Kovšca na pogovornem večeru v Kašči v Škofji Loki

Nekdanji generalni direktor Onkološkega inštituta Janez Remškar je poudaril, da se na volitve podaja predvsem z željo prispevati k napredku slovenskega zdravstva. Zavzema se za pokrajine in regijsko bolnišnico v Kranju, predvsem zaradi najboljše dostopnosti in razpoložljivosti kadra. Prav tako podpira nakup specialnega reševalnega helikopterja.

Znana kranjska kulturna delavka in prokuristka v družinskem podjetju Mija Aleš je povedala, da je njen osnovni cilj izboljšanje demografske slike. »Ublažiti moramo 30-odstotni upad mladih v zadnjih dvajsetih letih. Brez tega so vsi drugi

cilji nepomembni.« Zavzema se tudi za sprejem zakona o ljubiteljski kulturi in koncertno dvorano v Kranju. Šolstvo mora izobraževati poklice za prihodnost, je še poudarila.

Na pogovornem večeru z gostom, predsednikom državnega sveta Alojzom Kovščo, sta se v četrtek v Škofji Loki predstavila tudi kandidata gibanja Povežimo Slovenijo v škofovskih volilnih okrajih – Darija Jamnik in Anton Luznar. Jamnikova, ki prihaja iz Virmaš pri Škofji Loki, bo kandidirala v volilnem okraju Škofja Loka 1. Po Izobrazbi je magistrica mednarodnih in diplomatskih študij, po 32 letih dela v finančno-računovodski

službi velike gospodarske družbe se je zaposlila kot strokovna sodelavka na Slovenski ljudski stranki, kjer je desna roka predsednika stranke. Svoje poslanstvo vidi v medsebojnem sodelovanju in povezovanju. Luznar bo kandidiral v volilnem okraju Škofja Loka 2. Je magister s področja informacijskih znanosti, bil je direktor podjetja Domel energije, deloval je tudi na Centru odličnosti nizkoogljicne tehnologije, bil predsednik Krajevne skupnosti Selca in občinski svetnik, od leta 2012 je župan Občine Železniki. Velik pomen pripisuje enakomernemu in skladnemu regionalnemu razvoju, s tem pa tudi razvoju podeželja.

Glasovanje po pošti in na domu

Volivci lahko še jutri zaprosijo za glasovanje po pošti. Čez osem dni, 20. aprila, se izteče rok, do katerega lahko volivci zaprosijo za glasovanje na domu zaradi bolezni.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Volitve v državni zbor se nezadržno bližajo. Volilne komisije so kandidatne liste že potrdile in izžrebale njihov vrstni red na glasovnicah v posameznih volilnih enotah. V 1. volilni enoti Kranj je bilo vloženih in potrjenih dvajset kandidatnih list, gospodinjstva pa bodo v kratkem tudi prejela publikacije s seznamami kandidatov v posameznih volilnih okrajih. Poglejmo še nekaj volilnih opravil do samih volitev, ki bodo potekale v nedeljo, 24. aprila, od 7. do 19. ure, predčasno glasovanje pa od torika, 19. aprila, do vključno četrtega, 21. aprila, med 7. in 19. uro.

Jutri, 13. aprila, se izteče rok za volivce, ki so v priporu, zavodu za prestajanje kazni, v bolnišnici ali socialnovarstvenem zavodu za institucionalno varstvo in želijo glasovati po pošti na območju Slovenije, da to sporočijo okrajni volilni komisiji. Na enak način lahko glasujejo tudi invalidi, če predložijo odločbo pristojnega organa o priznanju statusa invalida. S takšno odločbo lahko invalidi glasujejo po pošti tudi stalno, to obvestilo okrajni volilni komisiji pa velja do preklica.

Čez osem dni, 20. aprila, se izteče rok, do katerega lahko volivci zaprosijo za glasovanje na domu zaradi bolezni. Po odločitvi državne volilne komisije (DVK) morajo volivci k vlogi priložiti zdravniško potrdilo, čemu pa zdravniki naspotujejo. V zdravniški zbornici so tako opozorili, da želi DVK zdravnikom naložiti dodatne obveznosti, navodilo pa da ni v skladu z zakonom. Iz veljavne zakonodaje namreč ne izhajajo, da bi moral volivec ob vložitvi vloge za glasovanje na domu priložiti tudi ustrezno zdravniško potrdilo. Prav tako nikjer navedeno, na podlagi katerih kriterijev se bi zdravnik odločil za izdajo potrdila.

Predsednik DVK Peter Golob odgovarja, da je zavračanje prošenj za izdajanje zdravniških potrdil nesprejemljivo, saj se s tem volivcem onemogoča uresničevanje volilne pravice. »Številno teh vlog ni neobvladljivo in ne bi smelo predstavljati velike dodatne obremenitve za zdravnike,« je poudaril. Na DVK še pojasnjuje, da zdravniška potrdila niso potrebna za volivce v izolaciji zaradi okužbe s koronavirusom. Ti bodo morali k vlogi predložiti potrdilo o okužbi oziroma odrejeni izolaciji.

LMŠ z rešitvami na poti

Potem ko so predsednik stranke Marjan Šarec ter ostale gorenjske kandidatke in kandidati LMŠ za prihajajoče volitve v državni zbor na začetku aprila z avtobusom obiskali jug Gorenjske, so se minuli četrtek s svojimi „rešitvami na poti“ podali tudi med volivke in volivce od Cerklj do Jesenic.

„Namen našega potovanja z avtobusom, poimenovanega Rešitve na poti, je srečati in pogovoriti se z občankami in občani osebno, v živo. Radi jim predvsem razložimo, kako vidimo prihodnost, ki nas najbolj zanima. Zanima nas, kako bomo čim prej rešili nakopičene težave, kar ne bo lahko. LMŠ

nikoli ni bila stranka, ki bi pretirano obljubljala, a tisto, kar smo obljubili, smo tudi realizirali. Naj omenim samo neobdavčen regres, ki smo ga izpeljali v prejšnji vladi. Čaka nas še veliko izzivov, v našem programu Normalizacija. Rešitve. Razvoj, ki si ga lahko vsi preberejo na naši spletni strani, smo jih naslovili 73 in zanje našli 373 rešitev,“ je povedal Šarec, ki kandidira v volilnem okraju Kamnik.

„Stranka LMŠ je načelna, zato sem se tudi odločil, da kandidiram na njihovi listi,“ je poudaril Iztok Purič, kandidat v okraju Kranj 2. „Moti me trenutno stanje v državi, predvsem

oviranje svobode govora in kaznovanje protestnikov, neurejeno zdravstvo, zapostavljanje socialnih tem, zato sem si rekla, zdaj pa moram kandidirati,“ je dodala kandidatka v volilnem okraju Škofja Loka 2 Romana Purkart. Poslanec Igor Peček, ki znova kandidira v okraju Kranj 3, pa je dejal: „Kot poslanec sem se v državnem zboru zavzemal za razumske, učinkovite in strokovne rešitve. Podpiram socialno državo, hkrati pa se zavedam, da sta uspešno gospodarstvo in stabilne finance temeljni pogoj za razvoj in blaginjo Slovenije. LMŠ je, ko je bil v vladi, dokazal, da znamo dobro delati, in to si želimo tudi v prihodnosti. V ospredje postavljamo človeka, ki je del skupnosti, kar je pogoj za razvoj družbe kot celote.“ Za LMŠ na Gorenjskem kandidirajo še Mirjam Noč (Jesenice), Boštjan Poklukar (Radovljica 1), Peter Podlesnik (Radovljica 2), Špela Trobec (Kranj 1), Edvard Paulič (Tržič), Stojan Tramte (Škofja Loka 1) in Natalija Kovač Jereb (Idrija).

lms
Lista Marjana Šarca

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE

Cveto Zaplotnik, Urša Peternel

UREDNIŠTVO

NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Maša Likosar, Jasna Paladin, Urša Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik;

stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA

Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK

Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE

Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 17.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Tiskarsko središče d. o. o. / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: torek 2,00 EUR, petek 2,20 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

K

KOMENTAR
MARJANA AHAČIČ

Pomagam drugemu, da bo tudi meni dobro

V soboto se je začela letošnja vseslovenska prostovoljska akcija Dan za spremembe, v okviru katere bo po vsej Sloveniji organiziranih skoraj dvesto prostovoljskih aktivnosti, rdeča nit dogajanja pa bo tokrat tekla pod naslovom Soustvarjamo skupnost.

Kot pravijo organizatorji, Slovenska filantropija, je gibanje pred trinajstimi leti nastalo z namenom spodbujanja državljanov k aktivnemu odzivu na potrebe skupnosti in ustvarjanju priložnosti, da se čisto vsak lahko preizkusi v vlogi prostovoljke ali prostovoljca. V preteklih dvanajstih letih je tako s številnimi akcijami, izvedenimi v okviru Dneva za spremembe, že več kot 130 tisoč posameznikov spreminjalo zanemarjena igrišča v barvita mesta druženja in osamljene vsakdana v pomladni živžav. Stari robi so namenjali novo rabo, z izmenjavo oblačil in predmetov pomagali šolskim skladom, premagovali osamljenost, širili spoštovanje in spodbujali sodelovanje ter prispevali k trajnostnim razvojnim ciljem in odpravi različnih oblik diskriminacije, so zadovoljni v Slovenski filantropiji.

Težko je reči, kaj je tisto, kar v današnjem svetu, tako zelo orientiranem v materialno in usmerjeno v posameznika, nekoga spodbudi k prostovoljstvu. Občutek, da bi se lahko sami znašli v enaki situaciji kot tisti, ki jim pomagamo, kot v primeru nesrečnih Ukrajincev, ki bežijo z vojnih območij? Tradicija, kakršna je zlahka dediščina slovenskega

krvodajalstva? Dobre izkušnje z gasilci, ki jih, predvsem na podeželju, tudi prve pokličemo, ko potrebujemo pomoč? Občutek, da je nekaj vendarle mogoče spremeniti na bolje, ko v spomladanskih čistilnih akcijah za nemarneži pobiramo smeti in je razlika med prej in potem res očitna?

Časi prostovoljstvu niso naklonjeni, to je že treba priznati. Kdo ima po dolgih urah, preživetih v naporni službi, še energijo za obisk ostarelega daljnega sorodnika ali za učno pomoč težavnim mladostnikom? Še najlažje se je pravzaprav priključiti prostovoljskim akcijam, ki so tudi družabnega značaja, kot so na primer v teh dneh aktualne akcije sajenja mladih dreves. Na svežem zraku, v dobri družbi in z občutkom, da smo vendarle nekaj storili za skupnost, se lahko vsaj malo pomirjeni vrnemo v svoj zaprti svet vsakodnevnih borbe za preživetje.

Že pred skoraj dvajsetimi leti je antropolog Dan Podjed v različnih organizacijah raziskoval, kaj je tisto, kar ljudi spodbuja k prostovoljstvu, in če se prav spomnim, je ugotovil, da so med pomembnimi razlogi za prostovoljstvo in dobrodelnost tudi pozitivni občutki, ki jih imamo, ko delamo nekaj dobrega za druge.

Morda so prav ti občutki tisto, na kar se gre zanašati, ko skušamo ljudi zbežati iz ozkega kroga osebnega in zasebnega ter jih navdušiti za delo v korist skupnosti. Egoistični, kot smo, bomo pač aktivni tako, da se bomo počutili dobro. K sreči se bodo ob tem dobro počutili tudi drugi.

Do kdaj bodo zaščitne maske še obvezne

Ljubljana – Strokovna skupina za covid-19 bo predlagala, da zaščitne maske v notranjih prostorih niso več kot obvezne in ostanejo kot priporočilo, »ko bomo imeli en zaporeden teden v intenzivnih enotah manj kot 35 bolnikov«, je pred nekaj dnevi za Televizijo Slovenija povedala vodja strokovne svetovalne skupine za covid-19 doc. dr. Mateja Logar. »To je zadnja prepreka, ki nas loči od čiste normalnosti, seveda pa to ne bo veljalo za bolnišnice, domove za starejše občane,« je še dejala Logarjeva v Odmevih. V soboto se je v intenzivnih enotah zdravilo 37 covidnih bolnikov, v nedeljo 42, včeraj 39. Minister za zdravje Janez Poklukar pa je včeraj napovedal celo možnost odprave ukrepa obveznega nošenja maske – razen izjem – že v tem tednu.

Tomažu Cilenšku Gerbičevo priznanje

Radovljica – Zveza glasbenih šol Slovenije je prejšnji teden v Cerknici podelila nagrade in priznanja Frana Gerbiča. Nagradi za življenjsko delo ter izjemne dosežke na pedagoškem in organizacijskem področju pri uveljavljanju glasbene vzgoje in izobraževanja sta prejela muzikologinja, glasbena pedagoginja in skladateljica Olga Ulokina ter učitelj harmonike na umetniški gimnaziji v Mariboru Andrej Lorber, med petimi prejemniki priznanj pa je tudi učitelj harmonike z Glasbene šole Radovljica Tomaž Cilenšek.

Viharnikovih deset let

V domu Viharnik v Kranjski Gori so s slovesno prireditvijo praznovali desetletnico.

SUZANA P. KOVAČIČ

Kranjska Gora – »Za nami je deset let razvoja in rasti, uspešnega premagovanja ovir in sledenja svoji viziji. Danes smo prepoznani kot dom, ki nudi kakovostno ter varno oskrbo in zdravstveno nego starejšim ljudem,« je na četrtkovem praznovanju povedala Karmen Romih, direktorica doma Viharnik Kranjska Gora, in se zahvalila vsem, ki so v teh letih prispevali k temu. Posebno zahvalo je namenila sodelavcem – njihovu strokovnemu znanju, empatiji in trajnemu sistemu vrednot, ter lastnikom in stanovalcem. »Zaradi njih je dom Viharnik dom v pravem pomenu besede, njegovi temelji pa prežeti s sloganom: Kjer korenine preteklosti čuvajo dostojanstvo prihodnosti. Tudi prihodnost doma Viharnik je, kot je še poudarila Romihova, v zagotavljanju človeškega, moralnega in resničnega dostojanstva stanovalcem, ki so »naša največja vrednota«, in v zavezi predane skrbi za zaposlene.

Minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Janez Cigler Kralj se je zahvalil celotni ekipi, da se dom Viharnik lepo razvija. Zahvalil se je tudi stanovalcem za potrpežljivost in

Foto: Primož Piculin

Od leve: Janez Hrovat, Karmen Romih, Janez Cigler Kralj ter Helena in Matjaž Čampa

modrost v zahtevnih dveh letih epidemije covid-19 in poudaril, da ko so mlajši že obupovali, so jih prav starejši bodrili, čeprav so v svojih osebnih življenjskih zgodbah marsikaj doživeli. »Začutil sem eno veliko povezanost in močno iskrico življenja v tem domu,« je dejal minister Cigler Kralj in dodal, da v državi še krepijo javno mrežo domov za starejše.

Kranjskogorski župan Janez Hrovat je poudaril, da je tako kot na domačo občino ponosen tudi na dom Viharnik. Prepričan je, da se bo ta zgodba z novimi lastniki

doma uspešno nadaljevala. »Število nastanjenih občanov občine Kranjska Gora se zaradi razumevanja vodstva doma in lastnikov iz leta v leto povečuje, kar je priznanje, da gledate tudi na naše občane, za kar smo se dogovorili in kar ste sklenili že z mojim predhodnikom.«

Družba Comett domovi od leta 2012 izvaja dejavnost institucionalnega varstva starejših v domu Viharnik, za kar imata zasluge Helena in Matjaž Čampa. »Konec leta s soprogo zaključujeva z najinim delom na področju domskega varstva.

Meniva, da sva skupaj z vodstvom dveh domov pripravila dobro izhodišče za nadaljnje uspešno delo in širitev koncesijskih kapacitet. S sedanjim partnerjem in bodočim lastnikom AHA Grupe iz Beljaka smo že pred dobrima dvema letoma podpisali sporazum o sodelovanju, seznanili s tem zaposlene in se dogovorili za delo v prehodnem obdobju. V tem času smo pridobili tri koncesije, tako da bo čez dve leti skupina AHA v Sloveniji upravljalna s skoraj tisoč posteljami v domovih za starejše,« je pojasnil Čampa.

Še en športni poligon na Jesenicah

Novo jekleno pridobitev so postavili na igrišču ob Osnovni šoli Toneta Čufarja, zato so poligon prvi preizkusili prav najmlajši, njegova ambasadorica pa je alpska smučarka Maruša Ferk Saioni, doma z bližnje Blejske Dobrave.

MARJANA AHAČIČ

Jesenice – V petek so na Jesenicah dobili že drugi jekleni poligon za vadbo na prostem, ki so ga postavili v okviru sodelovanja Skupine SIJ – Slovenska industrija jekla in Olimpijskega komiteja Slovenije – Združenja športnih zvez (OKS-ZŠZ) ter ob podpori lokalne skupnosti. Prvega so pred nekaj leti postavili pri ledni dvorani Podmežakla, novi pa stoji na igrišču ob Osnovni šoli Toneta Čufarja.

Gradbeno-strojna dela za poligon je financirala Občina Jesenice, ki je hkrati brezplačno zagotovila zemljišče, za jekleno konstrukcijo, sestavljeno iz 86 metrov jeklenih cevi, pa je poskrbela skupina SIJ – Slovenska industrija jekla. Ambasadorica novega poligona je alpska

smučarka Maruša Ferk Saioni. Domačinka z Blejske Dobrave, ki se je udeležila že štirih olimpijskih iger, je na slovesnosti ob odprtju poudarila, da je zanjo velika čast, da poligon v njenem domačem kraju nosi tablo z njenim imenom.

Novi poligon je sicer eden od 18 jeklenih poligonov, ki so jih v zadnjih letih postavili po vsej Sloveniji. »Za doseganje svojega maksimuma tako v športu kot v poslu je potrebna jeklena volja. V čast nam je, da na Jesenicah, kjer delujejo naši proizvodni obrati in živijo naši zaposleni s svojimi družinami, postavljamo že drugi jekleni poligon,« je na slovesnosti povedala Katja Krumpak, vodja korporativnega komuniciranja v Skupini SIJ.

Zbrane je nagovoril tudi podžupan Jesenic Miha

Prvi so novi poligon preizkusili mladi športniki z Osnovne šole Toneta Čufarja Jesenice. / Foto: Gorazd Kavčič

Rezar, ki je dejal, da je ponosen, da imamo tudi v Sloveniji družbeno odgovorna podjetja, ki vlagajo v lokalno skupnost.

Kot predstavnik krovne športne organizacije OKS-ZŠZ sta se odprtja udeležila podpredsednik Janez Sodrznik in vodja jeseniške

regijske pisarne Brane Jeršin. »Verjamem, da bo tudi drugi jekleni poligon prispeval k nadaljnjemu sožitju jeklarstva in športa na Jesenicah, predvsem pa si želimo uspešnega nadaljnega razvoja na obeh področjih,« pa je k povedanemu dodal Sodrznik.

Izdali slikanico Zlati zvončki

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja Tržič je založila in izdala novo slikanico z domoznansko, lokalno vsebino Zlati zvončki. Ustvarjalni tandem sta bili avtorica Tanja Ahačič in ilustratorka Tinka Mesec Tomazin.

SUZANA P. KOVAČIČ

Tržič – V splošnih knjižnicah zbirajo in hranijo vsebine iz lokalnega okolja in lokalnih avtorjev. Tako se tudi vsebine več domoznanskih slikanic, ki jih je založila in izdala Knjižnica dr. Toneta Pretnarja Tržič, navezujejo na razne dogodke in vsebine iz tržiškega okolja. Najnovejša je slikanica Zlati zvončki avtorice Tanje Ahačič in ilustratorke Tinke Mesec Tomazin. »V sklopu dolgoletnega projekta knjižnice S knjigo do branja in znanja tudi to slikanico predstavljamo

na bibliopedagoški uri knjižnične vzgoje drugošolcem po šolah tržiške občine in jo vsakemu podarimo. Posebej poudarimo, da je to darilo tržiške knjižnice,« je povedala direktorica knjižnice Marinka Kenk-Tomazin.

Dva razreda drugošolcev Osnovne šole Tržič sta jih v četrtek obiskala v knjižnici. Direktorica knjižnice jim je najprej predstavila vlogo in pomen knjižnice in jim položila na srce, da je pomembno, da radi in veliko berejo. V nadaljevanju je povedala nekaj o tem, kdo je lahko pisatelj,

Foto: Primož Pičulin

Slikanica Zlati zvončki pripoveduje o znani tržiški legendi.

in predstavila Tanjo Ahačič, upokojeno učiteljico slovenščine, avtorico več izdanih knjižnih del, slikanic Desetnica, Popotnica, Šentanček ... in najnovejše Zlati zvončki, v kateri so odlične tudi ilustracije, ki so mlajšim otrokom zaradi lažjega razumevanja vsaj toliko pomembne kot besedilo. Drugošolci so z zanimanjem prisluhnili in sodelovali.

Kot je povedala Ahačičeva, slikanica Zlati zvončki pripoveduje o znani tržiški legendi. O Koharju in Vergelcu, ki sta bila prava fičfirča in prava roparja. Kohar in Vergelc sta nagovorila

župnijsko deklo, da jima je dala ključke od cerkvenih vrat. »In sta se lotila pospravljanja oltarja. Vse, kar se je svetilo, sta stlačila v hlače,« bemo v slikanici. Ukradene kelihe, ciborij in druge dragocenosti sta, kot je otrokom opisovala Ahačičeva, odnesla po vsej verjetnosti v Zvirče v neko votlino in jih tam pustila. Dragocenosti pa so našli pastirčki in jih vrnilo tržiške mu župniku. Legenda pravi, da (mašni) zvončki še danes cingljajo v tej votlini ... Na koncu slikanice je dodan še slovarček besed. Ali veste, kaj pomenijo besede ciborij, cika, cenzelc in fičfirč?

Marinka Kenk - Tomazin in Tanja Ahačič sta slikanico Zlati zvončki v knjižnici predstavili drugošolcem Osnovne šole Tržič. / Foto: Primož Pičulin

Lažje do knjig samozaložnikov

Samozaložniki slovenskih knjig so dobili svojo spletno stran, na kateri predstavljajo avtorje, obveščajo bralce o novostih, priznanjih in nagradah, pripravljajo novice in nagradne igre.

MATEJA RANT

Kranj – »Na naši spletni strani boste našli pisatelje in pisateljice, ki smo se odločili podati na pot založništva v okviru samostojne ustvarjalne in finančne pustolovščine,« so zapisali na spletni strani samozaložnikov slovenskih knjig. Na spletni strani predstavljajo članke, ki jih je že več kot 150, in njihova dela – od slikanic in knjig za otroke in mladino do romanov, osebnih izpovedi, pesniških zbirk in potopisov. Dodali pa so tudi nekaj zanimivosti o samozaložništvu, kot recimo, da za prvega samozaložnika na Slovenskem štejejo Primoža Trubarja, ki je knjigi Abecednik in Katekizem izdal leta 1550 v sklopu tako imenovanega nedovoljenega tiskanja, kot so v srednjem veku rekli samozaložništvu.

»Z veliko ljubeznijo ustvarjamo svoja dela in sami najdemo uradno priznane kvalificirane lektorje, urednike za kakovosten uredniški pregled, dobre grafične oblikovalce za oblikovanje notranjosti knjig, prelome in naslovnice. Sodelujemo z domačimi umetniki in ilustratorji, poiščemo tiskarje, ki skrbno delajo na kakovostnem tisku knjig, ki so jim zaupane, in sami poskrbimo za promocijo svojih del, ki jih pošiljamo med bralce,« se na spletni strani predstavljajo samozaložniki, med katerimi je tudi Kranjčanka Nežka Kuček. Kot priznava, je izdati knjigo v samozaložbi velik izziv,

saj je treba vložiti veliko časa in denarja, ker si za vse sam. »A končni izdelek je na koncu res tak, ko si ga zamisliš,« je poudarila. Ker je precejšen izziv potem knjigo tudi promovirati in prodati, so se samozaložniki konec preteklega leta začeli povezovati najprej v okviru zasebne skupine na Facebooku, da so si izmenjevali izkušnje, saj so se jim pridružili

Za prvega samozaložnika na Slovenskem štejejo Primoža Trubarja, ki je knjigi Abecednik in Katekizem izdal v sklopu nedovoljenega tiskanja, kot so v srednjem veku rekli samozaložništvu.

tudi številni, ki imajo za sabo že dolgo pot izdajanja knjig v samozaložbi in jih bralci že dobro poznajo. »Najbolj zaslužna za to je pisateljica Mojca Rudolf, iz tega pa je potem nastala ideja, da svojo prepoznavnost razširimo prek spletne strani, ki bo dosegljiva vsem.« Na spletni strani je mogoče spoznati vse člane in njihove knjige, pripisani pa so tudi vsi kontakti, prek katerih je mogoče stopiti v stik z njimi: spletna stran, Facebook račun in/ali Instagram račun, elektronski naslov. Nežka Kuček verjame, da bo tudi to prispevalo k večji prepoznavnosti avtorjev, tudi takih, ki bi sicer težje prišli do bralcev. »Nekdo lahko napiše najboljšo knjigo na svetu, pa bo težko prodril, če ni poznan,« je dodala.

Pomoč za sanacijo kmetije

Občinski svetniki v Šenčurju so iz proračunske rezerve namenili sedem tisoč evrov lastniku pogorele kmetije in se odpovedali sejnini.

ALEŠ SENOŽETNIK

Šenčur – Občinski svetniki v Šenčurju so se prejšnji teden zbrali na 27. redni seji sveta, katere začetek je zaznamoval umik šestih točk z dnevnega reda. Ob potrjevanju dnevnega reda seje, na kateri je bilo sicer predvidenih 21 točk, je svetnik Petar Potkonjak predlagal umik štirih točk – z utemeljitvijo, da so svetniki gradivo prejeli pred tednom dni, glede na precejšen obseg pa se niso mogli ustrezno pripraviti za obravnavo. Potkonjak je predlagal, da te točke obravnavajo

na izredni seji čez mesec dni. Kot je dejal župan Ciril Kozjek, je točk sicer res 21, a je le približno polovica vsebinskih. Prav tako je poudaril, da dnevni red ni tako natrpan kot v nekaterih sosednjih občinah, saj se v Šenčurju na sejah občinskega sveta sestajajo pogosteje. Kljub temu so svetniki izglasovali umik šestih točk. Tako niso obravnavali dveh točk, ki se nanašata na organizacijo in delovanje Komunale Kranj, z dnevnega reda so umaknili tudi seznanitev z zaključnim računom lanskoletnega proračuna in obravnavo

lokalnega energetskega koncepta občine ter preložili obravnavo poročil delovnih teles občinskega sveta ter podpore predlogu Občine Kranjska Gora v zvezi z načrtovanjem šolskih počitnic v prihodnjem šolskem letu.

Potrdili pa so sklep o finančni pomoči za delno ublažitev škode po elementarni nesreči, s katero so lastniku kmetije na Prebačevem, ki je zgorela v nedavnem požaru, namenili sedem tisoč evrov finančne pomoči. Svetniki so se tudi odpovedali sejnini in jo darovali za sanacijo škode.

Finančna pomoč

Kranj – Agencija za kmetijske trge in razvoj podeželja je v petek izplačala prvi sveženj finančne pomoči za odpravo posledic škode po lanski pozebi. Pomoč v skupnem znesku 5,6 milijona evrov je prejelo 1757 upravičencev. Drugi sveženj odločb bo predvidoma izdala v tem tednu.

Izvajanje geodetskih posnetkov

MAJA BERTONCELJ

Medvode – Z Občine Medvode obveščajo, da bo podjetje LGB v Smedniku začelo izvajati geodetske posnetke meteorne kanalizacije v

naselju. Začetek meritev je predviden v sredo, 13. aprila, ali četrtek, 14. aprila, dela pa bodo zaključena predvidoma do konca meseca. Meritve se izvajajo za določitev natančnega poteka meteorne

kanalizacije, ki so jo zgradili krajanji sami pred več desetletji. Pri izvajanju meritev sodeluje tudi Krajevna skupnost Smednik. Lastnike zemljišč prosijo za sodelovanje in razumevanje.

ČADEŽ
Za prste oblizn't

Tradicionalne domače mesnine Čadež so soljene z morsko soljo, aromo jim dajejo prave naravne začimbe (popper, česen, lovor, brin), prekajene so z bukovim dimom. So brez glutena, laktoze, jajc, soje in drugih alergenov ter brez umetnih barvil in brez umetnih arom.

MESNICE ČADEŽ Kranj, Koroška c. 26 | Škofja Loka, SPAR partner Čadež v Nami | Bohinjska Bistrica, SPAR partner Čadež, Triglavška c. 36 | Jesenice, C. Cirila Tavčarja 6. Mesnine Čadež lahko kupite tudi v ostalih trgovinah SPAR, Mercator in E.Leclerc. www.mesarstvo-cadez.si

Čakajo na soglasje ministrstva

S seje Sveta gorenjske regije: za sprejem Regionalnega razvojnega programa Gorenjske 2021–2027 morajo pridobiti še pozitivno mnenje gospodarskega ministrstva.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Naseji Sveta gorenjske regije so se v petek v Kranju letos prvič sestali župani gorenjskih občin. Med drugim so se seznanili z informacijo o programiranju na nacionalni in regionalni ravni, aktualnih razpisih ministrstva za okolje in prostor (MOP), s pripravo regionalnih prostorskih planov, predlogom vzpostavitve gorenjske kreativne mreže in s pobudo Evropske komisije, imenovano Misija za prilaganje podnebnim spremem-

V odprtih javnih razpisih ministrstva za okolje in prostor, ki se izvajata v okviru Načrta za okrevanje in odpornost, je občinam na voljo 108 milijonov evrov za izgradnjo manjkajočih vodovodnih sistemov ter energetsko učinkovitih sistemov odvajanja in čiščenja odpadne vode.

bam. Potrdili so tudi Regijsko celostno prometno strategijo za širše območje Julijskih Alp in imenovali člane v Svet TEPN Gorenjske (Trajnostni energetsko-podnebni načrt), preddvorski župan Rok Roblek pa se je zahvalil vsem županom za pomoč pri gašenju požara na Potoški gori.

Direktor Regionalne razvojne agencije Gorenjske – BSC Kranj Rok Šimenc je

pojasnil, da je priprava Programa evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027 v Sloveniji v zaključni fazi, končna verzija pa bo Evropski komisiji poslana predvidoma do 30. junija. Za sprejem Regionalnega razvojnega programa Gorenjske 2021–2027 je treba pridobiti še pozitivno mnenje ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo. Njegova priprava je v zaključni fazi, je pojasnila Andreja Erdlen, skrbnica gorenjske regije na ministrstvu.

V Sloveniji se z zakonom o urejanju prostora uvaja regionalno prostorsko planiranje, zato je MOP že decembra občinam predlagal, da v vsaki razvojni regiji do konca leta izberejo pripravljavca regijskega prostorskega plana, saj bi postopek priprave dokumenta morali začeti že v letu 2023. Župani so za pripravljavca podprli BSC Kranj.

Franja Gabrovšek Schmidt iz BSC Kranj je podala informacijo o odprtih javnih razpisih ministrstva za okolje in prostor, ki se izvajata v okviru Načrta za okrevanje in odpornost. Občinam je na voljo 108 milijonov evrov za izgradnjo manjkajočih vodovodnih sistemov, ki oskrbujejo pod 10.000 prebivalcev na območjih poselitve, kjer je predpisana javna oskrba s pitno vodo, a ta še ni zagotovljena, ter za izgradnjo energetsko učinkovitih sistemov odvajanja in čiščenja odpadne vode v aglomeracijah pod 2000 populacijskih ekvivalentov.

Eko sklad bo sofinanciral nakup mestnih avtobusov

SIMON ŠUBIC

Kranj – Mestna občina Kranj (MOK) je na razpisu Eko sklada za finančne spodbude pridobila nepovratna sredstva v višini 2,8 milijona evrov za nakup osmih avtobusov za javni mestni potniški promet. Stroški nakupa električnih avtobusov bodo sicer znašali okoli 4 milijone evrov (brez DDV), razliko v višini 1,2 milijona evrov pa bo MOK pokrila iz naslova oddaje avtobusov v najem koncesionarju Arriva, ki opravlja mestni potniški promet.

V Kranju bodo kupili mestne nizkopodne

električne avtobuse, dolge do 12 metrov in z najmanj 30 sedišči, ki bodo sprejeli najmanj 80 potnikov. Vozila bodo prirejena tudi za vstop oseb na invalidskih vozniških. Polnjenje električnih avtobusov je načrtovano večinoma ponoči, ko se mestni potniški promet ne izvaja, so razložili na MOK. »Izbor dobavitelja vozil je v zaključni fazi, vzporedno pa že pripravljamo razpis za postavitev električnih polnilnic za avtobuse nove generacije. Računamo, da bi kak avtobus dali v uporabo še v tem letu, večino avtobusov pa pričakujemo v naslednjem letu,« je dejal župan Matjaž Rakovec.

Ministrova zahvala gasilcem

V četrtek je občino Naklo obiskal minister za obrambo Matej Tonin. Srečal se je z naklanskim županom Ivanom Megličem, obisk pa sklenil pri gasilcih Prostovoljnega gasilskega društva (PGD) Duplje.

MAŠA LIKOSAR

Naklo – Župan Ivan Meglič je ministru Toninu predstavil delovanje občine v zadnjem mandatu, projekte in investicije, sofinancirane iz naslova evropskih sredstev, glavne med njimi so kolesarska povezava, vodovod in vodohran. Pogovarjala sta se tudi o poteku rekonstrukcije regionalne ceste skozi Naklo. »Kvaliteta življenja v naklanski občini je na visokem nivoju, 95 odstotkov hiš je priključenih na kanalizacijo, kar govori o visokih standardih, s čimer se lahko primerja malokatera občina. Vesel sem, da je država pri tem pomagala tako s proračunskimi kot evropskimi sredstvi,« je povedal minister in dodal: »Župan je potožil, da je v občini veliko varovanih območij, kjer posegi niso dovoljeni, zato nimajo možnosti širitve. Problem imajo tudi z dolgotrajnim sprejemanjem občinskega prostorskega načrta.«

Minister je županu ponudil pomoč pri pridobitvi služnosti na enem od zemljišč v industrijski coni, kjer želijo

Obrambni minister Tonin se je zahvalil gasilcem PGD Duplje za sodelovanje pri intervenciji na pobočju Potoške gore. / Foto: Maša Likosar

graditi infrastrukturo za nekaj novih investorjev, in pri prenosu zemljišč, ki so v lasti Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije, na Občino Naklo. Tonin se bo o omenjenih temah pogovoril s pristojnima ministroma – ministrom za javno upravo in ministrom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Minister si je ogledal tudi Dupljsko graščino, obisk pa sklenil pri gasilcih PGD Duplje, kjer si letos obetajo novo gasilsko vozilo. Pridružili so se tudi predstavniki Gasilske zveze Naklo in Civilne zaščite občine Naklo. Vsem prisotnim se je zahvalil za sodelovanje pri obsežni intervenciji na strmem pobočju Potoške gore v

preddvorski občini, kjer je požar povzročil ogromno škodo. »Država bo povrnila materialno škodo, ki je nastala med intervencijo, s sofinanciranjem nakupa nove opreme,« je še poudaril minister in obenem predstavil tudi noveliran zakon o dohodnini in zakon o gasilstvu, ki bosta prinesla izboljšave pri statusu gasilca.

Odprli medgeneracijski center

◀ 1. stran

»Center predstavlja po denarni vrednosti eno največjih investicij Občine Bled. Gre za izjemno pridobitev za naš kraj, saj smo ob množičnem turizmu dobili prostor, ki bo v prvi vrsti namenjen domačinom, tu se bodo lahko srečevali in družili,« je dejal župan Občine Bled Janez Fajfar.

Ob centru se zaključuje še gradnja šestdesetih oskrbovanih najemniških stanovanj, ki jih gradi Nepremičninski sklad pokojninskega in invalidskega zavarovanja, pri čemer bodo imeli za dvajset stanovanj najemno predpravico občani Bleda.

Na slovesnosti ob prazniku so podelili tudi občinska priznanja. Zlato plaketo Občine Bled so prejeli dolgoletni direktor Zavoda za kulturo Bled Matjaž Završnik, kipar Slavko Oblak, Domen Kozjek, ki je dvakrat pretekel Špartatlon – eno najtežjih ultramaratonskih preizkušenj na svetu, Kulturno društvo Rudija Jedrčiča Ribno, ki letos praznuje 120-letnico delovanja in Prostovoljno gasilsko društvo Ribno, ki letos

Občinski nagrajenci z blejskim županom Janezom Fajfarjem / Foto: Primož Pičulin

prav tako praznuje 120-letnico. Častni znak rajska ptica je prejel Jože Hausman, čigar kamera je skozi več desetletij snemala vse največje dogodke v lokalni skupnosti.

Prejemniki priznanja župana Občine Bled so Amalija Jelen Mikša, dolgoletna novinarka, scenaristka in

režiserka ter pisateljica, Gostilna Kurej vsredišču vasi Zasip, ki se ponaša z več kot stoletno tradicijo, Zdenko Portič, veslač, izdelovalec in serviser različnih plovil, zadnje desetletje skrbnik veslaškega centra v Mali Zaki, Dragica Marta Sternad Kenda, predsednica Kulturno-umetniškega

društva Zasip, Rajko Heberle, ki je že 11 let del podjetja Infrastruktura Bled, Marjeta Vodnjov, ki je aktivna članica in igralka sekcije odraslih v društvu KUD Kamot, in Metka Rutar Piber, ki že petdeset let sodeluje v kulturnem in družbenem življenju blejske občine.

V Dvorcu Visoko upravičili vložke ministrstva

V Dvorcu Visoko so včeraj gostili ministra za kulturo Vaska Simonitija. Predstavili so mu projekte, ki so jih uspešno izvedli tudi s pomočjo sredstev ministrstva.

MATEJA RANT

Visoko – Minister Simoniti si je ogledal prenovljene prostore Dvorca Visoko, predstavili pa so mu tudi načrte v zvezi s sosednjim gospodarskim poslojem, ki ga s pomočjo sredstev ministrstva obnavljajo ta čas. Minister je bil po ogledu dvorca navdušen nad že opravljenimi deli, zato je ocenil, da so upravičili tudi vložke ministrstva v objekte na Visokem. Kot pravi, se namreč vsi zavedajo pomena tega območja, in verjame, da so doslej opravljena dela lahko vsem v zadovoljstvo.

Zgodbo oživljanja posestva na Visokem so po besedah župana Milana Čadeža začeli pisati pred deseti-

Župana veseli, da so v času sedanjega ministra začeli več pozornosti nameniti kulturnim objektom tudi na podeželju, zato so bili tudi njihovi projekti deležni izdatnih sredstev na razpisih ministrstva.

mi leti, ko so najprej uredili vhodno vežo in sobo ob njej, v povezavi z lokalnim gostincem pa omogočili gostinsko ponudbo na vrtu. Župana veseli, da so v času sedanjega

V Dvorcu Visoko so ministru za kulturo Vasku Simonitiju predstavili uspešno izvedene projekte s področja kulturne dediščine. / Foto: Gorazd Kavčič

ministra začeli več pozornosti nameniti kulturnim objektom tudi na podeželju, zato so bili tudi njihovi projekti deležni izdatnih sredstev na razpisih ministrstva. Tako so bili uspešni tudi pri pridobivanju sredstev za gospodarsko posloje na Visokem, ki ga obnavljajo ta čas. »Dvoreni obokani prostor v nekdanjem hlevu bomo preuredili v večnamenski prostor, ki bo v prvi vrsti namenjen za pripravo svatb, saj se poroke na Visokem odvijajo že od leta 2013.« Na razpisu ministrstva so za obnovo prejeli 200 tisoč evrov, še približno toliko

sredstev bodo primaknili tudi sami. Sočasno z obnovo spodnjega prostora bodo uredili še temelje objekta in odvodnjavanje, nova bosta tudi fasada in streha. Dela bodo po županovih napovedih končali do konca poletja. Na občini so že oddali prijavo tudi na razpis v okviru načrta za okrevalje in odpornost, kjer se na dejajo še dodatnih sredstev za nadaljevanje obnove gospodarskega posloja, kjer naj bi po obnovi v sodelovanju z Medicorjem zaživel rehabilitacijski center za bolnike po operaciji srca in ožilja. »V podstrešnem delu pa

bomo uredili sobe s petdesetimi posteljami.« Ureditev kompleksa dvorca bodo zaočkili z novim pokritim lesenim mostom čez Poljansko Soro na mestu, kjer je bil že v preteklosti.

Po besedah ministra Simonitija jim ni težko odobriti sredstev za projekte, ki prinašajo viden napredek in pozitivne učinke ne samo na ravni občine, ampak tudi širše, kot je tudi v primeru dvorca na Visokem. Verjame, da se bo na Visokem v prihodnosti oblikoval kulturni, turistični in zdravstveni kompleks, ki bo privabil še več obiskovalcev.

Stanovalke Doma Taber izdelovale butarice

JANEZ KUCHAR

Šmartno – Pridne roke stanovalcev Doma starejših občanov Taber v Šmartnem so v četrtek izdelovale butarice in velikonočne šopke na soncu in svežem zraku zunaj na terasi doma. Izdelovanje šopkov in butaric na način, ki je značilen za kraje pod Kravcem, sta jim prikazala prostovoljca Darinka Kralj in Ivan Kropivnik, člana Likovne sekcije pri Društvu upokojencev Cerklje. Izdelovanja se je udeležilo 45 stanovalcev doma, med njimi so bile tudi stanovalke

Slavica Gartner, Ljubica Pavlovčič in Angela Brankovič, ki bodo letos dopolnile sto let. Prostovoljca sta jim za izdelavo pripravila leskove enoletne palice, za povezovanje vrbo, za okrasitev pa bršljan, lovrikovec, rožmarin in oljko, dodala sta še pisane trakove in cvetove iz krep papirja, ki so jih Darinka in stanovalci izdelali na eni od delavnic. Ivan poleg tega, da izdeluje butarice, tudi rad rezbari, vžiga v les razne motive, poslilava panjske končnice, izdeluje jaslice iz lesa, glinice in keramase, dobro pa mu gre od rok tudi pletenje košar.

Oskrbovanci Doma Taber so izdelovali velikonočne šopke in butarice.

Koncert učencev glasbenega oddelka iz Železnikov

Sorica – Glasbena šola Škofja Loka vabi na letni koncert učencev oddelka iz Železnikov, ki bo danes, 12. aprila, ob 18. uri v Gostišču Macesen v Spodnji Sorici.

Ponudba ekoloških živil skopa

Primerjalno ocenjevanje je pokazalo tudi, da zgolj tretjina pregledanih ekoloških živil v izbranih trgovinah izhaja s slovenskih kmetij.

ANA ŠUBIC

Kranj – Mednarodni inštitut za potrošniške raziskave (Mipor) s sedežem v Ljubljani je preveril ponudbo ekoloških živil v 13 različno velikih trgovinah sedmih največjih trgovcev v Ljubljani. »Ekološka živila so s trajnostnega pa tudi zdravstvenega vidika boljša izbira. Ekološko kmetijstvo ima v primerjavi s konvencionalnim pozitiven vpliv na okolje, saj je prepovedana uporaba mineralnih gnojil in sintetičnih pesticidov, pozitivno pa vpliva tudi na biotsko raznovrstnost in rodovitnost tal ter ima manjši vpliv na izpuste

toplogrednih plinov,« so poudarili na Zvezi potrošnikov Slovenije (ZPS), soustanoviteljici Miporja.

V okviru ocenjevanja so pregledali ponudbo ekoloških moke, mleka, jajc, jogurta in ekstra deviškega oljčnega olja ter jo primerjali s ponudbo istovrstnih konvencionalnih živil. »Idealna izbira bi bil ekološki izdelek, ki je v celoti iz Slovenije. A glede na podatke le tretjina vseh pregledanih ekoloških živil izhaja iz kmetijstva Slovenije,« so sporočili z ZPS. Ocenjevalci so ugotovili, da je ekološka ponudba mleka, moke, jajc, jogurta in oljčnega olja v pregledanih

trgovinah še vedno dokaj skopa, saj je v povprečju predstavljala le 15 odstotkov celotne ponudbe, od tega je bila le tretjina izključno slovenskega porekla. »Zato ne preseneča dejstvo, da prav nobena trgovina ni prejela skupne ocene zelo dobro,« so pojasnili na ZPS.

Primerjava je pokazala tudi, da so cene pregledanih ekoloških živil v povprečju resda višje od konvencionalnih, a so lahko pri posameznih ekoloških in konvencionalnih izdelkih povsem primerljive. Kot so navedli na ZPS, je največja razlika v povprečni ceni jajc, kjer so za ekološko jajce (0,43 evra)

odšteli skoraj dvakrat toliko kot za konvencionalno jajce (0,26 evra), medtem ko je bila povprečna cena ekološkega jogurta za liter (1,99 evra) celo za nekaj centov nižja od cene za konvencionalni jogurt (2,13 evra). Tudi določena ekološka moka se je s ceno precej približala najnižji ceni konvencionalne moke.

Rezultati ocenjevanja, ki ga je Mipor opravil v okviru javne službe izvajanja primerjalnih ocenjevanj blaga in storitev ob sofinanciranju gospodarskega ministrstva, so v celoti dostopni na spletni strani www.potrosnikovZOOM.si.

festival čokolade

23. - 24. APRIL 2022
RADOVLJICA

- *degustacije čokolade in čokoladnih izdelkov
- *animacija za otroke
- *odlični koncerti in kulinarika

festivalne vstopnice: Eventim

več o festivalu: www.festival-cokolade.si

Radolča pristo sladka

V Motniku bodo zgradili kanalizacijo

Motnik – Občina Kamnik namerava v Motniku, na skrajnem vzhodu občine, zgraditi 2580 metrov kanalizacije in čistilno napravo za 250 populacijskih enot. Naložba je ocenjena na dober milijon evrov, ker pa namerava občina kandidirati na razpisu Ministrstva za okolje in prostor, ki bo tovrstne naložbe sofinanciralo v višini 50 odstotkov, so svetniki na marčevski seji potrdili potrebni Dokument identifikacije investicijskega projekta (DIIP) Izgradnja kanalizacije Motnik. V letošnjem letu občina namerava pridobiti gradbeno dovoljenje in izbrati izvajalca, v prihodnjih dveh letih pa bodo izvedli samo gradnjo in pridobili uporabno dovoljenje. Občina se bo projekta lotila v vsakem primeru, četudi na razpisu za sofinanciranje morebiti ne bi bila uspešna.

Svet zavoda tudi o najnižji pokojnini

Ljubljana – Svet Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije bo na četrtkovi seji odločal tudi o zadevah, ki vplivajo na položaj upokojencev. Sklepal bo o najnižji in najvišji pokojninski osnovi, o najnižji pokojnini, najnižji osnovi za odmero nadomestil iz invalidskega zavarovanja, najvišjem znesku nadomestila za poklicno rehabilitacijo in o zgornjih mejah za izplačilo dela vdovske pokojnine. Na dnevnem redu je tudi uskladitev pokojnin za telesno okvaro.

Rekonstrukcija Opekarniške ceste

Radomlje – Občina Domžale se je v začetku aprila lotila nadaljevanja prenove Opekarniške ceste; na vrsti je 270-metrski odsek, na katerem bodo uredili asfaltno vozišče, pločnik na enem robu ceste, nadtalne hidrante, meteorni kanal, javno razsvetljavo in druge komunalne vode. Rok za izvedbo sta dva meseca, v tem času pa bo na odseku veljala polovična zapora s kratkotrajnimi popolnimi zapori prometa.

Odprtje kolesarskega poligona na Šumberku

Domžale – Občina Domžale vabi na uradno odprtje gorsko-kolesarskega poligona, ki bo v petek, 15. aprila, ob 16. uri. Poligon, ki so ga uredili na Šumberku, združuje več označenih prog, ki so različnih težavnostnih stopenj in omogočajo varno kolesarjenje in počasno nadgrajevanje znanja. Vrednost projekta je ocenjena na 54 tisoč evrov, nekaj manj kot 23 tisoč evrov bo sofinanciralo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

V Domelu pripravljani na izzive

V Domelu so nagradili inovativne sodelavce, ob podelitvi pa poudarili tudi pomen trajnostnega razvoja ter hkrati zaznamovali še trideset let proizvodnje elektronsko komutiranih motorjev in pomemben mejnik: 150 milijonov proizvedenih sesalnih enot.

ANA ŠUBIC

Železniki – V Domelu so minuli četrtek podelili nagrade za inovativnost za leto 2021, hkrati pa so zaznamovali tudi trideset let proizvodnje elektronsko komutiranih (EC) motorjev, poleg katerih danes proizvajajo širok nabor motorjev, in pomemben mejnik – dosegli so namreč 150 milijonov proizvedenih sesalnih enot. Te so še vedno Domelov paradni konj; lani so jih v Železnikih proizvedli skoraj šest milijonov.

Tema tokratne podelitve je bila trajnostni razvoj. Kot je poudaril predsednik uprave Domel Holdinga Matjaž Čemažar, na poti uresničevanja poslanstva zasledujejo trajnostno naravnost. »Krepimo kompetence zaposlenih, ki so nujne za prehod v okolju bolj prijazno gospodarstvo,« je dejal in dodal, da so v Domelu lahko ponosni na dosežke trajnostnega razvoja, ki so jih dosegli predvsem z dobro utečenim sistemom spodbujanja množične inovativnosti ter močno razvitimi razvojno tehnološkimi kompetencami. Nagradjenec iz splošne inovativne dejavnosti je čestital za dosežke in poudaril: »Prepričan sem,

Predsednik uprave Domel Holdinga Matjaž Čemažar, zlati nagradjenec za inovativnost Miha Kržišnik in prof. dr. Adriana Rejc Buhovac z ljubljanske Ekonomske fakultete / Foto: Gorazd Kavčič

da smo pripravljani na nove izzive, ki jih prinaša prihodnost.«

Trajnostni razvoj so imeli v mislih tudi pri izbiri gostje podelitve, prof. dr. Adriane Rejc Buhovac z ljubljanske Ekonomske fakultete, ki je sodelovala tudi pri nastanku korporativne strategije razvoja Skupine Domel do leta 2027. Kot je dejala, bo treba

v podjetjih za zmanjšanje ogljičnega odtisa spremeniti pogled na razvoj tako na ravni produktov kot procesov in poslovnih modelov, da bodo okolju povzročali čim manjšo škodo. »Želim si, da bi Domel generiral nove ideje in bil med vodilnimi inovatorji ne samo v slovenskem, ampak v srednjeevropskem prostoru.«

Po podatkih skrbnika za inovativno dejavnost v Domelu Martina Pintarja je lani v njihovem sistemu za registracijo predlogov izboljšav sodelovalo slabih 24 odstotkov zaposlenih, ki so skupaj podali 559 predlogov. Z lani zaključenimi predlogi je podjetje prihranilo kar 1,04 milijona evrov, zaposlenim pa so izplačali

za nekaj manj kot 96 tisoč evrov nagrad. Kot je dejal, se v vseh poslovnih enotah, tudi režijskih, pojavljajo zelo kakovostni predlogi.

Zlati nagradjenec za inovativnost je Miha Kržišnik iz razvoja elektronike v poslovnih enotah EC sistemi. V petnajstih letih, kar je zaposlen, je predlagal številne inovativne rešitve, ki se navezujejo na različna področja: od kakovosti, prodaje, nabave, tehnologije in njemu najbližjega načrtovanja elektronskih vezij in razvoju programske opreme za krmiljenje mikrop procesorjev. »Vsak dan so novi izzivi, v zadnjem času še zlasti z nabavo elektronskih komponent, kjer je velik problem,« je povedal Kržišnik.

Podelili so še devet srebrnih in deset bronastih priznanj za inovativnost. Poleg tega so podelili nekaj posebnih priznanj, med drugim Viliju Logondru za mentorja inovativnosti, Tomažu Furlanu za dosežke na področju kakovosti ter razvojnemu timu pod vodstvom Janeza Luznarja za projekt razvoja in implementacije avtomatske laserske balansirne postaje.

Jubilej šolske stavbe okronali z zbornikom

V športni dvorani Osnovne šole Ivana Tavčarja v Gorenji vasi so minuli petek pripravili slovesnost ob petdesetletnici izgradnje nove šolske stavbe.

MATEJA RANT

Gorenja vas – Šola na Trati ne sme zaostati je stavek, ki spremlja gorenjevaško šolo od prvih let po drugi svetovni vojni, avtor te misli pa je prvi upravitelj šole po vojni Josip Krapš. Zapisan je bil na spodnjem hodniku stare šolske stavbe v Gorenji vasi, tako pa so naslovili tudi zbornik, ki je izšel ob petdesetletnici šolske stavbe. In kot so ugotavljali na prireditvi ob jubileju, šola nikakor ni zaostala, ampak je po besedah nekdanjega ravnatelja Valentina Kokalja v petdesetih letih dosegla celo izjemen napredek.

S šolo v Gorenji vasi je vseh petdeset let povezan tudi sedanji ravnatelj Izidor Selak, ki je v novozgrajeno šolsko stavbo vstopil s trinajstimi leti kot sedmošolec. Zvest ji je ostal tudi potem, ko je končal osnovnošolsko izobraževanje, saj je v šoli

Na prireditvi je zbornik ob petdesetletnici šole predstavila urednica Nina Dolenc. / Foto: Gorazd Kavčič

kot zunanji sodelavec treniral tedanje šolske košarkarske ekipe, leta 1982 pa se je zaposlil kot športni pedagog. Od leta 2009 šolo vodi kot ravnatelj. »Pri izvajanju

vseh zastavljenih načrtov želimo v čim večji meri slediti sodobnim trendom vzgoje in izobraževanja hitro razvijajoče se družbe,« je povedal in poudaril velik pomen

zaupanja v stroko. Po njegovih besedah so učitelji vedno znali poiskati nadarjene in vedoželjne učence in jih z dodatnim poukom navdušiti za nadgrajevanja znanja. Tako se lahko pohvalijo s številnimi priznanji s tekmovanj iz znanja na državni ravni. »Najuspešnejša doslej je bila Sara Buh, rojena leta 2002, ki je zbrala kar enajst zlatih priznanj,« je ponosen Selak. Lepe spomine na šolo v Gorenji vasi, ki jo je začel obiskovati s šestimi leti, ima tudi župan Milan Čadež. »Osnovna šola Ivana Tavčarja je ustanova s častitljivo tradicijo, je domači hram učenosti, v katerem so številne generacije šolarjev naše Poljanske doline pridobivale znanje, ki jim je odpiralo okno v svet.«

Petdesetletno zgodovino so strnili v zborniku na 244 straneh, pri nastanku katerega je sodelovalo natanko petdeset ustvarjalcev, toliko,

kot šteje šola let, je pojasnila urednica Nina Dolenc. V zborniku so po uvodnih besedah urednice, sedanjega ravnatelja in župana predstavili pregled zgodovine šolstva v Gorenji vasi, priprave na gradnjo nove šolske stavbe in slavnostno odprtje šole leta 1971. Vse skupaj so dopolnili z albumom fotografij o gradnji šole, ki sta ga ustvarila Hani in Vlastja Simončič. Dodali so še odlomke iz šolske kronike, v katerih so tudi podatki o vzdrževalnih delih in investicijah, ter predstavili vse ravnatelje in njihove pomočnike od leta 1971, v zadnjem delu zbornika pa zbrali tudi najvišje dosežke učencev skozi vseh petdeset let. »Veliko truda in detektivskih sposobnosti pa je zahteval obsežen seznam zaposlenih, saj se je v petdesetih letih v šoli zvrstilo veliko učiteljev in drugih delavcev,« je priznala Nina Dolenc.

Veseli novega pločnika

V Volčjem Potoku so tudi uradno odprli pločnik med Arboretumom in avtobusno postajo, za katerega je občina v lanskem letu namenila 250 tisoč evrov.

JASNA PALADIN

Volčji Potok – Skoraj 500 metrov dolgega pločnika so se najbolj razveselili krajan ob glavni cesti, saj bo njihova pot odslej mnogo bolj varna. Med avtobusnima postajališčema je občina hkrati uredila tudi nadvišan prehod za pešce, po vsej dolžini pa še javno razsvetljava in odvodnjavanje. Zasluge za novo pridobitev imajo številni krajan, ki so pri projektu tvorno sodelovali, saj so nekateri odstopili svoja zemljišča, je na slavnostnem odprtju ob občinskem prazniku poudaril tudi predsednik Krajevne skupnosti Volčji Potok Domen Virant. »Ta del pločnika je bil več kot potreben in kar nekaj let smo čakali na to, da bomo ne zgolj krajan, ampak vsi občani Kamnika bolj varno hodili na tem območju. Velika pridobitev je pločnik tudi zato, ker smo del naselja Volčji Potok povezali s pločnikom s sosednjo občino

Slavnostno odprtje novega pločnika v Volčjem Potoku

Domžale. Nadejam se, da bomo nekaj sto metrov pločnika, ki še manjka, naredili v naslednjem mandatnem obdobju, da bo ta zgodba tudi zaključena. Če sodelujemo in si znamo prisluhniti, smo lahko uspešni. Upam, da bo

tako tudi v prihodnosti in se bo vas Volčji Potok razvijala še naprej,« je dejal in skupaj z županom Matejem Slaparjem in drugimi predstavniki krajevne skupnosti prerezal slavnostni trak. Hkrati s pločnikom so uradno odprli

še eno investicijo, ki jo je občina v tej krajevni skupnosti izvedla v lanskem letu, in sicer most na lokalni cesti Volčji Potok–Rudnik pri Radomljah. Občina je za to naložbo namenila približno 50 tisoč evrov.

Plaz ne ogroža več ceste

Sanacija zemeljskega plazu Špitalič–Dolina je bila ena bolj zahtevnih, ki se jih je lotila Občina Kamnik.

JASNA PALADIN

Špitalič – Občina Kamnik sodi med erozijsko bolj ogrožene občine v državi in zgolj lani so sanirali petnajst zemeljskih plazov, med njimi tudi tistega med Špitaličem in Dolino, ki je na kar treh mestih ogrožal občinsko cesto. Prav zato je bila sanacija ena bolj zahtevnih na tem področju, so poudarili ob slavnostnem odprtju, ki so ga pripravili ob letošnjem občinskem prazniku.

»Občina Kamnik veliko vlaga v sanacije in urejanje cestne infrastrukture, tudi na področju plazov, saj bodo le ob urejeni infrastrukturi in cestnih povezavah ljudje ostajali na podeželju. Kar nekaj cestne infrastrukture pa se ureja tudi s strani države,

trenutno preko Kozjaka, kar izboljšuje kakovost bivanja v teh krajih,« je med drugim dejal župan Matej Slapar, ki je slavnostni trak prerezal skupaj s predsednikom Krajevne skupnosti Špitalič Markom Drolcem.

Sanacija je zajela izgradnjo dveh kamnitih zidov v dolžini 26,5 metra in 10,60 metra ter pilotne stene v dolžini 29,60 metra, za katero je bilo treba izvrtati trideset pilotov globine 6,5–9,5 metra. Na vseh treh odsekih občinske ceste so uredili tudi odvodnjavanje. Občina Kamnik je za sanacijo s strani Ministrstva za okolje in prostor pridobila delno povrnjena sredstva v višini 74.100 evrov, končna vrednost investicije pa je znašala 96.300 evrov.

Rušijo staro šolsko telovadnico

V Mengšu odstranjujejo staro šolsko telovadnico, nato pa se bodo nadaljevala arheološka izkopavanja.

ALEŠ SENOŽETNIK

Mengeš – Ob mengeški osnovni šoli so minuli teden začeli rušiti staro šolsko telovadnico. Kot so sporočili z občinske uprave, bodo rušitvena dela zaključena v teh dneh, nato pa bodo nadaljevali arheološka izkopavanja, ki so pred tem potekala znotraj tlorisa objekta.

Po pričakovanjih se bo gradnja novega objekta, v katerega bodo umeščeni kuhinja, jedilnica, knjižnica,

Objekt bo dokončno porušen v teh dneh.

dodatne učilnice in kabine, začela septembra. Z dodatnim objektom v občini rešujejo prostorsko stisko šole, ki je ena največjih v državi.

V okviru celostne prenove načrtujejo tudi enoten videz vhodov v šolo, umestitev glavnega vhoda s kolesarnico, zunanje učilnice in druge prostore za zagotavljanje kvalitetnih pogojev za delo in učenje.

Kot pravi mengeški župan Franc Jerič, dela potekajo skladno z načrti.

Slavnostno odprtje saniranega zemeljskega plazu ob cesti Špitalič–Dolina

Tekmovali so v specialni olimpijadi

Že 17. MATP igre gorenjske regije so v četrtek, 7. aprila, po dveh letih premora gostili v Kamniku.

JASNA PALADIN

Kamnik – Program MATP (Motor Activities Training Program) je najmlajši športni program specialne olimpijade. Namenjen je tistim osebam, ki zaradi težjih in težkih kombiniranih motenj ne zmorejo udeleževanja v športih, ki zahtevajo razumevanje navodil, samostojnost pri izvedbi aktivnosti in poznavanje pravil. Tokratne igre, ki so jih gostili v Kamniku, sta organizirala VDC Sožitje Kamnik in Cirius Kamnik, poleg gostiteljev pa so se jih udeležili še mladi iz

CUDV Matevž Langus, Radovljica, OŠ Anton Janša iz Radovljice in OŠ Helena Puhar iz Kranja.

Enaindvajset tekmovalcev je ob pomoči trinajstih spremljevalcev premagovalo naloge na petih tekmovalnih postajah; pokazali so spretnosti s košarkarsko in nogometno žogo, se preizkusili v spretnostih med klički, utrjevali barve in uporabili še različne loparje.

Medalje sta jim podelila župan Matej Slapar in ravnateljica Osnovne šole Cirius Kamnik Isabelle Morel Bera.

Občina Domžale praznuje

Ob občinskem prazniku, ki ga v Domžalah praznujejo 19. aprila, bodo podelili enajst občinskih priznanj – plaket in nagrad.

JASNA PALADIN

Domžale – Praznik občine v Domžalah praznujejo na dan, ko je bil kraj leta 1952 razglašen za mestno občino, tudi letos pa bodo praznik počastili s slavnostno prireditvijo, ki bo v torek, 19. aprila, ob 19. uri v Kulturnem domu Franca Bernika.

Župan Toni Dragar bo podelil tudi plakete in nagrade

Občine Domžale zaslužnim posameznikom in organizacijam, in sicer: Kulturnemu društvu Simfonični orkester Domžale - Kamnik za 50-letno ustvarjanje na kulturnem področju (zlata plaketa), Antonu Košenini za prizadevno in požrtvovalno delo na kulturnem področju v Krajevni skupnosti Jarše - Rodica in Ladivoju Gorjanu za dolgotrno uspešno delo na področju

športa, posebej košarke (oba srebrna plaketa), Beli Szomiju za uspehe na glasbenem področju ter področju pedagoškega dela, Nevenki Narobe za prizadevno dolgotrno delo v organizacijah in društvih Krajevne skupnosti Jarše - Rodica in Antonu Müllerju za izjemno delo v Foto kino in video klubu Mavrica (vsi bronasta plaketa), Valentini in Jožetu Prašnikarju za izjemno

dolgotrno požrtvovalno delo v Kulturnem društvu Miran Jarc Škocjan, Jožici Vidmar za več kot petdesetletno delo na področju skrbi za invalide v občini Domžale, Lions klubu Domžale ob njihovi 25-letnici, citrarski skupini Banda citrarska za prispevek k pestrosti kulture in Andreju Omeju za uspešno delo na glasbenem področju (vsi nagrada Občine Domžale).

Škofjeloški pasijon želijo prevesti

Po načrtih bi minulo soboto morala potekati uprizoritev Škofjeloškega pasijona, ki je bil ob tristoletnici najprej prestavljen za eno leto, lani jeseni pa so ga zaradi epidemiološke situacije odpovedali. Škofjo Loko je minuli teden obiskala skupina evropskih strokovnjakov, ki preučujejo pasijone, zanimiva pa je ideja, da bi Škofjeloški pasijon tudi prevedli.

VILMA STANOVNIK

Škofja Loka – Kljub odpovedi so v Škofji Loki sklenili, da bodo z različnimi dogodki pomagali vzdrževati

Na Mestnem trgu so minulo soboto pripravili pasijonske delavnice, pokusiti pa je bilo moč tudi postne jedi, kot so aleluja, loška medla in loške smojke.

Škofjo Loko je obiskala skupina evropskih strokovnjakov, ki proučujejo pasijone. Od leve proti desni: Toni Bernhart, Jan Mohr, Jaša Drnovšek, Cornelia Herberichs in Julia Stenzel.

»pasijonsko kondicijo« do naslednje uprizoritve pasijona. Tako že od sredine marca potekajo Dnevi Škofjeloškega pasijona z različnimi dogodki, ki so se začeli s

predstavitvijo zbornika Pasijonski doneski in odprtjem pasijonske razstave Jožeta Bartolja sredi marca v Sokolskem domu. Prav posebno doživetje so ustvarili domači igralci in glasbeniki, ki so minuli petek zvečer oživili prizore iz Škofjeloškega pasijona v Stari Loki, v soboto dopoldne pa so v središču mesta potekale pasijonske delavnice, od izdelave butaric do različnih delavnic in pokušine postnih jedi. Pred cerkvijo sv. Jakoba so loški skavti izdelovali butaro velikanko. Včeraj zvečer je bil v Nunski cerkvi pasijonski koncert, na veliki petek, 15. aprila, pa bo po mestu potekal križev pot, ki se bo začel ob 15. uri v cerkvi sv. Jakoba. Na velikonočni ponedeljek, 18. aprila, bo ob 19. uri še pasijonski večer v Selcih, prireditve pa se bodo zaključile 23. aprila, ko bo v Kapucinskem samostanu potekal Romualdov dan.

Minuli teden so se v Škofji Loki zbrali tudi evropski strokovnjaki za pasijonske igre, pasijonske procesije in ljudsko gledališče. Delovno srečanje sta pripravila Jaša Drnovšek z Univerze v Mariboru in Toni Bernhart z Univerze v Stuttgartu, v Škofjo Loko pa so prišli tudi Jan Mohr (Univerza Ludwiga Maximilliana v Münchnu), Cornelia Herberichs (Univerza v Fribourgu v Švici) in Julia Stenzel (Univerza

Pred stavbo stare dekanije v Stari Loki so domači igralci in glasbeniki, ki jih je vodi Marjan Kokalj, poustvarili nekatere prizore iz Škofjeloškega pasijona. / Foto: Primož Pičulin

Johannesa Gutenberga v Mainzu). Sprva so načrtovali, da bi srečanje potekalo v času letošnje uprizoritve Škofjeloškega pasijona, čeprav je uprizoritev odpadla, pa so želeli priti v Škofjo Loko ter si ogledati mesto, Loški muzej in Kapucinski samostan s knjižnico.

»Škofja Loka se nam je zdela kar najbolj primeren kraj za naše delovno srečanje, v mestu smo že nekaj dni in videli smo marsikaj zanimivega. V prihodnje želimo pripraviti večjo mednarodno znanstveno konferenco na temo pasijonov. Morda bo to že leta 2024, če bo nova uprizoritev Škofjeloškega

pasijona leta 2025, pa bomo konferenco najbrž pripravili takrat,« je povedal Jaša Drnovšek in dodal, da so udeleženci srečanja iz tujine v Škofji Loki prvič, vsi pa so z njim zadovoljni.

»Zelo smo navdušeni nad srednjeveškim mestom, zlasti glede njegove zgodovine, arhitekture in kulture. Očarali sta nas velika in bogata knjižnica, ki nam jo je razkazal predstojnik Kapucinskega samostana brat Jože Smukavec, ter posebna pasijonska tradicija, ki jo ima mesto. Všeč mi je, ker jo ohranja tudi za prihodnje robove,« je poudaril Toni Bernhart in dodal, da so si med

obiskom knjižnice ogledali tudi rokopis Škofjeloškega pasijona, ki jih je navdušil. Prav tako so bili veseli aktivnega sodelovanja škofjeloške občine, zadnji dan srečanja pa jih je sprejel še domači župan Tine Radinja.

»Izmenjali smo mnenja, pogovarjali pa smo se tudi o tem, da bi bilo Škofjeloški pasijon po več kot desetih letih, odkar je izšla njegova znanstvenokritična izdaja, smiselno prevesti v katerega izmed tujih jezikov, morda v nemščino ali angleščino. Trenutno je besedilo namreč še vedno na voljo zgolj v slovenščini,« je sklenil Jaša Drnovšek.

Šegula in Ribič spet krasita Vatikan

Mojstra floristike bosta že desetič krasila glavni oltar bazilike sv. Petra v Vatikanu. Tokrat so osnova v Sloveniji vzgojene orhideje, ki so jih po inovativnem postopku posebej za to priložnost pobarvali rumeno.

MARJANA AHAČIČ

Ljubljana – Radovljčanka Sabina Šegula in Kamničan Peter Ribič se letos sicer že devetnajstič zaporedno pripravljata v Vatikan, glavni oltar bazilike svetega Petra pa bosta krasila desetič.

Tudi tokrat je Sabina Šegula najprej pripravila idejni načrt krasitve, ki so ga potrdili na vatikanskem gubernatoratu. Za osnovo že drugič uporablja slovenske orhideje, ki so jih vzgojili v Ocean Orchids iz Prekmurja.

»Dekoracija bo tokrat barvita, sestavljajo jo velike bele kaskadne orhideje, ki jih bodo dopolnjevale pisane

orhideje različnih toplih barv. Zaradi večjega učinka so nekaj belih orhidej po inovativnem postopku prvič

Letošnjo velikonočno dekoracijo sestavljajo velike bele orhideje, ki jih dopolnjujejo pisane orhideje različnih toplih barv, posebnost pa so orhideje, ki so jih posebej za to priložnost obarvali rumeno.

pobarvali rumeno,« je v petek na predstavitvi, ki so jo tik pred odhodom v Vatikan pripravili v prostorih galerije Družina v Ljubljani, povedala dr. Sabina Šegula.

»V sodelovanju s Sabino in Petrom, ki sta izrazila željo po čim intenzivnejši rumenih

orhidejah z velikim cvetom, smo začeli iskati barvo, ki bi jo lahko nanесли na cvetove, a jim pri tem ne bi skrajšali

življenjske dobe. Na cvetove smo jo nanесли s t. i. airbrush kompresorsko pršilko, ki je poskrbela za enakomeren nanos. Barva je na vodni osnovi in popolnoma neškodljiva nežnim cvetovom orhidej,« je pojasnil Tomaž Jevšnik iz podjetja Ocean Orchids.

Rumeno pobarvane orhideje sicer ne bodo naprodaj, poleg vatikanske okrasitve pa jih je mogoče videti tudi v velikonočnem aranžmaju sredi Tropskega vrta v Dobrovniku, je še povedal.

Ob pobarvanih orhidejah bo v velikonočni okrasitvi uporabljenih še več kot petsto stebel oranžnih in rdečih orhidej ter 150 velikih belih kaskad, kot posebno darilo za ukrajinsko veleposlaništvo pa v Vatikan potuje še pet pobarvanih modrih in pet rumenih dvostebelnih orhidej.

Šegula in Ribič sta ponosna na svoje desetletno delo, ki ga opravljata kot prostovoljca,

Sabina Šegula in Peter Ribič sta v petek pokazala, kako sta si zamislila letošnjo velikonočno okrasitev glavnega oltarja bazilike svetega Petra v Vatikanu.

pri tem pa tudi sama iščeta sponzorje za projekt; uporaba rumenih orhidej tako letos sofinancira ministrstvo za zunanje zadeve. »Po desetih letih uspešne promocije Slovenije si želiva, da bi bila

kot takšna tudi prepoznana, saj te dekoracije gleda vsaj milijarda ljudi po svetu, zato si želiva, da bi se financiranje projekta v prihodnje sistemsko rešilo,« še pravi Sabina Šegula.

Čemaževi okusi in dobrote

Preddvor je tretjič gostil teden z naslovom Okusi čemaž, v katerem so domači gostinci ponujali kulinarčne dobrote s čemažem. Vrhunec je bil v nedeljo s Čemaževo kuhinjo, tržnico čemaževih dobrot ter pestrim spremljevalnim programom. Organizatorjem je bilo naklonjeno tudi vreme.

ALENKA BRUN

Preddvor – Preddvorska Čemaževa kuhinja je tokrat potekala drugič, medtem ko je tedenski projekt Okusi čemaž, ki je potekal tretjič, že tradicionalen, nam je razložila Ernesta Koprivc, direktorica Zavoda za turizem Preddvor, ki je bil tudi organizator dogodka, posvečenega omenjeni tržnici. Med ljubitelji čemaža je Preddvor znan že od nekdaj.

Nedeljski zaključni »čemažev« živžav je gostil grad Dvor, zanimivo pa je bilo tudi predavanje Pomen čemaža in hrena v tradicionalnem zdravilstvu. Predavanje je s preddvorskim Zavodom za turizem pripravil

Center za trajnostni razvoj podeželja Kranj, predavateljica pa sta bila zeliščarja Brane Toplak in Vlasta Juršak. Izvedeli smo, da je včasih na vsakem vrtu rasel hren, saj so ljudje poznali in cenili njegovo zdravilno moč, in da je čemaž kralj med divjeraslami rastlinami, ki imajo zdravilne učinkovine. Pa tudi kakšno vlogo igra v kulinariki, kako gojiti hren, kje in kdaj nabirati čemaž in na kaj moramo pri nabiranju paziti, pri čem vse pomagata, kakšne pripravke si lahko naredimo ...

V nadaljevanju dneva sta s predstavo Impro enolončnica navdušila in do solz

nasmejala Vid Sodnik in Juš Milčinski, najmlajši pa so si lahko ogledali predstavo Teatra Cizamo Skoraj najboljši cirkus. Za najmlajše je ves čas dogajanja z obraznimi poslikavami skrbela Pika Sulejmanovič. Ravno tako je ves čas potekala tržnica in degustacije.

Na nekaj stojnicah so gostinci ponujali okusne jedi s čemažem, minuli teden pa so se nekatere znašle tudi na menijih gostiln, planinskih domov, restavracij in obeh picerij v preddvorski občini. V tednu Okusi čemaž so obiskovalci lahko okušali juho s čemaževimi profiteroli, čemaževe njoke, pico s polnozrnatim testom, posmoduljo, čemažev

pesto, pito, štruklje, celo ocvirkovo potico s čemažem. Na nedeljski odprti kuhinji pa so se na gradu Dvor oglasili iz Doma na Lovrencu s čemaževimi štruklji v gobovi omaki, čemaževo juho in čemaževim kruhom z ocvirki. Stojnica Doma na Čemšeniku (PD Iskra Kranj) je vabila na degustacijo slane pite z nadevom iz čemaža in skute, ocvrte kanelone z nadevom iz čemaža, ponujali so kruh iz čemaža ter čemažev namaz z drobnjakom, ki je s koščki kruha pridno romal v usta obiskovalcev. Zavod Grof in Grofica se je na primer predstavil z okusnimi širokimi rezanci s čemažem v smetanovi omaki ter čemaževo frtajlo. Na stojnici Zavoda za turizem Preddvor pa so ponujali »ribce z Belce« iz ribogojnice Bizjak in okisan krompir s čemažem – kot vedno tudi tokrat »odjemalcev« ni manjkalo. Obiskovalci tržnice so se veliko ustavljali pri Andreji Markič s Kmetije pod Storžičem – pr' Krč, saj sta šla v slast hrenov namaz na kruhu in sir za žar s čemažem. Fržek je med drugim navduševal s čemaževimi rolicami in kajzericami ter čemaževim in hrenovim namazom; s čemaževimi kapljicami in še čim pa se je iz Kočevja oglasila tudi zeliščarka Ljuba Štefanič oz. zeliščna mama Ljuba.

Vlasta Juršak in Brane Toplak sta predavala o hrenu in čemažu, njuni uporabi v kulinariki in zdravilnih lastnostih obeh rastlin. Beseda je nanese tudi na česen in česnovko.

Čemažev namaz z drobnjakom, v ozadju čemaževa pita

Bogato kulinarčno ponudbo Čemaževe kuhinje je obiskovalcem ponujala stojnica Planinskega društva Iskra Kranj oziroma Doma na Čemšeniku, kjer je za dobrote poskrbela oskrbnica doma Irena Sitar z družino, tokrat pa sta bili prisotni predsednica društva Rozalija Rajgelj in Olga Pavlin.

Vid Sodnik in Juš Milčinski sta s predstavo Impro enolončnica navdušila občinstvo.

Kuža se počuti varneje

Potem ko je imela Irena Pintar iz Škofje Loke slabo izkušnjo v pasjem salonu, je svojo psičko Pikaču začela negovati sama, iz tega pa se je kasneje razvila ideja o mobilnem pasjem salonu.

MAŠA LIKOSAR

Škofja Loka – Njena psička Pikaču se v pasjem salonu ni počutila dobro, bila je prestrašena in nemirna. »Psi pa meni in meni podobnim ljudem pomenijo le malo manj kot otrok, zato jim želimo ponuditi najboljšo. Odločila sem se, da jo bom sama negovala, a kmalu ugotovila, da to ni tako preprosto,« je povedala Pintarjeva, ki je pri 45 letih opravila začetni in nato še strokovni tečaj za nego psa. Ker je želela biti drugačna kot drugi, se je domislila prav posebnega salona – pasjega salona na kolesih.

Kupila je povišan kombi, ki so ga preuredili in je bil prilagojen za potrebe salona.

Z njim Pintarjeva pride k stranki na dom in na domačem dvorišču uredi štirinožnega kosmatinca. V kombiju je namreč miza z ročajmi za privez psa in vsi drugi pripomočki za nego, zalogovnik

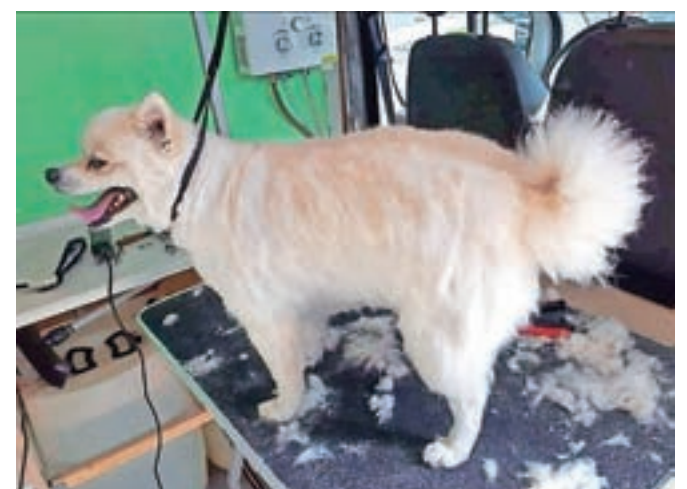

Mobilni pasji salon je urejen v prilagojenem kombiju.

in grelec vode, poskrbljeno je za ogrevanje in hlajenje. Njen prvotni kombi je imel na strehi sončne panele, ki so proizvajali elektriko, v kratkem si Pintarjeva obeta nov, še udobnejši kombi,

kjer bo električno energijo zagotavljal akumulator. »Ljudje niso vajeni mobilnega pasjega salona. Ko so videli kombi z napisom, so me spraševali, kje imam salon. Sprva niso razumeli, da jaz pridem k njim na dom, ne oni k meni,« je pojasnila Pintarjeva, ki je ena redkih v Sloveniji z mobilnim pasjim salonom, zasledila ga je le še na Koroškem

Mobilni pasji salon je ugoden zlasti za tiste kužke, ki so boječi, ne marajo vožnje z avtomobilom in so starejši. »Kužek se nedvomno počuti varneje in domače v bližini svojega doma, tako mu olajšamo stres, lastniki pa prihranijo čas za vožnjo,« je poudarila in dodala: »Pri mladih vztrajam, da je

Kosmatinec se med nego v bližini svojega doma počuti varneje in bolj domače. / Foto: osebni arhiv Irene Pintar

lastnik poleg, saj mladi kužki niso vajeni nege, obenem so radovedni in igrivi. Pri starejših živalih prisotnost lastnika ni nujna, lahko pa negi prisostvuje, če želi. Pri tem vsem svetujem, da pse strižejo vsaj trikrat do štirikrat na leto, ne le v poletnem in spomladanskem času.»

Pintarjeva je sicer po izobrazbi grafičarka in frizerka, zato je bila že prej večča rokovanja s škarjami

in aparatom za striženje. »Med striženjem ljudi in živali je velika razlika, človek je namreč pri miru, če mu rečeš tako, žival ne. Veliko ljubezni in potrpežljivosti moraš imeti, da lahko živali nudiš najboljšo nego. Moja Pikaču nas je pred časom zapustila in ravno vsi ti mali kužki, ki pridejo k meni, mi nudijo tolažbo in me osrečijo,« je sklenila sogovornica.

Usedline in Solo

Po dvanajstih dneh se je v petek s podelitvijo nagrad končal letošnji Teden slovenske drame, ki že 52 let velja za osrednji festival slovenske dramatike.

IGOR KAVČIČ

Kranj – Letos so si obiskovalci po izboru selektorja dr. Roka Andresa lahko ogledali osem predstav v tekmovalnem in pet v spremljevalnem programu. Na sporedu je bila še predstava, namenjena mlajšemu občinstvu, obiskovalci pa so se lahko udeležili tudi devetih dogodkov bogatega dodatnega programa: od bralnih uprizoritev, okroglih miz, problemskih razgovorov, predstavitev prevodov slovenske dramatike v tujini, novih knjižnih izdaj slovenske dramatike, tradicionalnega dneva nominirancev do dveh gledališko-koncertnih dogodkov.

Večer nagrajencev se je v petek začel z mislijo na aktualno situacijo v Evropi in svetu ter pesmijo ukrajinskega pesnika in pisatelja Serhija Žadana, ki je ob ruskem napadu ostal v svojem rojstnem mestu Harkov, kjer pomaga organizirati humanitarno pomoč prebivalcem.

»Današnji večer posvečamo prizadevanjem za mir. V Ukrajini in po vsem svetu. Gledališče, poezija, glasba in umetnost odločno so politični. Vedno. Povsod. Če ne drugače, ker so antiteza vojne, antiteza spopada, sovraštva. Druženje in skupnost so. Sodelovanje. Nagovarjanje. Dialog. 'Ko peva, zlo ne misli.' Nocoj torej praznujemo gledališče in umetnost. Praznujemo, pričakujemo in zahtevamo pa tudi mir,« je v scenarij zaključne slovesnosti zapisal njen režiser, direktor Prešernovega gledališča Jure Novak, njegove misli pa sta ubesedila voditeljica večera, igralka Vesna Slapar in Borut Veselko. Kot je Novak dejal v nagovoru k podelitvi, je vesel, da smo lahko nocoj skupaj, kar vsekakor ni samoumevno. Odlični tekmovalni program letošnjega festivala je bil tudi velik izziv za strokovno živijo v sestavi Diana Koloini (predsednica), Viktorija Rangelova in Tery Žeželj, ki je soglasno razglasila, da Šeligovo nagrado za najboljšo uprizoritev prejme predstava Solo.

Solo

Uprizoritev Solo Nine Rajić Kranjac in ekipe ustvarjalcev, ki je nastala v koprodukciji Zavoda Maska in Slovenskega mladinskega gledališča, je kompleksen in polnokrven dogodek srečanja skupnosti. »Te skupnosti uprizoritev ne predpostavlja,

ampak jo nenehno preobrača, ukinja in na novo vzpostavlja. Po vsebini in izrazu je zelo pogumna in gledališko inventivna. Kolektiv, ki ga sestavljajo tudi Nataša Keser, Benjamin Krnetič in Marko Mandić, oblikuje stvaritev, ki jo prežemata izjemna energija in duhovitost, obenem pa medsebojna povezanost in zaupanje vseh ustvarjalcev. Vsi brezkompromisno izpostavijo sebe in svoje delo. Še posebej pa Nina Rajić Kranjac, ki se brezsravno ponaša s svojimi dosedanjimi uspehi, obenem pa ohranja avtoironično distanco,« je k nagradi zapisala žirija; da si ta skupina drzne zarezati v občutek vseenosti, ki preveva sodobno družbeno izkustvo in gre »grlom u jagode«!

»Imeli smo odlično festivalsko publiko,« je za Gorenjski glas med drugim povedala Nina Rajić Kranjac, kar je vplivalo tudi na to, da je bila predstava skoraj urodaljša kot sicer. »Na trajanje predstave vpliva več elementov. Različna dolžina je tudi eden naših ciljev. Vse, kar v njej izvajamo, na neki način preverjamo pri publiku, ali vse skupaj deluje, nam ljudje sledijo, ali so atmosfere, ki smo jih načrtovali, uspele. Če niso, potem so napake rojstvo za nov material.« Ob tem dodaja, da je absolutni privilegij za ustvarjalce, da sta tako Slovensko mladinsko gledališče kot Zavod Maska k projektu pristopila z največjim poslušom do tega, kar so si akterji želeli ustvarjati. »Tako se res lahko posvetiš delu, ki te v resnici zanima. Ni ti treba zgolj zadostiti nekim standardnim nalogam, ampak slediš lastnim vprašanjem in izzivom, kar je predvsem za nas mlade zelo pomembno v smislu razvijanja in razmišljanja o teatru. Lahko bi celo rekli, da je to neke vrste laboratorij, ki bi se ga dalo razumeti tudi kot podaljšek neke šolske poti, da se v svojem poklicu, v jeziku, v razmišljanju o gledališču na neki način razvijamo naprej, tudi če se bo mogoče zgodil 'flop'. Torej – namesto kakršnihkoli omejitev so nam zaupali, da smo lahko začeli delati.«

Hkrati gre za posluš in spoštovanje do gledalcev s strani ustvarjalcev in na drugi strani odzivnost in željo po igranju s strani občinstva, ki mu v predstavi tudi postrežejo pijačo in jedačo. »Sama sem absolutni mitoman, tudi življenje razumem skozi neke

mite, pri čemer me na ta način zabava tudi razmišljati o sebi. To nas je v povezavi s humorjem tudi napolnjevalo v snovanju tega dogodka oziroma predstave,« je še povedala Nina Rajić Kranjac, ki je pred leti v Kranju režirala odlično predstavo Naš razred, njeno sodelovanje s Prešernovim gledališčem pa si lahko obetamo tudi v prihodnje.

Marjuta in Benjamin

V zadnjih izdajah Tedna slovenske drame podeljujejo tudi novi nagradi za najboljšega igralca in igralko festivala. Nagrado za najboljšo igralko tekmovalnega programa je prejela Marjuta Slamič za vlogo Bogdane v uprizoritvi jerebika, štrudelj, ples pa še kaj (Simona Semenič) v režiji Jureta Novaka, ki je nastala v produkciji SNG Nova Gorica in Slovenskega mladinskega gledališča. Kot je zapisala žirija, Marjuta Slamič v uprizoritvi odpira prostor za iskanje tistega onkraj mej gledaliških konvencij in reprezentacije na odru. »Gradi močan in prizemljen lik, ki se ne ulovi v moški pogled, ampak z likom Bogdane vzpostavi žensko in njeno telo kot avtonomna, osvobodjena patriarhalnih vzorcev in zgodovinskega sramu.«

Nagrado za najboljšega igralca je prejel Benjamin Krnetič za vlogo v uprizoritvi Solo (Nina Rajić Kranjac in ekipa ustvarjalcev) v režiji Nine Rajić Kranjac, ki je nastala v produkciji Maske Ljubljana in Slovenskega mladinskega gledališča. Benjamin Krnetič v uprizoritvi zagotavlja trdno oporo gledališkemu dogodku, ki je osredotočen na avtorico in njeno gledališko zgodbo. »V prvem delu uprizoritve nas vodi skozi zelo raznolike gledališke situacije in z lahkoto menjuje različne moduse. Spontano in subtilno gradi odnos med predstavo in občinstvom, ki ga ves čas vključuje v nastajajočo skupnost. Pokaže širok razpon igralskih izrazov in veščin, ki jih obvladuje z ustvarjalno inteligenco in eruptivno energijo.«

Under construction in Primer Kocbek

Posebno nagrado festivala za kreacijo, ki inventivno povezuje različne gledališke jezike, je prejela uprizoritev Under construction (Počemučka – Nataša Keser, Klemen Kovačič, Karolina Kotrbová, Aljoša Lovrič Krpež, Filip Mramor, Domen

Foto: Prešernovo gledališče (Mediaspreed)

Šeligovo nagrado je v imenu ekipe sprejela režiserka predstave Solo Nina Rajić Kranjac.

Novak, Nejc Potočan, Filip Štepec, Miranda Trnjanin) v režiji Aljoše Lovriča Krpeža in produkciji Gledališča Glej. Gre za izrazit nastop najmlajše generacije gledaliških ustvarjalcev. »Uprizoritev nosi izjemno prisoten in med seboj spodbuden kolektiv, ki pri gledalcih prebujajo otroško radovednost in igrivost. Na odru tako ustvari sliko in občutek kamnov, polnih spominov in smisla, ki ga zdaj ne zmore več postaviti in ustoličiti. Nekdaj stolp, zdaj pa le še hrepeneče vezivo neke skupnosti,« je med drugim zapisala žirija.

Nagrado po izboru občinstva Prešernovo gledališče podeljuje v sodelovanju z Gorenjskim glasom in Mestno občino Kranj. Največjo povprečno oceno gledalcev 4,897 (glasovalo se je z ocenami od 1 do 5) je prejela uprizoritev In stoletje bo zardelo. Primer Kocbek (Andrej Inkret) v režiji Matjaža Bergerja, ki je nastala v produkciji Anton Podbevšek Teatra in SNG Nova Gorica v sodelovanju s Cankarjevim domom in Galerijo Božidar Jakac. Ob zahvali producentom in celotni igralski ekipi je Matjaž Beger povedal: »V čast mi je, da smo predstavili delali v avtentičnem okolju Samostana Kostanjevič, Galerije Božidar Jakac, da smo imeli kratki kurz iz zgodovine preteklega veka in Kocbeka, da smo morali opraviti taborniški tečaj na Rogu v Bazi 20, in vesel sem, da je Jure Novak eden redkih, ki je odprl možnost, da je gledališče lahko tudi v zunanem prostoru in da mu gre enaka veljava, kot v zaprti 'italijanski škatli'.«

Ela in Interpretacija Sanje

Strokovna žirija v sestavi Vesna Jevnikar (predsednica), Jakob Ribič in Tomaž Toporišič je nagrado za mladega dramatika, za katero se potegujejo avtorji, stari do trideset let, soglasno podelila Eli Božič za besedilo Interpretacija Sanje. Besedilo govori o spletni vplivnici in je interpretacija sanj o instantnem

materialnem uspehu, slavi, denarju ter družbenem pomenu. »To je moje prvo besedilo, za katero se mi je zdelo, da ima povedati nekaj več in sem ga razvijala skupaj s profesorico Žanino Mirčevsko, ki mi je tudi predlagala, naj ga pošljem na natečaj,« je povedala študentka tretjega letnika dramaturgije na AGRFT. Besedilo prikazuje banalnosti sveta, v katerem živimo, glavna protagonistka Sanja pa se zaveda, da mora uporabiti prav ta banalna sredstva, da v takem svetu lahko preživi. »Za domačo nalogo sem si ogledala vlog Lepe Afne, od koder sem tudi črpala način govora in komentiranja, ki se pojavljajo tu in na podobnih vlogih,« je še dejala Ela Božič, v upanju, da bo po objavi v študentski reviji ADEPT na AGRFT in bralni uprizoritvi v tem sklopu kdaj prišlo tudi do uprizoritve besedila, katerega oblika je taka, da bo ob tem zahtevala temeljit premislek, kako to umestiti na oder.

Katarina in Usedline

Nagrado Slavka Gruma za najboljšo novonastalo dramsko besedilo so letos podelili že triinštiridesetletni. Žirija je nagrado soglasno podelila Katarini Morano za besedilo Usedline. Ko se po mami smrti družinski člani in članice zberejo, da pospravijo stanovanje in ga pripravijo na odprodajo, se znajdejo pred nalogo, ki je težja, kot se zdi na prvi pogled. Skupaj morajo namreč pregledati stvari, ki jih je pustila za sabo, in se odločiti, kaj storiti z njimi: ali jih odpisati in odvreči ali pa jih raje vendarle ohraniti in zadržati. V obrazilozitvi med drugim preberemo tudi: »Čeprav ne gre za kakšne velike dogodke ali zgodbe, marveč za malenkosti, detajle, podrobnosti, ki se nam v času, ko se nam dogajajo, nemara niti ne zdijo tako pomembni in jih moramo niti ne opazimo, nas prav takšni majhni drobcji, ki se postopoma usedajo na dno naše biti, definirajo in konstituirajo kot osebnosti. Tej

ideji tekst spretno sledi tudi na ravni dramske strukture, ki je zgrajena iz prav takšnih drobnih vtisov in fragmentov ter spisana v skorajda že (hiper)naturalističnem slogu.«

Besedilo je bilo februarja v režiji Žige Divjaka že uprizorjeno na odru Mestnega gledališča ljubljanskega in beleži odlični odziv. Na vprašanje ali je pisati besedilo po naročilu prednost, je Katarina Morano za Gorenjski glas povedala: »Absolutno je to prednost. Kot tudi to, da delam v tandemu z Žigo. Prednost je, če ti da čas in prostor, da lahko ustvarjaš to, kar te zanima. Seveda pomaga tudi, da že vnaprej vem, kdo bo igral posamezni lik. Tako vem, kam jih v predstavi z njihovim temperamentom lahko odpeljem. Hkrati pa tudi sama od njih dobim navdih. Zdi se mi, da besedilo zaživi šele takrat, ko dobi tudi svoje telo. Seveda pa mi vse našteto tudi pomaga, da se omejim, saj vendarle ne obstajajo neskončne možnosti.«

Katarina Morano, kot rečeno pri predstavah veliko sodeluje s partnerjem Žigo Divjakom, meni, da je vsaka predstava sicer svet zase, a se te zagotovo med seboj tudi oplajajo, saj z vsako novo predstavo naprej nese ta tudi košček vsake, ki sta jih doslej ustvarila. »Bi pa rekla, da so Usedline mogoče le nastale v kokončku korone, ko se je svet malo ustavljal – tudi naš družinski. Zagotovo se v taki situaciji na poseben način poglubiš v to, kar te obkroža, v neko svojo ožjo celico ali pa v celice ljudi, ki so ti blizu, ki jih poznaš. To je tudi nekakšna usedlina vse teh ljudi in tudi mene same,« je še povedala letošnja nagrajenka in dodala, da to ni nagrada le ene osebe, da je pač tudi besedilo neke vrste »ekipni šport«. »Samo zase ne bi imelo nobene funkcije, saj je njegov naravni habitat oder in najbolj se veselim trenutka, ko zgodba začne počasi nastajati na odru. Zato je to tudi nagrada za vse nas.«

Kariero končal z zmago

Klemen Bauer, najstarejši v naši biatlonski reprezentanci, je zaključil kariero. »Odločitev sem sprejel že pred začetkom tega olimpijskega cikla,« je povedal Ihanec. Zanimivo: sam je zaključil profesionalno športno pot, v SK Ihan pa vpisal sina.

MAJA BERTONCELJ

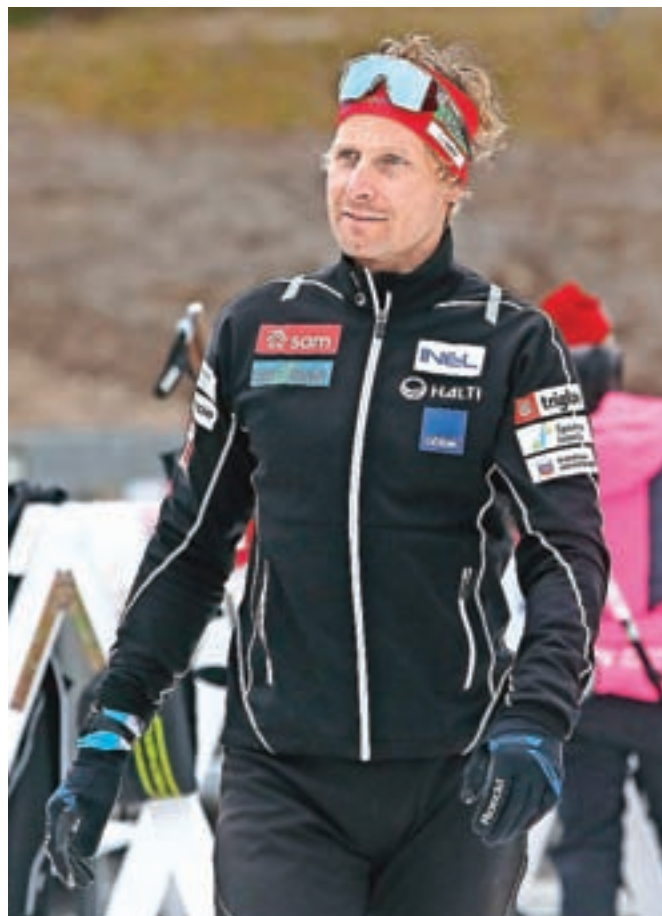
Ihan – Klemen Bauer je pri 36 letih končal svojo dolgo biatlonko kariero. V njej je zabeležil 399 startov v svetovnem pokalu, v katerem je prvič nastopil leta 2006. Skupno je bil najvišje v sezoni 2009/2010 na dvajsetem mestu. Nastopil je na štirih olimpijskih igrah. V Vancouveru leta 2010 je bil v sprintu na četrtem mestu zelo blizu medalji. Kot član mešane štafete jo je osvojil leta 2012 na svetovnem prvenstvu v Ruhpoldingu, in sicer srebrno. Peti je bil tam na posamični tekmi. Športnik iz Ihana, član SK Ihan, je v pogovoru med drugim obujal spomine na preteklost in se ozrl tudi v prihodnost.

Odločili ste se za konec kariere. Je bila odločitev težka?

Ni bila težka, saj sem imel to misel v glavi že kar nekaj časa. Če sem iskren, bi lahko rekel, da sem se že pred začetkom tega olimpijskega cikla nekako odločil, da po tej sezoni zaključim. Bil sem pripravljen. Vedel sem, da bo prej ali slej prišel ta dan. Mislil, da je čas pravi, vse skupaj se je lepo izšlo. Zadnji del sezone svetovnega pokala je bil simboličen v marsikaterem pogledu. Kontiolahti je eno mojih najljubših prizorišč ali celo najljubše, v Estoniji so bile prvič tekme svetovnega pokala in sem bil navdušen, za piko na i pa še znameniti Holmenkollen nad Oslom. Bilo je izjemno vzdušje, lepo ... Od domačih navijačev sem se poslovil na Pokljuki na tekmi državnega prvenstva s skupinskim startom in osvojil nov naslov prvaka. Ob meni sta bila na stopničkah še Matic Repnik in Lovro Planko, ki sta oba prav tako iz SK Ihan. Prišel je tudi Jakov Fak in me prijetno presenetil. Z družino smo bili cel podaljšan konec tedna na Pokljuki in se na ta način poslovili tudi od zime.

Sezono ste zagotovo načrtovali drugače. Zaradi osebne odločitve, da se ne boste cepili proti covidu-19, ste ostali brez olimpijskih iger.

Lepo bi bilo, če bi nastopil še na svojih petih olimpijskih igrah in se boril za lepe uvrstitve. To je bil tudi cilj tega ciklusa, ki sem ga imel v mislih še pred sezono. Potem se je odvilo, kot se je. Sprejel sem odločitev, da se ne bom cepil – povsem zavestno, brez kakršnegakoli obžalovanja.

Biatlonc Klemen Bauer je odkorakal v športni pokoj. V svetovnem pokalu, kjer je debitiral leta 2006, je zabeležil kar 399 nastopov. / Foto: Gorazd Kavčič

Ste startno številko slekli za vedno ali vas bomo še videli na domačih tekmah?

Kar se biatlona tiče, je zelo malo verjetno, da me boste še videli na kakšni resni tekmi. Bolj verjetno na kakšnem rekreativnem tekaškem ali kolesarskem maratonu – za dušo. Športno ostajam aktiven, kolikor mi bo čas to dopuščal. Aktiven življenjski slog živimo tudi z družino.

Kako bi na kratko povzeli svojo kariero?

Zdi se mi, da je šla zelo hitro. Veliko je tekmovalcev, ki veliko obetajo, potem pa leta kar gredo. Tudi pri meni se je tako dogajalo. Prehod iz mladinske kategorije v člansko je bil zelo uspešen, potem pa se je malo

»Celotno kariero me je zelo teplo slabo streljanje. Zaradi tega mi je kdaj žal, ker vem, da bi bilo lahko precej bolje. Poskušal sem različne stvari, da bi to spremenil.«

ustavilo, ni bilo pričakovane napredka, predvsem zaradi mojega slabšega dela, ki je psihološko-strelski. Če gledamo samo z rezultatske plati, me je to celotno kariero zelo teplo. Zaradi tega mi je kdaj žal, ker vem, da bi bilo lahko precej bolje. Vse to je pokazal tudi zadnji del sezone. Nastopil sem dobro fizično pripravljen, motiviran, ponovila pa

je zgodba iz celotne kariere. Sedemdesetodstotna strelska uspešnost je bistveno premalo za dobre rezultate, kar bi ob moji fizični pripravljenosti bilo povsem realno dosegljivo. V karieri sem poskušal različne stvari, da bi to spremenil, a določene je očitno težko spremeniti, nanje vplivati. Športnik ima različne predispozicije. Psihična komponenta, osredotočenost, odločnost, koncentracija so tisto, kar je bilo pri meni šibkejše. Kolikor sem lahko, sem to nadomeščal z drugimi lastnostmi, ki so mi bile dane, kot sta toleranca za trpljenje in vztrajnost. Na neki točki sem se s tem sprijaznil in kljub vsemu skušal izveči čim več. Večkrat sem že rekel, da šport ni igra na srečo, vsaj biatlon ne. V

celotni karieri bi lahko bila kakšna strelska ničla več. Na posamičnih tekmah mi je samo trikrat uspelo zadelati vse tarče. Ne glede na to je za mano solidna kariera, lahko pa si samo predstavljam, kako bi bilo, če bi bil odstotek strelske uspešnosti vsaj malo višji.

Vam največ pomeni četrto mesto z olimpijskih iger?

Bolj kot na rezultate sem ponosen, da sem bil ves čas zraven, da sva kasneje tudi z Jakovom skrbela, da je bil slovenski biatlon na zemljevidu. Poudaril bi obdobje, ko smo bili v mešanih štafetah konkurenčni, kasneje tudi v moških, ko smo presenetili velesile, bili od četrtega do šestega mesta na treh svetovnih prvenstvih in olimpijskih igrah v Sočiju. Posamično je bilo veliko odličnih uvrstitev blizu najboljšim trem, ki pa imajo nekaj grenkega priokusa. Bil sem peti na svetovnem prvenstvu z majhnim zaostankom. Ko zaključiš kariero, je to zgodovina. Več mi pomeni, da sem bil lahko vzor mladim, da se je tudi zaradi mene morda kakšen fant ali dekle začelo ukvarjati z biatlonom; da so videli, da se da.

Kako gledate na prihodnost biatlona pri nas? Letošnja sezona ni bila najboljša.

Sliko je treba pogledati širše. Dogaja se menjava generacij. Kar trije mladinci so že vpeti v svetovni pokal, Jakov je veliko manjkal zaradi bolezni. Potrebne bo še nekaj potrpljenja, vztrajanja mladih tekmovalcev. Zakaj se ne bi zgodil še en preporod? Naši mladi biatlonci in biatlonke že kar nekaj let nosijo medalje z mladinskih svetovnih prvenstev. Čez noč pa v svetovnem pokalu redkokomu uspe.

Boste ostali vpeti v biatlonu, kakšni so vaši načrti za »drugo kariero«?

Najprej si bom vzel nekaj časa zase, za družino, da zbiram misli, pogledam vse skupaj še z druge strani. Trenutno nisem načrtoval, da bi ostal vpet v biatlon, sploh ne kot trener. Tudi v prihodnje se ne vidim v tej vlogi, čeprav nikoli ne reci nikoli. Bom pa zagotovo na razpolago tekmovalcem ali zvezi, če bi me potrebovali. Kar nekaj časa mi vzame obnova 150 let stare spomeniško zaščitene hiše v Beli krajini. Delo me zelo veseli. Upam, da bo obnova letos končana.

Imate dva otroke. Je starejši že kaj vpet v šport?

Imam dva sinova. Mlajši ima deset mesecev, starejši pa sedem let, hodi v drugi razred. Rad ima šport. Prav zanimivo, da je sedaj, ko sem jaz zaključil kariero, izrazil željo, da bi se vpisal v SK Ihan. Enkrat je že bil na treningu.

Gorenjevaščani uspešni

VILMA STANOVNIK

Gorenja vas – Prejšnji teden se je s tekmo med ekipama Gorenje vasi in Kopra zaključila končna letošnje sezone v četrti slovenski košarkarski ligi za moške. Prvaki so postali igralci Gorenje vasi, ki so na domači tekmi slavili z rezultatom 90 : 68 ter z izidom 2 : 0 v zmagah osvojili naslov prvakov. Gorenjevaščani so si tako prislužili tudi nastopanje v tretji slovenski košarkarski ligi. »Rezultat je plod dela in odrekanih ekip v zadnjih sezonah. V moštu, ki ga odlično vodi Peter Hartman, vlada odlična energija,« je

povedal sekretar KK Gorenja vas Jaka Trček.

Zanimivi obračuni trenutno potekajo tudi v drugi slovenski košarkarski ligi za moške, kjer se za napredovanje med prvoligaše bori LTH Castings. Ločani so na prvi polfinalni tekmi v četrti zvečer v domači dvorani kar s 104 : 54 premagali Litijsko, na gostovanju v Litiji pa nato v soboto niso bili razpoloženi. Izgubili so z rezultatom 62 : 75. Tako je rezultat v zmagah izenačen na 1 : 1, za napredovanje v finale pa bo odločilna jutrišnja tekma, ki se bo v dvorani na Podnu začela ob 19.30. Prvi finalist je že znan, to pa je ekipa Troti.

Pred polno dvorano navijačev je gorenjevaškim košarkarjem uspelo premagati Koper. / Foto: Gorazd Kavčič

Točka Kalcerja Radomlje, Domžale z ničlo

Kranj – Nogometaši v Prvi ligi Telemach so konec tedna odigrali tekme 30. kroga. Tekma v Domžalah med Kalcerjem Radomlje in Aluminijem se je končala z 1 : 1, Domžalčani pa so v Sežani izgubili z 2 : 1. Na lestvici so Domžale šeste, Kalcer Radomlje pa osmi. V drugi slovenski nogometni ligi so bile tekme 24. kroga. Kranjski Triglav je gostoval pri Primorju. Gorenjci so vodili z 0 : 1, tekma pa je bila nato zaradi burje v 65. minuti prekinjena. Roltek Dob je doma igral z ekipo Brežice 1919 Terme Čatež in zmagal z 2 : 0. Na lestvici je Triglav drugi, Roltek Dob pa deveti. Nogometaši v tretji slovenski nogometni ligi – zahod so odigrali tekme 19. kroga. Gorenjci so dosegli naslednje rezultate: Sava Kranj – Adria 3 : 6, Slovan Ljubljana – Tinex Šenčur 0 : 3, Elta Izola – Šobec Lesce 2 : 0, Brda – Eksist Žiri 1 : 1, tekma Svoboda Ljubljana – Arol Škofja Loka ni bila odigrana. Na lestvici je najvišje Tinex Šenčur na drugem mestu.

Jeseničani začeli s porazom, triglavani z zmago

Kranj – Hokejisti HK Triglav so po osvojenih srebrni medalji v državnem prvenstvu v soboto odigrali še prvo tekmo finala v Mednarodni hokejski ligi IHL. V Ljubljani so z 2 : 3 premagali HK Slavijo Junior. Druga in morda tudi zadnja tekma bo danes ob 18. uri v Kranju. Začetek finalne serije v Alpski hokejski ligi pa ni bil po željah hokejistov HDD SIJ Acroni Jesenice. Prvo tekmo v gosteh proti Migross Supermercati Asiago Hockey so izgubili s 4 : 1. Druga tekma bo danes na Jesenicah z začetkom ob 19. uri.

Slovenski vaterpolisti na evropsko prvenstvo

Kranj – Evropska plavalna zveza je že na začetku marca s svojih tekmovalcev izključila Rusijo in Belorusijo. V skladu s pravilnikom je prosto mesto na evropskem prvenstvu v vaterpolu, ki bo od 27. avgusta do 10. septembra v Splitu, tako pripadlo slovenskim vaterpolistom. Zanje bo to četrti nastop na evropskih prvenstvih, prvi po letu 2006.

PLANINSKI IZLET: MALA MOJSTROVKA (2332 M N. M.)

Klasika nad Vrščem

Vrščič je idealno izhodišče na ture v visokogorje. Sploh v kopnih letnih časih. Pozimi, če je preveč snega oz. cesta ni spluzena, vrhove nad njim obiščejo redki posamezniki. Klasična zimska tura je Mala Mojstrovka.

JELENA JUSTIN

Zimski vzpon na Malo Mojstrovko je priljubljen gorniški cilj. Zaradi možnosti visokega izhodišča je njen vrh pogosto obiskan, a ne smemo pozabiti, da so poletna melišča nad Vrščem pozimi plazovita in zato precej nevarna. A če spremljamo vremensko napoved in lavinski bilten, je vzpon lahko v en sam užitek. Predvsem pa varen!

Najbolj priljubljen in tudi najbolj varen zimski vzpon na Malo Mojstrovko je vzpon čez Grebenc, se pravi po poletni običajni južni poti. Če z Vrščiča

pogledamo proti Mojstrovki in Nad Šitom glavi, je na levi strani velik plaz, ki poleti predstavlja več kot udoben sestop po melišču. Odvisno od snežnih razmer, a običajno pozimi začnemo vzpon kar direktno navzgor po tem melišču. Z zimsko opremo se opremimo že na Vrščiču: čelada, dereze, cepin. In tukaj naj opozorim: če imate opremo in je ne znate uporabljati, vam ta ne bo nič pomagala. Torej, preden se podamo v visokogorje, ponovimo, kako se ustavljamo s cepinom. To je manever, ki bi ga moral obvladati vsak, ki pozimi hodi v gore, saj je od tega odvisno

naše življenje, če pride do zdrsa na snegu.

Ob našem vzponu je bil sneg trd, nič se ni prediralo. Vzpon je strm in gre kar direktno navzgor. Zaradi strmine vzpona je napredovanje hitro. Ker smo bili poleti na Mali Mojstrovki že velikokrat (še eno pravilo, ki ga je treba spoštovati: pozimi hodimo v tiste gore, ki smo jih obiskali že poleti!), vemo, da se z višino približujemo običajni markirani poti, ki z Vrščiča pelje proti škrbini Vratca. Mi nadaljujemo kar direktno navzgor, saj je tako pozimi najlažje. Tik pod vrhom, preden stopimo na Vratca, je grapa najbolj

Vrh Male Mojstrovke, zadaj pa Jalovec in Mangart / Foto Jelena Justin

strma. V tem delu je pozimi najbolj nevarno, saj je sneg običajno napihan, lahko se naredi tudi kakšna opast, ki samo čaka, da pade v dolino. Z Vratca nadaljujemo desno čez Grebenc. Hodimo skozi ruševnat svet, ki ga morada zaradi količine snega niti ne bomo opazili. Po običajni markirani poti nadaljujemo

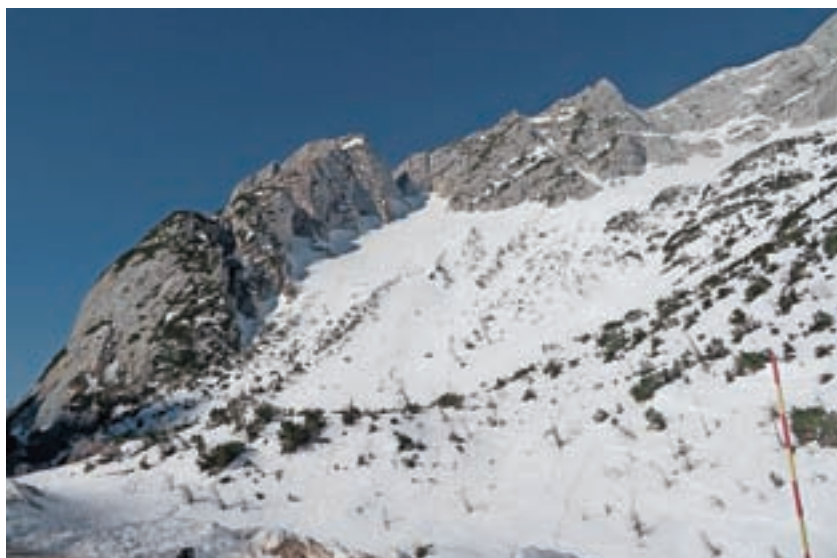
proti vrhu Male Mojstrovke. Varianti sta sicer dve: lahko hodimo levo od grebena ali pa po grebenu. Odvisno od snežnih razmer. Če se odločimo za vzpon direktno po grebenu, se izogibajmo robu, kjer znajo biti opasti.

Vrh Mojstrovke nam ponudi čudovit razgled, sploh če imamosrečozvremenom.

Gore v svoji zimski, deviško beli preobleki so še lepše. Na dosegu roke imamo kolos Julijskih Alp – Prisojnik, na njegovi levi strani so Dolkova Špica, Škrlatica, Oltarji, Ponce, Lipnica, Frdama ne police, Rigljica, Rušica. V ozadju Prisojnika se pokaže slovenski očiak Triglav. Pogled proti jugu se ustavi na Bavškem Grintovcu, pred nami pa greben Velike in Zadnje Mojstrovke, ki daje slutiti, da so za njima Travnik, Šite in prelep Jalovec, ki mu družbo dela Mangart. Pa greben Vevnice, Struga in greben Rateških Ponc. Spodaj, pod nami na severni strani, sta Slemenova špica in Ciprnik.

Z vrha sestopimo po poti vzpona, po Grebencu do velikega plazu in po njem nazaj na Vrščič.

Nadmorska višina: 2332 m
Višinska razlika: 730 m
Trajanje: 5–6 ur
Zahtevnost: ★★★★★

Pogled z Vrščiča proti Vratcem. Povzpne se kar direktno navzgor.

Prečenje Grebena proti Mali Mojstrovki / Foto Jelena Justin

Glasovi kolesarji v Poreču

GREGA FLAJNIK

Po dveh letih, ko zaradi koronavirusa Glasovi kolesarji nismo mogli organizirati priprav, smo letos prvi konec tedna v aprilu z navdušenjem organizirali priprave v Istri. Pred pripravami smo že cel teden gledali vremensko napoved, ki je obetala deževne dni. A izkazalo se je, da imajo hrabri res srečo, saj je deževalo samo v četrtek, to je prvi dan, potem so bile vremenske razmere idealne, saj je bila temperatura med 12 in 14 stopinj Celzija. Oblačili smo se sicer malo topleje, a to je bolje, kot če bi temperatura nihala med 10 in 22 stopinjami, kar se spomladi ob morju dogaja v sončnih dneh. Sonce je namreč že močno, tudi ozračje je toplo, a ohlajena morska voda hladi ozračje in povzroča velika temperaturna nihanja.

Tradicionalno priprave organiziramo v Poreču, in

letos smo bili nastanjeni v prenovljenem hotelu Parentino, ki je v lasti hotelske verige Valamar. Presenečeni smo bili nad gostoljubjem osebja in naklonjenostjo do kolesarjev. Tudi hotelska kolesarnica je bila urejena. Imel sem občutek, da želijo prav v tem hotelu spodbujati kolesarski turizem, saj sta bili takrat poleg nas v hotelu nastanjeni še dve večji kolesarski skupini.

Mesto Poreč izberemo, ker je idealno izhodišče za kolesarjenje. Iz središča mesta so speljane kolesarske steze do bližnjih vasi, od tam so skoraj vse poti asfaltirane in notranjost Istre je prepredena z njimi. Spomladi, ko naše noge še niso navajene dolgih tras, je pametno, da izberemo kakšen krajši krog. Pedala potiskamo na primer iz Poreča do vasi Flengi, v Sveti Lovreč mimo Baderne do

Glasovi kolesarji pred začetkom prvega dne. Manjkajo le najbolj neučakani člani skupine A, ki so odrinili že eno uro pred načrtovanim skupnim startom.

Višnjana in skozi Novo vas nazaj. Okrog petdeset kilometrov dolg krog bo ravno pravi za začetek sezone. Če želimo dodati še kakšen vzpon, se iz Višnjana odpravimo proti Karobji in Motovunu, se spustimo v dolino reke Mirne, zavijemo levo proti Bujam in nazaj zopet v klanec proti Vižinadi. S tem krogom dodamo dobrih trideset kilometrov in dodanih 450 višinskih metrov.

Najbolj pripravljeni prej omenjenemu krogu dodajo še vzpon iz doline Mirne na Oprtalj in premagajo 350 višinskih metrov. Od tu čez Šterno, Marušiče in Buje v dolino reke Mirne in čez Vižinade odkolesarijo nazaj v Poreč. Tako krog povečajo na 110 kilometrov.

Pripraver kreativnih kolesarjev vidim kot prvo družbeno po daljšem zimskem počitku. Na pripravah imamo

čas, da se zopet privadimo na kolo, da obnovimo spretnosti, ki so potrebne za varno vožnjo na cesti. Kolesarimo z manjšim, bolj umirjenim tempom, saj se nam nikamor ne mudi. Ker imamo na razpolago ves dan, se vmes večkrat ustavimo, si odpočijemo in se nadihamo svežega zraka. Obvezen počitek ob kavi in rogljičku začnimo še s kakšno šalo ali zgodbo.

GLASOVA KOLESARJENJA

Komenda spet v starem sejemskem sijaju

Če bi sodili po številu razstavljalcev in obiskovalcev na šestindvajsetem spomladanskem kmetijsko-obrtnem sejmu v Komendi, bi lahko ocenili, da so si oboji, tako razstavljalci kot obiskovalci, ta sejem po »kovidnem obdobju« spet zelo želeli.

CVETO ZAPLOTNIK

Komenda – Komenda je bila spet tri dni v tradicionalnem sejemskem slogu: razstavljalci, vseh je bilo več kot sedemsto, so do zadnjega kotička zapolnili razstavišče, obiskovalci pa so z množičnim obiskom nagradili prizadevanja prireditelja, Konjenskega kluba Komenda, ki jim je, kot je že tradicija za komendske sejme, omogočil ogled brez plačila parkirnine in vstopnine. Obiskovalci so imeli kaj videti. Na sejmu je bila velika ponudba kmetijske in gozdarske mehanizacije, obrtnih izdelkov, različnih storitev in blaga za široko porabo, pestra pa je bila tudi nekomercialna dejavnost. Za uvod v sejem je bilo predavanje o pridelavi jagodičja, Zavod za gozdove Slovenije je na sejmu predstavljal varno delo z motorno žago, ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je

skupaj z agencijo za kmetijske trge in razvoj podeželja na svojem razstavnem prostoru dajalo informacije glede enajstih odprtih javnih razpisov za ukrepe iz programa razvoja podeželja in glede subvencijske kampanje, ki se bo končala 6. maja. Ministrstvo za obrambo je poskrbelo za promocijo Slovenske vojske, nekatere politične stranke pa so pred državnoborskimi volitvami izkoristile sejem za predstavitev svojih kandidatov in programov.

Na slovesnosti ob odprtju sejma se je zbranim pridružil tudi minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Jože Podgoršek. Zahvalil se je prirediteljem za organizacijo sejma, ki prinaša novosti na področju kmetijske mehanizacije in tehnologije, se spomnil pobudnika komendskih sejmov, že pokojnega Lojzeta Laha, ki je dobro vedel, da je za doseganje ciljev treba sodelovati in

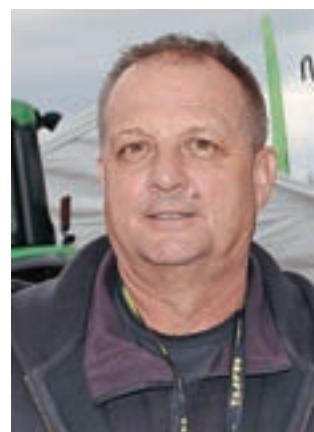
si ne nasprotovati, ter se zahvalil kmetom, kmetijskim in živilskim podjetjem ter trgovcem, ki so zaslužni za to, da imamo v Sloveniji dovolj hrane. Kot je dejal minister, je tudi vlada prepoznala kmetijstvo kot eno najpomembnejših panog v državi, kar dokazuje tudi s tem, da je v zadnjem letu in pol za različne pomoči kmetijstvu namenila 75 milijonov evrov in da je za novo programsko obdobje 2023–2027 zagotovila za kmetijstvo, gozdarstvo in živilstvo dodatnih 310 milijonov evrov.

Med rednimi razstavljalci na komendskih sejmih je tudi podjetje Tajfun Planina, ki je tokrat ponujalo gozdarske vitle, gozdarske prikolice, rezalno-cepilne stroje, dvigala in drugo gozdarsko opremo. Kot je delal Jože Kaštrun iz Nove vasi pri Preddvoru, sicer vodja prodaje v Tajfun Planini in Tajfun Liv Postojna, so sejmi v Komendi vedno dobro obiskani, udeležujejo pa se jih predvsem zato, da kupcem predstavijo novosti, pri katerih težijo k energetsko učinkovitejšim in okolju prijaznejšim rešitvam. Letos prodaja gozdarske opreme dobro poteka, v zadnjem času dosega rekordni promet.

Med strokovnimi ustanovami je vedno na sejmu tudi Zavod za gozdove Slovenije. Tokrat je lastnikom gozdov predstavljal varno delo z motorno žago in s pomočjo posebne naprave na

Obiskovalci so si z zanimanjem ogledali delovanje Tajfunovega rezalno-cepilnega stroja.

Jože Kaštrun

kamionu tudi pravilno rezanje debela z napetimi vlakni; poleg tega pa je predstavljal tudi gozdne učne poti. Kot je povedal inštruktor Janez Spruk, so pri varnem delu z motorno žago predstavili in prikazali, kako mora biti sekač opremljen za delo v gozdu, katere varnostne

elemente mora imeti sodobna motorna žaga, katere pripomočke je treba vzeti s sabo na sečišče, kako poteka pravilno podiranje drevesa ... »Vse več lastnikov gozdov, še zlati mladih, uporablja zaščitno opremo,« je dejal Janez Spruk in opozoril, da naj lastniki ne hodijo delat v gozd sami, ampak v paru, da naj na delo v gozd vzamejo s sabo tudi prvo pomoč in mobilni telefon, da je pri podiranju drevesa pogosta napaka preglobok zasek ...

Med petkovim ogledovanjem sejma smo zmotili Matija Kutrašnika z Jamnika. Na vprašanje, kaj ga je prineslo na sejem, je dejal, da radovednost o tem, kaj je novega na področju kmetijske in gozdarske mehanizacije. Na hribovski kmetiji namreč obdelujejo pet

Matija Kutrašnik

hektarjev kmetijskih zemljišč in gospodarijo z dvajsetimi hektarji gozda na Jelovici, registrirano pa imajo tudi dopolnilno dejavnost. Letos ne načrtujejo vlaganj v kmetijo, ampak le v hišo, sicer pa ugotavljajo, da je vse težje zaslužiti denar za nakup mehanizacije.

Zavod za gozdove je na sejmu predstavil varno delo z motorno žago.

Spremembe pri loviščih

Spremenjeni zakon o divjadi in lovstvu prinaša nekatere spremembe pri loviščih s posebnim namenom. S spremembo uredbe o ustanovitvi lovišč s posebnim namenom naj bi lovišče Kozorog Kamnik nekoliko zmanjšali, hkrati pa naj bi povečali lovišče Kravec in oblikovali novo lovišče Strelovec.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Državni zbor je na eni od zadnjih sej v tem mandatu potrdil pet zakonov s področja kmetijstva, gozdarstva, lovstva in ribištva, med njimi tudi spremembe in dopolnitve zakona o divjadi in lovstvu. Spremenjeni zakon je ukinil lovišča s posebnim namenom Prodi Razor, Medved, Snežnik Kočevska Reka in Žitna Gora. Lovišče Prodi Razor, ki je obsegalo 2537 hektarjev zemljišč v severozahodnem delu Slovenije in je delno segalo tudi na območje Triglavskega narodnega parka, so

razdelili na dva dela. Del lovišča, ki je na območju parka ali so zemljišča v državni lasti, so priključili lovišču Triglav Bled, del pa lovišču Ljubinj. Lovišča Medved, Snežnik

doslej imela istega vodja in sedež, voditi pa so morala tri različne računovodske izkaze, lovske in druge evidence.

V spremenjeni zakon so dodali tudi lovišče s poseb-

praprilo že tudi predlog spremembe uredbe o ustanovitvi lovišč s posebnim namenom. Predlog je objavljen na spletni strani e-uprave, nanj je možno do 17. aprila podati pripombe. Če bo predlog prejel medresorsko, vladno in parlamentarno obravnavo, se bo lovišče s posebnim namenom Kozorog Kamnik, ki ga upravlja kranjska območna enota Zavoda za gozdove Slovenije, nekoliko zmanjšalo. Nekaj več kot 180 hektarjev tega lovišča naj bi dodelili lovišču Kravec, s katerim gospodarja istoimenska lovska družina, hkrati pa naj bi oblikovali

Lovišče s posebnim namenom Kozorog Kamnik, ki sodi v Gorenjsko lovsko upravljavsko območje, je eno izmed največjih lovišč v Sloveniji. Segajo od Zahodnih Karavank prek Kamniško-Savinjskih Alp do Logarske doline in obsega 42.699 hektarjev površine.

nik Kočevska Reka in Žitna Gora so združili v enotno lovišče s posebnim namenom Kočevsko. Ta lovišča so teritorialno povezana in so že

nim namenom Brdo pri Kranju, ki je bilo sicer ustanovljeno z uredbo.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je

V lovišču s posebnim namenom Kozorog Kamnik so najpomembnejše vrste divjadi gams, alpski kozorog, srnjak, jelen (na sliki), muflon in divji prašič. / Foto: Gorazd Kavčič

novo lovišče Strelovec, veliko 2096 hektarjev, ki naj bi ga vključili v Kamniško-Savinjsko lovsko upravljavsko območje.

Kot so zapisali predlagatelji zakona, je lovišče Kravec zaradi gradnje nove ceste mimo brniškega letališča, logističnih centrov, skladišč

in drugih spremljajočih objektov izgubilo okrog letališča precej gozda, ki je predstavljal najboljši del lovišča, kar je že negativno vplivalo na divjad v širši okolici. Novo lovišče Strelovec naj bi oblikovali na severovzhodnem delu lovišča Kozorog Kamnik.

Grozila javni uslužbenki

SIMON ŠUBIC

Jesenice, Tržič – Jeseniški policisti so v petek obravnavali prijavo o ženski, ki je z nožem v javnem objektu grozila javni uslužbenki. Žensko so obvladali s strokovnim prijemom, kasneje pa jo je prevzela zdravstvena služba. Slednje ni povezano z aktivnostjo policije, so pojasnili na Policijski upravi Kranj. V dogodku ni

bil nihče poškodovan. V Tržiču pa so policisti v petek zvečer obravnavali občana, ki se je nesramno vedel do natakariče. V postopku so obravnavali še drugega kršitelja, ki se je vmešaval v postopek, proti njemu so uporabili tudi prisilna sredstva. Proti obema kršiteljema poteka prekrškovni postopek zaradi kršitve javnega reda, so še sporočili s Policijske uprave Kranj.

Okradel ga je na daljavo

SIMON ŠUBIC

Kranj – Pred dnevi je občan gorenjskim kriminalistom prijavil, da je bil žrtev računalniške goljufije. Kot je razložil, se mu je storilec ponudil pri odpravljanju »težave« na računalniku na daljavo. Oškodovanec mu je

omogočil oddaljen dostop do računalnika in mu vmes preko spletne banke nakazal manjši znesek denarja. Kasneje je ugotovil, da na računu manjka še več denarja. Policisti opozarjajo, da gre za zlorabo, in pozivajo, da ne omogočate dostopa do svoje računalnika in podatkov.

Vzrok za požar še ni znan

SIMON ŠUBIC

Kranj – Gorenjski kriminalisti nadaljujejo preiskavo vzroka za nastanek obsežnega gozdnega požara na Potoški gori nad Preddvrom. Kriminalistični tehniki so tako v četrtek s policijskimi informatiki in z brez-pilotnim zrakoplovom opravili ponoven ogled požarišča. Razloga za požar, ki je

izbruhnil 28. marca popoldne tik nad vasjo Potoče, v treh dneh, dokler ga ni pogasilo obilno deževje, pa se je kljub trudu številnih gasilcev razširil na približno 700 hektarjev veliko pretežno gozdnato območje, še niso ugotovili. Direktorica Policijske uprave Kranj je sicer napovedala, da bo preiskava zahtevna, saj se v ognju uničijo dokazi in sledi.

Padel skozi luknjo za krmo

SIMON ŠUBIC

Škofja Loka – Škofjeloški policisti so v soboto obravnavali padec moškega z višine v gospodarskem posloppju. Padel je skozi luknjo za krmo živine, so razložili na

Policijski upravi Kranj. Ponesrečenca so odpeljali v bolnišnico.

V Škofji Loki pa je v soboto občanka stopila v priprt ponikovalni jašek ob objektu javne rabe in se lažje poškodovala.

V enem dnevu dvakrat peš po avtocesti

Brezje – Gorenjski prometni policisti so v soboto dvakrat obravnavali moškega, ki je hodil po avtocesti. Prvič so ga ob 9. uri zjutraj dobili, ko je pešačil po priključku Kranj zahod, drugič pa ob 14.15 na avtocesti pri Brezjah. Moškega so odstranili z avtoceste in zoper njega uvedli prekrškovni postopek, saj sta hoja in zadrževanje na avtocesti prepovedana.

Nezakonito pobiranje prostovoljnih prispevkov

Kranj – Kranjski policisti so pred dnevi prejeli prijavo o nedovoljenem pobiranju prostovoljnih prispevkov z izdajanjem za gluhoneme osebe. Dve ženski sta se s kraja odpeljali z avtomobilom tujih registracij. Policisti prosijo, da ob prijavi na 113 ali anonimni telefon 080 1200 sporočite opis oseb in podatke o vozilu, ki ga kršitelji uporabljajo.

Pogrešano Kitajko našli mrtvo

Bled – Policija je preklcala iskanje pogrešane 81-letne kitajske državljanke Wang Yuling, ki je začasno bivala na Bledu. V soboto so jo v iskalni akciji našli mrtvo na območju Sela pri Bledu. Policija na podlagi zbranih obvestil ugotavlja, da je tuja krivda izključena. Odredili so obdukcijo.

Osvežili znanje prve pomoči

Tako rekoč vsak lahko reši življenje, znanje za to imamo. Temeljni postopki oživljanja so namreč zasnovani tako, da so čim enostavnejši in jih lahko, ko je treba, učinkovito izvaja zelo širok krog ljudi. Večkrat bomo vadili, lažje nam bo, ko bo šlo zares.

MARJANA AHAČIČ

Lesce – Avto-moto zveza Slovenije in Rdeči križ Slovenije aprila v več kot dvajsetih krajih po Sloveniji organizirata brezplačne obnovitvene tečaje prve pomoči. Na Gorenjskem so dva, v Lescah in Žireh, že pripravili, tretji pa bo 21. aprila v Tržiču.

Na triurnem tečaju udeleženci osvežijo svoja znanja in veščine o temeljnih postopkih oživljanja z uporabo avtomatskega zunanega defibrilatorja (AED), zaustavljanju hudih krvavitev ter drugih najnujnejših ukrepov prve pomoči.

»Tovrstni tečaji so bistvenega pomena, da ljudje ohranijo in poglobijo svoje znanje, ki so ga že pridobili na tečajih prve pomoči, in tako v situacijah, ko je potrebna pomoč, to storijo hitro in pravilno ter s tem lahko tudi rešijo življenje,« je poudaril zdravnik Jernej Dolar, ki je ukrepe prve pomoči na jasen in zanimiv način predstavil petdesetim udeležencem tečaja v Lescah.

»Situacije, ko je treba pomagati, se običajno zgodijo v domačem okolju, največkrat bomo reševali ljudi, ki so nam blizu,« je še povedal in poudaril, kako pomembno

Temeljne postopke oživljanja je udeležencem tečaja v Lescah jasno in zanimivo predstavil zdravnik Jernej Dolar.

je, da postopke prve pomoči redno in pogosto ponavljamo in utrjujemo, kar poveča možnost, da bomo v situaciji odreagirali mirno in učinkovito.

»Prva reakcija ljudi na mestu, kjer se zgodi nesreča oziroma se nekdo znajde v življenje ogrožajoči situaciji, je namreč pogosto panika. Na predavanjih zato ves čas poudarjamo, da tudi tisti, ki niso strokovnjaki z zdravstvenega področja, veliko vedo in znajo pravilno reagirati. Spodbujamo jih k pripravljenosti, da čim bolj samozavestno pomagajo.«

Kot je prepričan Dolar, lahko skoraj vsak od nas reši življenje, večinoma imamo za to vsi dovolj znanja.

»V veliki večini primerov je najpomembnejše, da ostnemo mirni in reagiramo po zdravi pameti. Temeljni postopki oživljanja so namreč zasnovani tako, da so čim enostavnejši, in jih zato, ko je treba, lahko učinkovito uporabi zelo širok krog ljudi. Večkrat bomo vadili, lažje nam bo, ko bo šlo zares,« je še opogumil udeležence tečaja, ki so po predavanju veščine nudenja prve pomoči tudi praktično obnavljali.

V praktičnem delu predavanja je med drugim predstavil tudi esmarchovo prevezo, s katero se zaustavljajo večje krvavitve. »Ko jo enkrat zategnete, zelo zaboli. In takrat zategnete še bolj,« je podučil udeležence tečaja.

Urjenje policistov za delo na smučiščih

SIMON ŠUBIC

Vogel – Na smučišču Vogel se je pred dnevi usposabljal dvajset policistov, ki naloge opravljajo na smučiščih. Tokratno usposabljanje je prvo po dveh letih premora zaradi covidnih ukrepov, so pojasnili na generalni policijski upravi. Na usposabljanju so poleg predstavnikov policije sodelovali še predstavniki Smučarske zveze Slovenije, zdravnik iz Splošne bolnišnice Jesenice, inšpektorja Inšpektorata za infrastrukturo, pa tudi vodja reševalcev in nadzornikov s smučišča Vogel.

Policisti imajo na smučiščih pomembno preventivno vlogo, pojasnjujejo na

policiji. Že njihova prisotnost smučarje pogosto odvrne od hujših kršitev, poleg tega ozaveščajo smučarje o pomenu upoštevanja FIS pravil. Svoje aktivnosti policija še posebej usmerja v vzgojo najmlajših smučarjev, ki so tudi najpogostejši udeleženci nesreč.

Policisti smučarji so pristojni za obravnavo nesreč na smučiščih s hudimi poškodbami ali smrtjo. Izvajajo tudi nadzor nad prisotnostjo alkohola pri smučarjih in zagotavljajo red na smučiščih. Primarno so za varnost na smučiščih sicer odgovorni upravljavci smučišč.

V letošnji sezoni so policisti obravnavali 170 nesreč,

Policisti smučarji so pristojni za obravnavo hudih nesreč na smučiščih, nadzor nad prisotnostjo alkohola in zagotavljanje reda na smučiščih. / Foto: Policija

v katerih se je huje poškodovalo 73 smučarjev in 101 lažje. V njih je bilo udeleženi 56 otrok in 15 mladoletnikov.

Najpogostejša vzroka za nesreče sta bila precejšnje nepravilnosti (74) in neprilagojena hitrost (16).

Tatvini denarja in denarnice

Kranj – Kranjski policisti so v petek obravnavali prijavo o moškem, ki je trgovca ogoljufal pri ravnanju z denarjem. Pod pretvezo zbirateljstva ga je prepričal, da mu je pokazal nekaj bankovcev, ki jih je zatem skrival v pest in jih ukradel. Prav tako v Kranju so policisti v četrtek obravnavali tatvino denarnice. Dejanja sta osumljeni ženski, ki sta v trgovini stopili za hrbet oškodovanke in ji iz odprte torbice odtujili denarnico.

S ceste v drevo

Kamnik – V petek okoli 21. ure je na lokalni cesti med Komeno in Tunjicami voznik osebnega vozila zaradi neprilagojene hitrosti zapeljal s ceste in trčil v drevo. Voznika in sovoznika so policisti našli na domačem naslovu. Enega od udeležencev, ki se je poškodoval, so reševalci oskrbeli in odpeljali v ljubljanski klinični center. Preizkus z alkotestom je pri vozniku pokazal 0,84 mg/l alkohola v izdihanem zraku.

»Kdo je tebe, Praslovan, / plavati učil, / da si preplaval tisto rusko reko / in se v mojih genih naselil?« Tako je leta 1981 pel Lačni Franz. Štiri desetletja pozneje je po ruskem napadu na Ukrajino ta panslovanska vzajemnost izgubljena in vprašanje je, kdaj bo znova obnovljena.

Tudi mi smo Ukrajinci

MIHA NAGLIČ

Bilo je sredi šestdesetih let prejšnjega stoletja, ko sem prebral Finžgarjevo knjigo Pod svobodnim soncem, in ta »povest davnih dedov« je postala ena tistih knjig, ki so imele name največji vpliv. Začel sem celo verovati v stara slovanska božanstva, ki v tej knjigi nastopajo, in sem se jim priporočal v trenutkih, ko sem se znašel v kašnih večjih preizkušnjah. V šoli so nas učili, da je bila domovina Praslovanov v današnji Ukrajini, v velikanskih nižavah med velikima rekama Dneper in Dnester. O naših davnih dedih so še druge zgodbe in razlage, a nobena ni povsem dokazljiva. Nekateri trdijo celo, da Slovenci sploh ne izviramo od tam, ampak smo nekakšni »Noriki« in podobno; a dokler ne bo nekdo podal boljše in bolj dokazljive razlage, kot je tista, ki jo je umetniško ubesedil Finžgar in upesnil Lačni Franz, bom jaz veroval v to.

Tragedija, ki jo je povzročil ruski predsednik Vladimir Putin z napadom na Ukrajino, je že sama po sebi velikanska. Če jo doživljamo kot bratomorno vojno, pa se nam pokaže še večja. Vojna je sicer ena od stalnic v človeški zgodovini in iluzorno je pričakovati, da bo kdaj drugače. Nenehno bojevanje je bilo značilno že za naše davne dede. O njihovi plemenski razdrobljenosti in anarhičnosti sta poročala bizantinska zgodovinarja Prokopij in njegov neznan kolega »Pseudomaurikij«. Anton Sovre, ki ju je prevajal, je njuna poročila povzel, kakor sledi: »Miselni red Prokopijevega poročila je torej približno tale: Ne Antje ne Sloveni ne poznajo monarhične državne oblike, ampak žive v demokratičnem občestvu: o vseh javnih zadevah odločuje pri teh kakor pri onih celotno ljudstvo. In kakor

imajo oboji isti način demokratske uprave, tako jim je v drugih rečeh marsikaj skupno, na primer verstvo; oboji časte iste bogove in oboji štejejo enega med njimi, t. j. Peruna, za edinega gospodarja vesoljstvu.«

V aktualni vojni v Ukrajini po mojem sploh ne gre za vojno med Rusi in Ukrajinci, ampak za spoprijem med demokracijo in avtokracijo. Ukrajinci oziroma državljani Ukrajine, med njimi je veliko Rusov, Judov in drugih, so po treh desetletjih neodvisnosti od Rusije postali bolj demokratični in nekoliko tudi stroslovansko anarhični. Rusi pa že stoletja živijo pod trdo roko avtokratskih režimov. Nekoč pod carji, potem pod Leninom in Stalinom, zdaj pod Putinom. Edina ruska vladarja, ki sta bila po duši in dejanjih demokrata, sta bila predsednika Gorbačov in Jelcin, ki sta vsak po svoje odločilno prispevala k razpadu avtokratskega imperija. Eden od komentatorjev aktualnih dogajanj v Ukrajini je izjavil, da se Putin najbolj boji tega,

da bi Ukrajinci živeli bolje kot Rusi. Kaj to pomeni, ve iz časov, ko je bil KGB-jevski vohun v Vzhodni Nemčiji in je videl, kako vzhodni Nemci bežijo iz socialističnega v kapitalistični raj. V obeh primerih je po sredi tudi informacijska blokada. Putin je uničil vse svobodne medije in večina Rusov sploh ne ve, kaj njihova vojska dejansko počne v Ukrajini. Rusi bi ponovno potrebovali voditelja, ki bi jim povrnil perestrojko in glasnost. Brutalni kapitalizem že imajo, potrebovali bi njegov demokratični, socialni in medijsko pluralni korektiv.

A očitno čas za humanizacijo Rusije še ni prišel. Z ruskim napadom na Ukrajino, ki se je začel 24. februarja 2022, je brutalnost povsem prevladala. Na začetku agresije, ki jo je imenoval »posebna vojna operacija«, je Putin razglasil, da mu gre za »denacifikacijo« Ukrajine, za odpravo ukrajinskega nacizma. Vendar je 40 dni po začetku te surove vojne že očitno, da je to pot nacist

on. Divjanje ruske soldateske po Ukrajini je že primerljivo s tistim, kar so v prvem letu svojega napada na Sovjetsko zvezo počeli nemški nacisti. Putin je v eni osebi mali Hitler in Stalin 21. stoletja. Razrušena mesta, vsepovsod trupla, pobiti civilisti. Bati se je, da bodo tudi po tej vojni odkrivali prizorišča množičnih pobojev, kakršna sta bila Katinski gozd in Babji Jar. Upali smo že, da so bila v Evropi zadnja prizorišča takega brutalnega in zločinskega načina vojskovanje tista, ki so nastala med jugoslovanskimi vojnami v devetdesetih: obleganje Sarajeva, Srebrenica, Kosovo ... A žal ni tako. Ruski vojaški poveljniki v Ukrajini uveljavljajo »model«, ki so ga preizkusili v Siriji, zlasti v brutalnem obleganju in uničenju mesta Alep.

Tragedija v Ukrajini je tem večja, ker gre za vojno med »bratskimi« narodi, med potomci Praslovanov. Med narodi, ki so stoletja živeli v skupni državi. Si predstavljate, da bi Čehi

napadli Slovake ali Hrvati Slovence? Ne. Med našimi nacijami so nasprotja, a jih premagujemo s povezovanjem v Evropsko unijo. Tega so si želeli tudi Ukrajinci, a jim je veliki ruski brat to preprečil. Čeprav bi bilo tudi v interesu Rusije, da bi se povezala z EU in bi bila tako močnejša v spoprijemu s Kitajsko, ki se mu v prihodnosti ne bo mogla izogniti. Med Slovenci nas je veliko, ki občudujemo veličino ruske umetnosti, Rusiji bi privoščili tudi večjo gospodarsko, socialno in demokratično uspešnost. Vendar je zdaj v vodenju ruske nacije povsem prevladala roparska in skorumpirana klika, ki je nastala po razpadu sovjetskega imperija z ropanjem nekdanjega družbenega premoženja in je pijana od svoje moči, nevarna in pogubna za usodo Rusije in vsega sveta. Tudi sloveče slovanske vzajemnosti ni več in vprašanje je, kdaj bo lahko ponovno vzpostavljena. Zdaj smo vsi Evropejci in Ukrajinci.

Divjanje ruske soldateske po Ukrajini je že primerljivo s tistim, kar so v prvem letu svojega napada na Sovjetsko zvezo počeli nemški nacisti. Putin je v eni osebi mali Hitler in Stalin 21. stoletja. Razrušena mesta, vsepovsod trupla, pobiti civilisti ...

Vojna v Ukrajini. Fotografija je nastala že v prvem letu spopadov, v ruševinah mesta Kurahove, regija Doneck, 5. novembra 2014.

Ta kratki in dragoceni prikaz ukrajinske zgodovine je posebej za ta Snovanja napisal doktor Jurij Kurillo, zdravnik v pokoju. Njegov oče se je po prvi svetovni vojni kot emigrant pred boljševiki zatekel v Kraljevino SHS in se poročil s Slovenko. Tako je tudi avtor tega članka eden od nasledkov burne ukrajinske zgodovine ...

Ukrajina, razpeta med Vzhodom in Zahodom

JURIJ KURILLO

Ob zdajšnji hudi tragediji, ki je prizadela Ukrajino, je najbrž prav, da vsaj v grobem preletimo Slovencem malo poznano, a zelo zapleteno zgodovino te največje zgoj evropske države. Zaradi omejenega prostora je mogoče tu prikazati zgoj nekaj glavnih poudarkov.

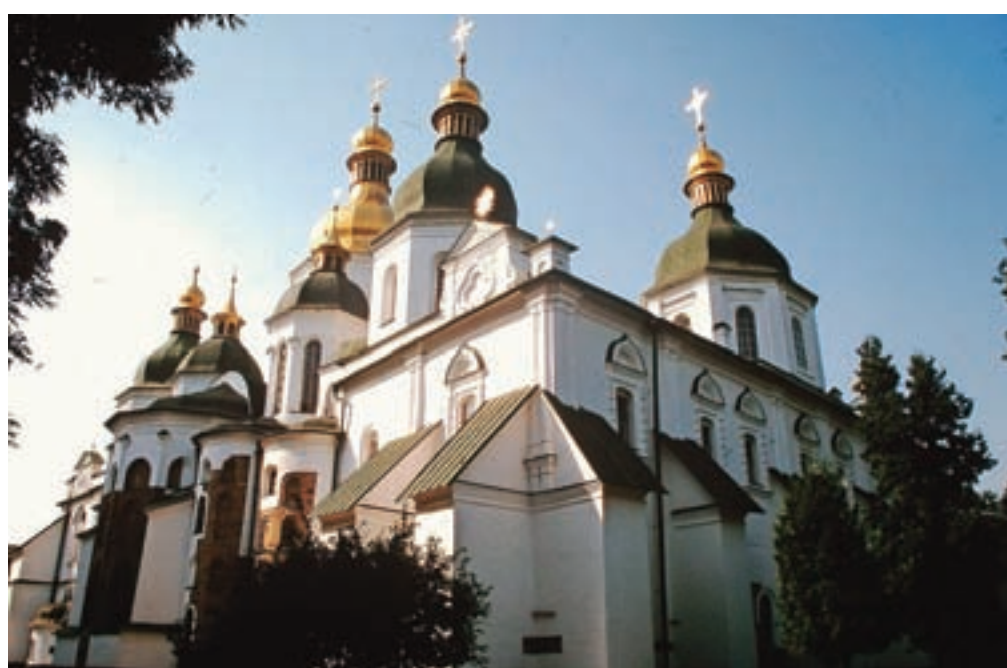
Ime Ukrajina pomeni »obmejna dežela«. To je kar primerno ime za ozemlje, ki leži na jugovzhodnem vogalu Evrope, na pragu Azije, ob robu sredozemskega sveta in na nekdanji pomembni meji med gozdnatimi in stepnimi površinami. V sedanjem obsegu meri država okrog 600.000 kvadratnih kilometrov in se razteza okrog 1300 kilometrov od zahoda proti vzhodu in 900 kilometrov od severa do juga. Velik del tega ozemlja zavzema t. i. černoziom, izredno rodovitna zemlja, ki je skupaj z veliko vodnatostjo pripomogla k nekdanjemu slovesu Ukrajine kot »žitnice Evrope«. Zaradi geografske odprtosti, ki olajšuje povezavo med evropskim severom in sredozemskim jugom, je bila dobrodošla za premike najrazličnejših plemenskih tokov.

Od 6. stoletja po Kr. so se začela seliti v današnjo

Ukrajino različna poljedelska ljudstva in med njimi v zgodnjem 7. stoletju tudi slovanska. Jezikoslovci domnevajo, da se je skupni slovanski jezik šele pozneje razdelil v tri skupine: zahodnoslovansko, iz katere so se razvile poljščina, češčina in slovaščina, južnoslovansko, iz katere so nastale bolgarščina, makedonščina, srbohrvaščina in slovenščina, ter vzhodnoslovansko, iz katere so prišle ukrajinščina, ruščina in beloruščina.

Kijevska Rus

Na področju današnjega Kijeva (ukr. Kijiv) je nastala prva državna tvorba vzhodnih Slovanov, imenovana Kijevska Rus (ne Rusija!). Po »Kroniki minulih dni« meniha Nestorja iz 11. stoletja naj bi jo ustanovil okrog leta 800 na omenjenem področju ob mogočni reki Dneper Oleg iz skandinavskega plemena Varjagov. Njegovi vodilni potomci so se postopoma slovanizirali in 988 je veliki knez Vladimir (ukr. Volodimir) sprejel za svoje ljudstvo iz Bizanca krščansko vero. Ta je imela poslej pri razvoju Kijevske Rus zelo pomembno vlogo. Tako je postala kijevska metropolitanska cerkev sv. Sofije sredi 11. stoletja pod vladavino velikega kneza Jaroslava Modrega, Vladimirjevega sina, politično in kulturno

Sveta Sofija v Kijevu, politično in kulturno središče Kijevske Rus / Foto: Jurij Kurillo

središče države, kjer so ustoličevali tudi vladarje. Tu so bile napisane prve kronike in tu je imela sedež tudi znamenita knežja knjižnica. Ta državna tvorba je delovala pod različnimi vladarji do 1031, ko je po smrti kneza Vladimirja dokončno razpadla na posamezne kneževine njegovih sinov, ki so se postopoma izoblikovale kot ukrajinske, ruske in beloruske, vsaka s svojim jezikom. Med zgodovinarji pa se še danes razvijajo polemike o tem, kateri narod je »izvor« glede na slavno Kijevisko Rus.

Na začetku 13. stoletja je to vzhodnoslovansko ozemlje postalo za domala dvesto

Ukrajinska vasica, olje / Arhiv Jurija Kurilla

let del mongolskega imperija kot »Zlata horda«, ki jo je 1240 ustanovil Džingiskanov vnuk Batu. To leto so Mongoli tudi razrušili Kijev, ki je tako postal le skromen zaselek ob Dnepru, vendar so ga zaradi njegove strateške lege na gričih ob veliki reki vedno želeli zavzeti tudi pozneje različni tuji osvajalci. Tako je na to ozemlje prodrla sredi štirinajstega stoletja tudi ekspanzivna velika kneževina Litva. To je pozneje izpodrinila Poljska z vladarjem Kazimirjem Velikim, ki pa se je navsezadnje z Litvo 1569. leta celo združila. V teh državnih tvorbah so bili Ukrajinci večinoma podložni kmetje, ki so služili poljsko-litovski »slahiti«, le manjši del je živel v mestih, kjer so sicer prevladovali Judje. Le malo je bilo med Ukrajinci plemičev, ki

so se pa pogosto polonizirali. Pomembno vlogo je imel v njihovem življenju ukrajinski kler, ki pa je večinoma pripadal grškokatoliški skupnosti.

Kozaško naseljevanje

V 16. stoletju je prišlo na današnjem vzhodnem ukrajinskem ozemlju, opustelem zaradi nenehnih navalov azijskih nomadskih plemen, posebej Tatarov, do postopnega naseljevanja t. i. kozakov. To so bili večinoma ukrajinski kmetje, ki so pribžali pred tlačanstvom na vzhodno stran reke Dneper, v Zaporozžje; pridružili so se jim različni meščani in propadli duhovniki pa tudi osiromašeni in pustolovski plemiči, ki so lahko bili najrazličnejših narodnosti. Ukvarjali so se največ z lovom in

Ime Ukrajina pomeni »obmejna dežela«. To je kar primerno ime za ozemlje, ki leži na jugovzhodnem vogalu Evrope, na pragu Azije, ob robu sredozemskega sveta in na nekdanji pomembni meji med gozdnatimi in stepnimi površinami.

Katedrala Vnebovzvetja v pravoslavnem samostanu Kijevska Pečorskaja Lavra. V ozadju Dneper. / Foto: Dragica Kurillo

ZGODOVINA

Snovanja

Ukrajinski kresni večer, slika na steklu / Arhiv Jurija Kurilla

ribolovom, pa tudi z živinorejo. Postopoma so tu nastala naselja, »stanice«, v Zaporožju, na reki Dneper (ukr. Dnipro) pa nekakšna utrjena središča proti Tatarom in Turkom, imenovana »Zaporoška Sič«. Njihov glavni vodja je bil vsakokrat izvoljeni hetman. Relativno svoboda kozakov je začela postopoma močno omejevali rastoča carska ruska oblast, kar je povzročilo več neuspešnih ukrajinskih uporov. Zadnjega je vodil hetman Ivan Mazepa, ki se je proti ruskemu carju Petru I. Romanovu, imenovanemu »Veliki«, s svojimi kozaki pridružil njegovemu nasprotniku, švedskemu kralju Karlu XII. in z njim v znameniti bitki pri Poltavi 1709 tudi vojaško propadel. V zgodovino je prišel za Ukrajinke kot narodni junak, za Ruse pa kot izdajalec. Na poljski strani je nastala 1648 ukrajinska vstaja, ki jo je vodil hetman Bogdan Hmeljnicki, ki pa se je zaradi porazov navsezadnje 1654 podvrnil Moskvi. Ukrajinski jezik je bil v carskih časih bolj ali manj zatiran; carica Katarina I., imenovana »Velika«, po rodu celo Nemka, je njegovo

javno rabo popolnoma prepovedala. Tudi njegovemu največjemu pesniku Tarasu Ševčenku (1814–1861) so ruske oblasti prepovedale objavljanje v ruščini, in ko je bil obsojen na izgnanstvo zaradi sumljive pripadnosti proticarskemu krožku, ni smel tam sploh ničesar pisati ali slikati – bil je namreč tudi nadarjen slikar.

Življenje v dveh imperijih

Ukrajinke so domala stoletdeset let, od poznega 18. do začetnega 20. stoletja, živeli v dveh imperijih: okrog 80 odstotkov je bilo podanikov ruskih carjev, preostali pa so spadali pod habsburški cesarje. V obeh, močno centraliziranih in avtokratskih državah je živele prava mešanica narodov in narodnosti, ki jim je vladalo plemstvo. Njihova moč sta bili birokracija in vojska. V habsburškem imperiju so dobili kmetje, tako tudi ukrajinski, leta 1848 zemljiško odvezo, v ruskem pa so odpravili podložništvo šele leta 1861.

V prvo svetovno vojno, od 1914 do 1918, se je tako ali drugače zapletlo kar 34 držav s 65 milijoni vojakov,

od katerih jih je padlo 10 milijonov. Velike so bile tudi civilne žrtve ... Na ozemlju Ukrajine je nastala prava državljanska vojna z različnimi nasprotujočimi si političnimi skupinami in je Kijev tako v enem letu petkrat menjal svojega gospodarja. Pojavljali so se tudi različni nečloveški pogromi Judov. Ukrajinke, živeči na zahodnem delu – imenovali so se Ruteni –, so med prvo svetovno vojno ustanovili v Lvovu »Zahodnoukrajinsko nacionalno republiko« (ZUNR), ki pa je po nekaj mesecih bojev propadla in njihovo ozemlje je bilo priključeno Poljski kot protektorat. Leta 1918 je po drugi strani v Kijevu ukrajinska skupščina (Rada) ustanovila avtonomno »Ukrajinsko nacionalno republiko« (UNR) pod vodstvom uglednega politika Mihaila Hruševskega. Ta se je nato morala braniti pod vodstvom različnih politikov ob pomoči Avstrijcev in Nemcev pred komunističnimi silami, ki so jih vodili ruski boljševiki. Ti so nazadnje tudi zmagali in zavzeli Kijev leta 1919.

Sovjetska Ukrajina

V novonastali državi Zvezi sovjetskih socialističnih republik pod vodstvom Lenina je dobila svoje mesto kot njen soustanovitelj tudi Ukrajinska sovjetska socialistična republika. Po prvih letih ukrajinske nacionalne obnove so prišli v tridesetih letih hudi Stalinovi časi. Zaradi neusmiljenega in brezobzirnega popolnega odvzema žitnih zalog ukrajinskim kmetom je prišlo v deželi do hude lakote, imenovane »golodomor«, zaradi katere so ob najhujšem političnem nasilju izumrla celotna naselja. V letih od 1914 do 1934 je bil ukrajinsko glavno mesto Harkov (ukr. Harkiv), leta 1934 ga je kot prestolnico zamenjal

zgodovinski Kijev. Po smrti diktatorja Stalina 1953 je začel generalni partijski sekretar Nikita Hruščov proces destalinizacije sovjetske družbe. Sovjetska ruska republika Rusija je 1954 odstopila polotok Krim Ukrajini.

Ob začetku druge svetovne vojne je nemška Hitlerjeva armada prodrla za domala dve leti prav do vzhodne ukrajinske meje. V tej vojni je padlo okrog šest milijonov Ukrajincev, večina njihovih mest pa je

oblak, ki se je začel širiti po vsej evropski celini. Poškodovani reaktor so pozneje »zaplombirali«.

Nova svobodna demokratična Ukrajina

Orest Subtelny, ukrajinski zgodovinar, ki živi v Kanadi – kot mnogo drugih Ukrajincev –, pravi v uvodu k svoji obsežni knjigi o ukrajinski zgodovini (Ukraine, A History, 2000) takole: »Nenadoma in nepričakovano je prej navidez celovita Sov-

Ukrajinska denarna enota: ena grivna (»odna grivnja«), na njej podoba kneza Vladimirja Velikega / Foto: Jurij Kurillo

ostala v ruševinah. Po vojni je dobila ta sovjetska zvezna država del bivšega poljskega ozemlja vključno z Lvovom. Na njenem ozemlju je do 1950 delovala protiboljševistična gverila, med tem pa je bilo na milijone Ukrajincev poslanih v sibirsko izgnanstvo zaradi domnevne »nelojalnosti«.

Sovjetska zveza se je obrnila v nekoliko bolj demokratično smer z nastopom generalnega sekretarja komunistične partije Mihaila Gorbačova, kar pa ni moglo prepričati njenega dokončnega razpada.

V noči med 25. in 26. aprilom 1986 je prišlo po ponesrečenem posegu do eksplozije reaktorja v jedrski elektrarni Černobil, kar je povzročilo radioaktivni

jetska zveza razpadla. Z njo so izginile ali se vsaj umaknile nekatere zavore, ki so stoletja vplivale na ukrajinsko zgodovino: imperialna vladavina, gospodarsko izkoriščanje dežele in zatiranje ukrajinske nacionalne kulture ... Pridobitev resnično neodvisne ukrajinske države je bila pravi preobrat. In to je imelo vpliv na še eno zgodovinsko temo – modernizacijo. V Ukrajini so ta univerzalni razvoj vedno usmerjale tuje sile.«

In te so se nedavno žal spet pojavile ...

JURIJ KURILLO, avtor tega članka, je doktor medicine in specialist pediater. Poleg strokovnih člankov s področja pediatrije je objavil številne prispevke v različnih periodičnih publikacijah z različnimi temami, predvsem pa iz medicine in drugih naravoslovnih ved, kot je biologija. Članke običajno opremi s svojimi izvirnimi fotografijami, saj se s to dejavnostjo, predvsem z njeno naravoslovno vsebino, ukvarja že desetletja. Mednarodna federacija za fotografsko umetnost (FIAP) mu je najprej podelila naziv AFIAP (artist), nato pa še EFIAP (excellence).

Je avtor več knjižnih del, pri katerih je poleg besedila prispeval tudi fotografije: S fotoaparatom v naravi (1981), Metulji Slovenije (1992), Živa narava v objektivu (1994) in Tomaž Pirc (2015). Kot pobudnik in soavtor je sodeloval pri knjigah Zarta ali Zarica – potopljena lepota (2011), Doktor Gregor Voglar (2019) in Po poteh rodbine Urbančič (2021). Soavtor je bil tudi pri knjižnem delu En-ten-tentera (2017).

Prevaja iz angleščine in nemščine. Iz nemščine je prevedel in priredil delo Otroške bolezni (2016).

Leta 1992 je prejel veliko Prešernovo plaketo Občine Kranj, 1998 pa priznanje dr. Gregorija Voglarja – Carbonarius de Wiesenecka Gorenjskega zdravniškega društva.

Mihail Kurillo z ženo Anico (v sredini) polaga s prijateljem Mihailom Krasnovom in njegovo ženo Elzo venec pri Ruski kapelici na Vršiču, okrog 1933. / Arhiv Jurija Kurilla

Leta 1991 so z razpadom Sovjetske zveze odpadle zavore, ki so stoletja vplivale na ukrajinsko zgodovino: ruska imperialna vladavina, gospodarsko izkoriščanje dežele in zatiranje ukrajinske nacionalne kulture ... Pridobitev resnično neodvisne ukrajinske države je bila pravi preobrat.

Duma je pesniška oblika ukrajinskega izvora. Oton Župančič pa je dal tak naslov eni svojih najlepših pesmi. V njej sta ključna dva verza. Prvi: »Hodil po zemlji sem naši in pil nje prelesti ...« In drugi: »Hodil po zemlji sem naši in pil nje bolesti ...« Po tem zgledu so tudi v tej galeriji slike, ki kažejo ukrajinske prelesti in bolesti ...

Ukrajinske slike: prelesti in bolesti

MIHA NAGLIČ

Kaj je torej duma? »Duma je eden od osrednjih pesniških žanrov ukrajinskega ljudskega slovstva, ki govori o življenju kozakov. Dume so nastajale od 16. do 18. stoletja in so večinoma lirsko-epske

pesmi, ki so jih izvajali ljudski pevci ob spremljavi tradicionalnih inštrumentov (kobza, bandura, lira). Prenašale so se ustno, prvič so bile zapisane šele v 19. stoletju. V začetni fazi njihovega nastajanja je najpogostejša tematika zgodovinska, dume govorijo o vojaškem življenju kozakov, o junakih

Ukrajinske velikonočne pisanke so zelo lepe, tudi v njih se izraža sorodnost med ukrajinsko in slovensko kulturno dediščino. / Foto: Wikipedija

Tipična kulturna krajina v Ukrajini: modro nebo in velikansko rumeno polje pšenice sta simbolno predstavljena na ukrajinski zastavi. / Foto: Wikipedija

in njihovih podvigih, kasneje zajemajo snov tudi iz vsakdanjega življenja in različnih družinskih odnosov. Dume so imele velik vpliv na boj ukrajinskega naroda za njihovo socialno in nacionalno osamosvojitve. Prav tako so bile velikega pomena

za razvoj ukrajinske kulture, tako ustnega slovstva kot tudi literature in glasbe. Vpliv ukrajinskega narodnega pesništva je viden v vseh slovanskih literaturah, tudi v slovenski najdemo veliko avtorjev, ki so uporabljali žanre ali snov iz njihove

folklore.« (Vir: Wikipedija, geslo Duma)

V nadaljevanju navajam dva primera ukrajinskih dum: »Kozak Golota« ter »Hmelnitski in Barabaš«. Obe dumi sta navedeni v izvorniku in dobesednem prevodu.

Kozak Golota / Казак Голота

»При таких словах –
Дорогое платье надевает,
Сапоги обувает,
Бархатный колпак на голову надевает,
Коня седлает,
Казака Голоту дерзко нагоняет.«

(Dobesedni prevod: »Ob teh besedah – / drago obleko si nadene, / škornje obuže, / zametno čepico si na glavo povezne, / konja osedla, / kozaka Goloto drzno začne preganjati.«)

Hmelnitski in Barabaš

»Тут слуга доверенный Хмельницкого время даром не терял,
Доброго коня седлал,
В город Черкасы скорым часом, точным сроком прибывал,
К пани Барабашовой на подворье въезжал,
В сени входил, шлычок с себя снимал,
В светлицу входил, - низкий поклон отдавал,
На значки привезенные показал
И так ей тихим голосом сказал ...«

(Dobesedni prevod: »Tu zvesti sluga Hmelnitskega ni po nepotrebnem izgubljal časa, / osedlal je dobrega konja, / v mesto Čerkasi je hitro in točno prispel, / k panici Barabaš je na dvorišče prijahal, / vstopil je v predverje, si snel čepico, / vstopil je v svetlo sobico, – se nizko priklonil, / pokazal je na odlikovanja, ki jih je prinesel / in tako ji je rekel s tihim glasom ...«)

Pogled na ukrajinsko glavno mesto Kijev, skozenj teče tudi veliki Dneper. / Foto: Wikipedija

Pogled na eno največjih evropskih rek – na Dneper pri Dnepropetrovsku / Foto: Wikipedija

Ukrajina je
lepa in širna
dežela. Lepa je
že po naravi,
veliko lepega
so v stoletjih
ustvarili tudi
njeni ljudje.
O tem pričata
njena zgodovina
in umetnost.
Zdaj je vse to
ogroženo in
podvrženo
uničevanju.
Kdaj bo v tej
širni deželi
spet mir?

GALERIJA

Snovanja

Ukrajinske »varenke« (ruske piroške), polnjene z mesom in zabeljene s praženo čebulo in smetano / Foto: Wikipedija

Ukrajinske prelesti

Povzemimo najprej na kratko zemljepisno podobo Ukrajine. »Ukrajina (ukrajinsko Україна) je obmorska država v Vzhodni Evropi, ki na jugu meji na Črno morje, na vzhodu na Rusijo, na severu na Belorusijo, na zahodu pa na Poljsko, Slovaško, Madžarsko, Romunijo in Moldavijo. S površino 603.550 kvadratnih kilometrov je Ukrajina ena od 50 največjih držav sveta in največja država, ki v celoti leži v Evropi (od evropskih držav je večja Rusija, katere večji del leži v Aziji). Večino površja države predstavljajo obširne ravnice Vzhodnoevropskega nižavja, ki prehajajo v stepe in planote. Prečkajo jih reke, ki se izlivajo v Črno morje, največji od njih sta Dneper in Dnester, na jugozahodu pa mejo z Romunijo predstavlja delta Donave. Na račun obsežnih rodovitnih ravnin, ki so posejane predvsem z žitom, je dobila Ukrajina vzdevek »žitnica Evrope«. Bolj gorato območje so le Karpati na zahodu države, kjer stoji tudi najvišji vrh Goverla z 2061 m nadmorske višine. Največje mesto je prestolnica Kijev na severu z 2,8 milijona prebivalcev, več kot milijon pa jih imajo še Harkov, Odesa in Dnipro (do 2016 Dnepropetrovsk).« (Vir: Wikipedija, geslo Ukrajina) Sicer pa naj o prelestih Ukrajine govori o priložene slike.

Ukrajinske bolesti

Tudi tu povzemimo najprej nekaj dejstev o ruskem napadu na Ukrajino 2022. »Rusija je 24. februarja 2022 sprožila obsežno invazijo na Ukrajino, s čimer je močno zaostriła rusko-ukrajinski konflikt, ki ga je začela leta 2014. Na mednarodni ravni invazija velja za agresorsko vojno in je največji vojaški spopad v Evropi po drugi svetovni vojni. Invazija je povzročila največjo begunsko krizo v Evropi po drugi svetovni vojni, saj je svojo državo zapustilo več kot 3,3 milijona Ukrajincev. Po ukrajinski revoluciji dostojanstva februarja 2014 si je Rusija priključila Krim, rusko podprti separatisti pa so zavzeli del jugovzhodne Ukrajine in začeli vojno v Donbasu. Rusija je leta 2021 začela z obsežno krepitvijo vojske ob meji z Ukrajino. Ruski predsednik Vladimir Putin je zagovarjal iredentistična stališča, podvomil v pravico Ukrajine do državnosti in Ukrajino lažno obtožil, da v njej prevladujejo neonacisti, ki preganjajo rusko govorečo manjšino. Putin je dejal, da je NATO s širjenjem na vzhod ogrozil varnost Rusije – in zahteval, da se Ukrajini prepove vstop v zaveznitvo. Združene države in druge države so Rusijo obtožile, da načrtuje napad ali invazijo na Ukrajino, kar so ruski

uradniki še do 23. februarja 2022 večkrat zanikali. Rusija je 21. februarja 2022 priznala Doneško ljudsko republiko (DLR) in Lugansko ljudsko republiko, samooklicani državi v Donbasu, ki ju nadzorujejo proruski separatisti in ju ne priznava nobena druga država. Naslednji dan je Svet ruske federacije odobril uporabo vojaške sile v tujini in ruske enote so vstopile na obe ozemlja. 24. februarja ob približno 5:00 po vzhodnoevropskem času (UTC+2) je Putin navedal 'posebno vojaško operacijo' za 'demilitarizacijo in denacifikacijo' Ukrajine. Nekaj minut pozneje so po vsej Ukrajini, vključno s prestolnico Kijev, začele padati rakete in letalski napadi, ki jim je kmalu sledila obsežna kopenska invazija iz več smeri. Ukrajinski predsednik Volodimir Zelenski je v odgovor prekinil dvostranske odnose ter uvedel vojno stanje in splošno mobilizacijo. Iz Rusije, Belorusije in dveh zasedenih ozemelj v Ukrajini (Krim in Donbas) so se začeli večstranski napadi. Razvili so se štirje glavni vojni položaji: Kijevska ofenziva, ofenziva v severovzhodni Ukrajini, ofenziva v vzhodni Ukrajini in ofenziva v južni Ukrajini, ruska vojska pa je izvajala tudi zračne in raketne napade daleč v zahodni Ukrajini. Ruske sile so se približale ali oblegale številna ključna naselja, kot so Černigov, Harkov, Herson, Kijev, Mariupol in Sumi, vendar so naletele na močan ukrajinski odpor ter se soočile z logističnimi in operativnimi izzivi, ki so ovirali njihov napredek. Invazija je mednarodna skupnost močno obsodila. Generalna skupščina Združenih narodov je sprejela resolucijo, v kateri je obsodila napad in zahtevala popoln umik ruskih sil. Mednarodno sodišče je Rusiji odredilo prekinitev vojaških operacij, Svet

Buča, pred 2022: Tak je spomenik sovjetski vojni v Afganistanu v mestu Buča pri Kijevu. Bog ve, kakšen bo nekoč spomenik žrtvam ruske agresije v tem mestu?

Tako so se otroci, dojenčki in njihove matere zatekli v neko klet v Kijevu, 1. marca 2022. / Foto: Wikipedija

Evrope pa je Rusijo izključil. Številne države so uvedle nove sankcije, ki so imele gospodarske posledice za Rusijo in svetovno gospodarstvo. Različne države so Ukrajini nudile humanitarne in vojaško pomoč. Protesti so potekali po vsem svetu, v Rusiji pa so se soočili z množičnimi aretacijami in povečano cenzuro medijev,

vključno s prepovedjo izrazov 'vojna' in 'invazija'. Številna podjetja so umaknila svoje izdelke in storitve iz Rusije in Belorusije. Mednarodno kazensko sodišče je začelo preiskavo domnevnih vojnih zločinov, ki naj bi jih ruska vojska zagrešila v Ukrajini.« (Vir: Wikipedija, geslo Ruska invazija na Ukrajino 2022)

Buča, 1. marca 2022: Tako so uničena ruska bojna vozila zatrjala ulico v tem mestu v kijevski regiji. / Foto: Wikipedija

Tako so ukrajinski civilisti in vojaki poiskali zavetje pod razstreljenim mostom v Kijevu, 5. marca 2022. / Foto: Wikipedija

Vojna v Ukrajini, ki jo je začela Rusija in traja že od leta 2014, je največja vojna v Evropi po drugi svetovni vojni. O njeni tragični veličini pričajo slike porušenih stavb in mest, vse več je mrtvih, domove je zapustilo že več kot deset milijonov ljudi ...

Ta članek o ukrajinsko-slovenskih kulturnih stikih in o razmerju med ukrajiniščino in slovenščino je napisal dr. Milan Dolgan, slavist in upokojeni univerzitetni profesor. V letih po drugi svetovni vojni je živel na Jesenicah in maturiral na jeseniški gimnaziji, v letih 1956–1961 je kot učitelj služboval v Preddvoru in na Jesenicah ...

Ukrajinci in Slovenci, ukrajiniščina in slovenščina

MILAN DOLGAN

Ste vedeli, da se je France Prešeren v Ljubljani srečeval in drugoval z ukrajinskim slavistom Izmajlom Sreznjevskim? Da je Janez Ev. Krek spodbudil primorskega duhovnika in prijatelja Josipa Abra- ma k prevajanju in razlaganju pesmi največjega ukrajinskega pesnika in Prešernovega sodobnika Tarasa Ševčenka? Kakšno je razmerje med slovenščino in ukrajiniščino, katere so posebnosti tega vzhodnoslovenskega jezika? O vsem tem piše dr. Milan Dolgan ...

Prešeren in Sreznjevski

Slovenski kulturni delavci, kot sta na primer Adam Bohorič in Valentin Vodnik, so se v preteklosti zavedali slovanske jezikovne sorodnosti, kakšnih neposrednih stikov pa najbrž niso imeli. Potem pa se je v Prešernovem času pojavil živ človek, ki je slovansko jezikovno sorodnost predstavljal. To je bil mladi in izjemno sposoben ukrajinski slavist Izmajl Sreznjevski, ki je deloval na univerzi v Harkovu. V

začetku se je ukvarjal s širšimi družboslovnimi vprašanji. Ministrstvo in univerza sta ga poslala, naj gre proučevati slovanske jezike in kulturo v zahodni Evropi, zlasti na Češkem in na Slovenskem. Njegovo študijsko potovanje je trajalo tri leta, 1839–1841. Prepotoval je tudi Dalmacijo in Črno goro. Zelo so ga zanimala slovenska narečja na Koroškem in v Beneški Sloveniji.

S svoje poti je ves čas pošiljal pisma svoji materi, ki so ohranjena. Opisoval ji je ne samo jezik, marveč tudi plese, oblačila, petje, sploh folkloro. Pogovarjal se je ne le z izobraženci, s strokovnjaki, ampak tudi z navadnimi ljudmi. Sam je tudi risal, skiciral. V Ljubljano ga je malo pred veliko nočjo, na veliki teden leta 1841, privedel Stanko Vraz. Predstavil ga je Prešernu in njegovim prijateljem. Shajali so se največ v gostilni Pekel na Kongresnem trgu (gostilna se je tako imenovala zato, ker je bilo treba vanjo vstopiti navzdol po stopnicah) in živahno razpravljali o slovenstvu in slovanstvu. Baje je mladi Izmajl Sreznjevski nago- varjal Prešerna, naj se prese- li v njegov domači Harkov.

Prešernov že pokojni prijatelj Matija Čop je poprej več let služboval v zahodnoukrajinskem mestu Lvov.

Sreznjevski je svoj posel odlično opravil. Napisal in izdal je več razprav o slovanskih jezikih in se razvil v odličnega slavista. Znamenito je, da je pravzaprav prvi dobro označil in opisal slovenska narečja. Kasneje se je Sreznjevski preselil iz Harkova v Petrograd. Umril je leta 1880.

Ko je leta 1841 odhajal iz Ljubljane, mu je Prešeren napisal za spomin naslednjo prelepo pesem:

*Si slovenskega rodu.
Te ne vprašam kam, čemu.
Kadar boš prišel domu,
Sin neumrjoče Slave!
Spomni bratov se okrog Save!*

Kot vidimo, se Prešeren izrazi, da je Izmajl »slovenskega rodu«. Ni še uporabljal in poznal besed Slovan, slovanski. »Neumrjočo Slavov« je kot slovansko mater v Prešernovem času vzpostavil Čehoslovak Jan Kol- lar. Zanimivo je, da Prešeren noče spraševati svojega gosta o njegovem potovanju, kajti dovolj in preveč so ga spraševali avstrijski uradniki in žandarji.

Izmail Ivanovič Sreznjevski (1812–1880), ukrajinski slavist, znanec pesnika Franceta Prešerna

Za navedene Prešernove vrstice (peterostišje) Slovenci dolgo nismo vedeli, ker ni bilo vključeno v Poezije. Odkrito je bilo šele leta 1900, ko ga je v Ljubljanskem zvo- nu objavil ruski profesor Vla- dimir Francev. Njemu pa ga je pokazal in dovolil objavo

sin Izmajla Sreznjevskega Vsevolod. Napisano je bilo na list papirja, ne v kakšno spominsko knjigo. Kje je ta list dandanes?

Krek, Abram in Ševčenko

Potem se je Ukrajina glo- boko vtisnila v slovensko zavest in srce v letih pred prvo svetovno vojno. Ozi- vljajoči duh je bil Janez E. Krek, ki je na Dunaju naj- prej kot študent in kasne- je kot državni poslanec veli- ko tovariševal s Slovani, med njimi tudi z Ukrajinci. Zahodna Ukrajina je spada- la k Avstriji. Kreka sta spo- dbujali ukrajinska zgodovi- na in težka politična usoda, ganila sta ga ukrajinski jezik ter ljudsko pesništvo, poseb- no pesništvo Tarasa Ševčen- ka (1814–1861).

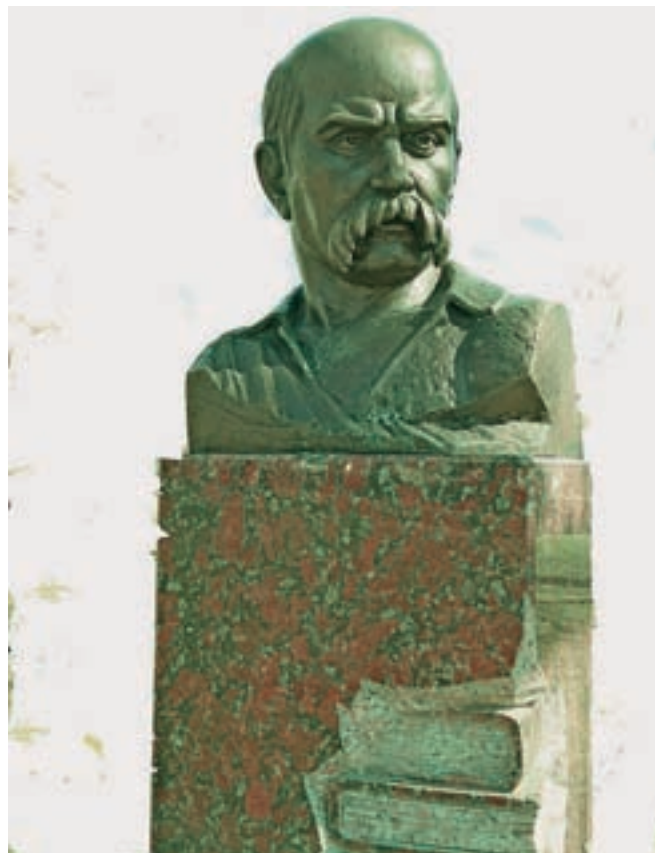
Krek je okrog leta 1893 svoje ukrajinsko navdušenje zanesel v Ljubljano. Sloven- sko poezijo je vzvalovil pra- vcati ukrajinski slog. Oton Župančič je svojo veliko pesnitev naslovil Duma, kar je oznaka pesniške oblike v ukrajinski poeziji. Duma ne pomeni samo pesem, ampak tudi globoka misel, iz bolečine porojena izpoved ljudskega pesnika kozaka.

Baje je mladi
Izmajl
Sreznjevski
nagovarjal
Prešerna, naj se
preseli v njegov
domači Harkov.

Prešernov
prijatelj Matija
Čop pa je poprej
več let služboval
v zahodno-
ukrajinskem
mestu Lvov.

Pesnik, pisatelj, slikar, politik, folklorist in etnograf Taras Grigorovič Ševčenko na portretu iz leta 1859 / Foto: Wikipedija

Največji ukrajinski pesnik Taras Ševčenko (1814–1861). Doprsni kip v kranjskem parku La Ciotat. / Foto: Jurij Kurillo

UKRAJINŠČINA

Snovanja

Ukrajinska knjiga z naslovom »Ukrajinske ljudske pripovedke«, ki je namenjena za šolsko uporabo. To knjigo smo uporabljali za učenje ukrajinskega jezika leta 1993 pod vodstvom profesorja in prevajalca Ivana Juščuka.

Dúmi móji, dúmi móji, kvíti móji, djíti! Virostáji vas, doyljadáji vas – dé ž menjí vas djíti? V Ukrajinu idjítj, djítj! U našu Ukrajinu, popidnája, sírotámi, a ja – tu zayínu. Tam najdéte ščire sérece i slóvo laskáve, tam najdéte ščiru prájdu, a šče, móže, j slávu... Privítáji že, mója nénjko, mója Ukrajinu, móji djítok nerózúmanj, jak svojú djítinu.	Moje misli, moje misli, cvetke moje, hčerke, varoval sem vas in vzgajal – kam naj vas zdaj denem? Ljubi otročiči! jaz umrl bom v tujini. Tavajte, sírote, ve, po naši Ukrajiní! Tam se srca vam odprejo, potolaži vas beseda, tam pravica vas ogreje, morebiti – čaka slava. Mati moja, Ukrajina, sprejmi jih prisrčno, otročičke nerazumne, kakor da bili bi tvoji.
--	---

Znamenita pesem Tarasa Ševčenka, v kateri, živeč daleč izven domovine, nagovarja svoje dume ali pesmi ali svoje otroke. Na levi je ukrajinsko besedilo, prečrkovano iz cirilice v latinico, na desni pa je prevod, ki ga je ustvaril Milan Dolgan za svojo knjigo Sestrski jeziki (1993).

Krekov prijatelj, primorski duhovnik Josip Abram, se je iz ljubezni in privrženosti ukrajinski kulturi, ne da bi bil sam kdaj v Ukrajini, posvetil prevajanju in razlaganju Ševčenkovih pesmi. Izdal je dve knjigi (1905, 1908), ki še danes vzbujata občudovanje. Znamenita je Ševčenkova pesnitev Kobzar (kobza je ljudski instrument, nekakšna kitara). Ševčenkova lirična narava – ljubezenska milina, domovinska in družbena občutljivost in odločnost – se v marsičem sklada s Prešernovim slogom in se močno prilega slovenskemu čustvovanju. Ševčenko je predvsem ljudski pesnik, velik izpovedni talent, njegove vrstice hitijo, žuborijo kot bistri potok. Kmalu po opisani plodoviti zavzetosti za ukrajinsko kulturo in poezijo je vse slovensko ljudstvo prišlo v telesni stik z Ukrajino, predvsem z njenim zahodnim delom – Galicijo. Slovenski možje in fantje so se tam vojskovali v prvi svetovni vojni. Mnogo jih je padlo, mnogi so bili ranjeni, ujeti, nekateri so zavestno prestopili na rusko stran. Spomeniki pri slovenskih farnih cerkvah navajajo dolge sezname padlih. Kdor je ostal živ, je pričal o ljudeh, ki govorijo slovenskemu podoben jezik, o bogati, ravni, rahlo

valoviti ukrajinski zemlji, o navadah, širokosrčnosti in človečnosti naših vzhodno-slovanskih bratov. Dandanes Ukrajina vzbuja pozornost vsega sveta. Štiriinštiridesetmilijonski narod se preraja v novi moči in navezuje samostojne stike z Evropo in svetom. Oživlja svojo slavno zgodovino, predvsem zgodovino kozaštva. Ukrajinski jezik se prebija iz zapostavljenosti in se spreminja v silo, ki omogoča, da bo napredovalo vse življenje. Ukrajinski jezik je poseben, star slovanski jezik, ne pa podzvrst ruščine. Ševčenko je dolgo živel izven Ukrajine in se počutil kot v izgnanstvu. Eno od njegovih pesmi, ki sem jo tudi prevedel, prečrkujem iz izvirne cirilice v latinico, zato da bi predstavil ukrajinski jezik. Začenja se takole:

*Dumi moji, dumi moji,
kviti moji, djiti!*

*Moje misli, moje misli,
cvetke moje, hčerke ...*

»Djiti« dejansko pomeni otroke; to je množina slovenske besede dite. Pesnik se sprašuje, kam bi s svojimi pesmimi, s temi svojimi otroki. Verjetno bo umrl na tujem. Pošilja jih, najgredo v Ukrajino, kjer bodo mogoče naleteli na prijazen sprejem,

morda celo na slavo. Na koncu prosi svojo mater Ukrajino: Sprejmi jih prisrčno, otročičke nerazumne, kakor da bili bi tvoji!

Naj razložim še dve besedi: Ševčenko pravi, da je svoje pesmi »dogljadau« = gledal, gledal za otroki, pazil nanje. Nadalje pravi, da je svoje pesmi ali otroke »virostau« – koren te besede je rast, rosti, to se pravi, da je pesnik skrbel, da so pesmi ali otroci rasli, se razvijali.

Ukrajinsščina in slovenščina

Leta 1990, tik preden sta se tako Slovenija kot tudi Ukrajina osamosvojili, sem se v Kijevu udeležil enomesne mednarodne slavistične poletne šole. Ko sem kasneje (1993) izdal knjigo Sestrski jeziki, sem poleg drugih slovanskih jezikov predstavil tudi ukrajinsščino. Ta moj spis obsega 15 strani. Med drugim sem se tedaj srečeval z dvema ukrajinskima slavistoma, ki sta prevedla v ukrajinsščino več slovenskih leposlovnih knjig. To sta bila Vilj Grimič in Ivan Juščuk. Vilj Grimič je poleg tega zavzeto raziskoval možnost, da sta se Ševčenko in Prešeren poznala, čeprav o tem ni kakšnih podatkov.

Navajam v latinici začetek ukrajinskega prevoda znamenite Cankarjeve novele Skodelica kave:

»Bagato raziv u svojemu žitti ja obražav ljudinu, jaku ljubiv. Cja krivda podibna grihovi suproti duha svjato-go: ni na cjomu, ni na tomu sviti jij nema proščenija.«

(Velikokrat v svojem življenju sem storil krivico človeku, ki sem ga ljubil. Taka krivica je kakor greh zoper svetega duha: ne na tem ne na onem svetu ni odpustčenja.)

Kako lepo, skladno zveni slovensko besedilo v ukrajinsščini! Morda še bolj pobožno kot v slovenščini!

Kot vidimo, beseda »bagato« pomeni mnogo, veliko, kar je zanimivo glede na pomen slovenskega pridevnika bogat.

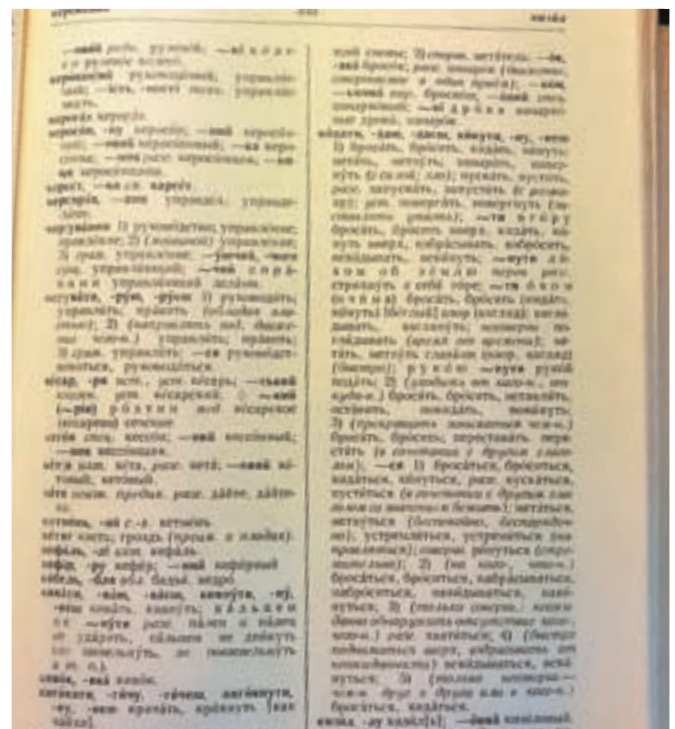
Človek – ljudje. V slovenskem jeziku je množina samostalnika človek nadomestna (druga) beseda. Naši otroci, ki nezavedno težijo k »pravilnemu« jeziku, tvorijo množino na primer takole: Tam so bili eni čudni človeki ... Obratno se dogaja redkeje, namreč da se na osnovi množine tvori ednina: Tam je bil en čuden ljudec, ljudec ... V ukrajinsščini pa se je razvilo ravno to. Na osnovi množine »ljudi« se je ustvarila ednina »ljudina« – kot samostalnik ženskega

spola. Pomeni: človek, tudi bolj vzvišen pomen: oseba. Kakšna zanimiva beseda! S tem ko je ukrajinsščina ustvarila besedo »ljudina«, se je beseda »čolovik« pomensko sprostita. Privzela je pomena 1. moški, 2. mož, soprog. Podobna beseda je ukrajinska »družina«, ki ne pomeni tega, kot v našem jeziku, temveč pomeni: zakonec – bodisi mož ali žena.

V navedenem Cankarjevem besedilu sta glagola »obražav« (žalil, užalil) in »ljubiv«, ki se naglašata na koncu. Oba imata obliko opisnega deležnika. Vidimo, da se v ukrajinsščini ne piše l, ampak v. Seveda se tudi v ukrajinsščini končni v izgovarja ujevsko, tako kot v slovenščini končni l. To je velika podobnost s slovenščino. Pisava na v je v ukrajinsščini taka, kot so jo v preteklosti prakticirali razni slovanski pisci, ko se naš prapovpis še ni ustalil. V ukrajinsščini se v ženskem spolu in v množini tako kot v slovenščini piše in izgovarja l. Na primer zgornja glagola: ja obražala, ja ljubila. Kot vidimo, je v ukrajinsščini dosledno uveden izgovorni pravopis. Še en primer: »ja pisav,

Nagrobnik pesnika Tarasa Ševčenka na Smolenskem pokopališču v Peterburgu / Foto: Wikipedija

Prava slovenska beseda za slovar je »besednjak«, ki pa se malo uporablja. Uporabljamo besedo »slovar«, ki smo jo prevzeli iz ruščine. »Slóvo« pomeni beseda. Ukrajinska beseda za slovar pa je »slovník«. Na sliki je ena stran iz rusko-ukrajinskega slovnika, ki je izšel v Kijevu leta 1971 in obsega 1064 besed.

Ukrajinski jezik se prebija iz zapostavljenosti in se spreminja v silo, ki omogoča, da bo napredovalo vse življenje. Ukrajinski jezik je poseben, star slovanski jezik, ne pa podzvrst ruščine.

Ob sedanji vojni v Ukrajini lahko obudimo tudi spomin na dejstvo, da se je med prvo svetovno vojno veliko Slovencev bojevalo na avstrijsko-ruski fronti, ta pa je potekala v glavnem na ozemlju današnje Ukrajine. Po vojni in revoluciji pa se je veliko emigrantov iz Ukrajine zateklo v Kraljevino SHS ...

Naši v Ukrajini, Ukrajinci pri nas

MIHA NAGLIČ

Veliko je bilo »naših v Ukrajini«. Kot primer navajam najprej dva odlomka iz spominov na vojaško odisejado po ukrajinskih bojiščih, ki jih je po vojni napisal akademski slikar Franjo Kopača, oče arhitekta Vlasta Kopača. Oba sta bila po rodu Žirovca. Kot primer »Ukrajincev pri nas« pa navajam zgodbo emigrantov, ki so se po vojni in revoluciji zatekli v Kraljevino SHS, kralj Aleksander pa jih je poslal varovat rapalsko mejo. več kot dvajset jih je prišlo tudi v Žiri.

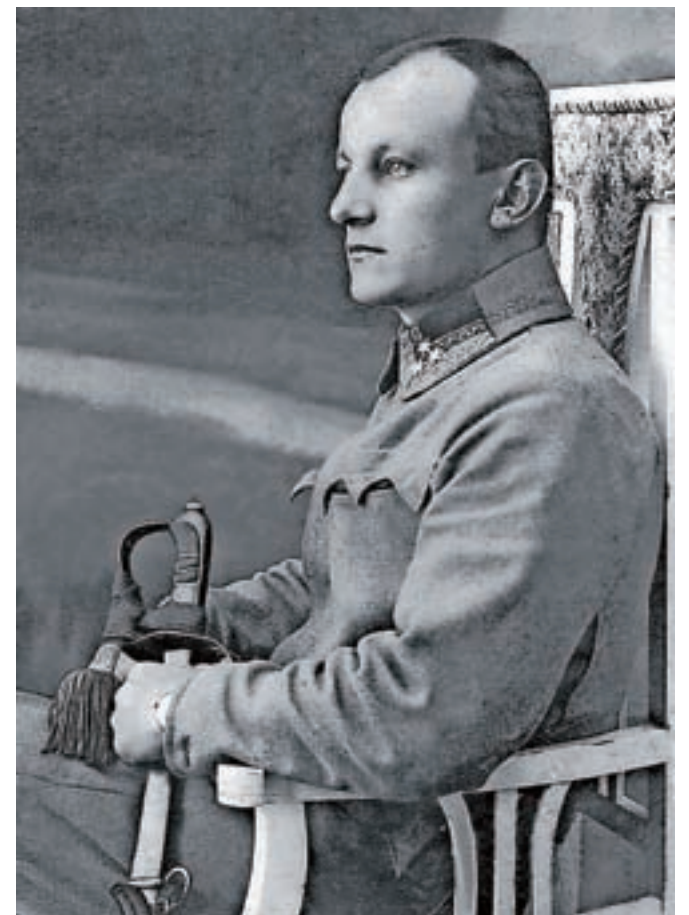
Na fronti in v Hersonu

Najprej odlomek s fronte. »Ko sem obšel svoj odsek, mi nenadoma spodrsne. Pogledam, kaj je. Na čevljih sem imel čudno oblogo; ko jo z roko odtrgam, sem videl, da so bili še topli človeški možgani. Po tistem dalj časa nisem mogel ne videti ne jesti mesa. Ubiti vojak je obležal s popolnoma zgorelim gornjim delom telesa, ostalo je samo črno okostje. V nahrbtniku je nosil naboj. Vanje je priletela krogla, in ko so eksplodirali, je pri živem telesu zgorel do pasu. Dva sta se ravno pogovarjala, kdaj prenehajo te muke, ko zatuli mimo nas šrapnel in odnese enemu polovico glave. Podobnih primerov je bilo vedno več. Popolnoma sem otopel in sploh nisem več mislil, ali se lahko

vrnem še kdaj živ od tam. Dva meseca se že nisem oblekel, ne sezul čevljev, ne umil. Mojega slugo je raznesla granata z mojim nahrbtnikom vred. Brusilov je pritiskal vedno huje. V tem so nam prišli na pomoč Nemci. Ravno pravi čas; v eni sami noči so Rusi kar sedemnajstkrat zaporedoma navalili na našo redko vrsto. Proti jutra so napadli kozaki. Zlezel sem toliko iz jarka, da sem videl, kako so se valile njihove čete na desni strani skozi vrzel, ki so jo ponoči v naših vrstah napravile ruske granate. V tem hipu tresči zraven mene. Videl sem silen blisk in slišal strahovit pok, nato pa čudno brnenje v glavi, jaz pa sem padal in padal in padal in tišino. Ko se mi je vrnila zavest, sem ležal na dnu strelskega jarka, na meni pa drugi. S težavo sem se izvlekel izpod trupel, živ sem bil le sam v celi kopici. Drugega nisem slišal kakor čudno brnenje v glavi. Na levo oko nisem videl. Bolel me je cel život, kot da bi bili na meni mlattili. Odplazil sem se po jarku nazaj, prek trupel ruskih, naših in nemških vojakov. Ko sem se priplazil nazaj pod hrib, kjer je imel poveljstvo stotnik, poveljnik našega bataljona, sem pri njem našel še dva tovariša poročnika. Od 22 oficirjev smo ostali štirje: stotnik Joseph, nadporočnik baron Lalič, ki je bil hudo ranjen v trebuh od kosa granate, poročnik Formanek, ranjen v nogo, in jaz. Stotnik je jokal. Bil je sicer Nmec po rodu, a bil

je vendar človek, ki ni poznal razlike med Slovani in Nemci, zraven pa je bil silen nasprotnik vojne in Avstrije. Kam sem bil ranjen, nisem vedel, cela glava me je bolela, videl nisem na levo oko, ne slišal na levo uho. Leva roka mi je visela ob strani kot mrtva in desna noga me je zelo bolela. Ko sem se malo okrepljal z rumom, ki mi ga je ponudil stotnik, sem se odpravil dalje ...«

Po ruski revoluciji in premirju je avstrijska vojska ostala v Ukrajini in čakala na nadaljnji razplet. »Privadil sem se kmalu Hersona in njegovih prebivalcev. Živeli smo imenitno, stradanja je bilo konec. Motivov za moj polkovni album je bilo polno, cele dneve sem hodil naokoli, včasih me niso videli po nekaj dni pri polku. Seznanil sem se z bogatim židovskim trgovcem, ki je pri meni naročil svoj portret. Povabljen sem bil večkrat k njemu na čaj. Pri njih se je začel čaj piti okoli štirih popoldne, končal pa popolno. Koliko je bilo vsakovrstnih jedi in pijač, kar je bilo pa vse postransko, glavno je bil čaj. Zaupal mi je popolnoma, ko je spoznal moje mišljenje. Rekel je, da so vsi branilci Hersona ostali v mestu, samo orožje so poskrili, medtem ko smo mi vkorakali. Z onim kozakom, s katerim sva se prvi dan našla pred kavarno, kjer sva potem skupaj pila, sva se srečevala vsak dan, postala sva prijatelja. Povedal mi je pozneje, da je bil on vodja čet, ki so branile civilno prebivalstvo.

Akademski slikar Franjo Kopača kot c.-kr. kadet 95. pešadijskega regimanta, 1915 / Vir: Žirovski občasnik

Povedal mi je nadalje, kje se dobi hrana in pijača in kje se zadovoljijo druge telesne potrebe. Vsem se pa ni tako dobro godilo, posebno so sovražili Madžare in Nemce, s katerimi so imeli z galicijske fronte slabe izkušnje. Jaz sem živel kakor v letovišču ...« (Vir: Franjo Kopača, Matevžkov malar, Žiri-Ljubljana, 2017, str. 57–58, 65.)

Žirovski Ukrajinci

Za katere Ukrajince gre? Gre za vojake in častnike iz ukrajinske »kontrarevolucionarne« vojske ruskega carskega generala Wrangla, ki ji je uspelo pred Rdečo armado po morju zbežati iz Ukrajine in se zateči v Kraljevino SHS, kamor jo je naklonjeno sprejel kralj Aleksander, nekdanji gojenec carskih vojaških šol. Del teh vojakov je poslal službovat na državne meje in tako jih je okrog leta 1920 več kot dvajset prišlo v Žiri. Ker so bili ti možje večinoma iz Ukrajine in čeprav so bili med njimi tudi ukrajinski Rusi (o tem pričajo priimki), so Žirovci kar vsem rekli »Ukrajinci«. Gre torej za žirovske

Ukrajince. V spominu se je ohranilo devet priimkov: Demoke(jev), Gluhodedov, Horovic, Ivanov, Kozlov, Lubsky, Petrosenko, Ponomarenko, Razovajev. Sedem med njimi je takih, da so se tu oženili, si ustvarili družine oziroma zapustili potomce: Ivan Gluhodedov, Štefan Herovec (najbrž je bil prvotno Horowitz, kar je pogosti vzhodnoevropski judovski priimek, zapisan v jidišu), Matej Ivanov, Nikolaj Kozlov, Štefan Lubskij, Timotej Ponomarenko, Mihail Razovajev. V Žirovko nesrečno zaljubljeni Peter Petrosenko je naredil samomor. Demoke(jev) se je pri petju v cerkvi izkazal kot mogočen basist, a je kmalu odšel ... Ti prišleki, danes bi rekli »migranti«, so oplemenitili žirovsko kri, nekateri od njihovih potomcev so prav znameniti: slikar samouk Ivan Gluhodedov (sin Ivana), pisatelj Miha Mazzini (vnuk Mihaila Razovajeva, po katerem ima tudi ime), kajakašica Špela Ponomarenko (pravnukinja Timoteja) ... (Vir: Miha Naglič, Žirovski besednjak, geslo Ukrajinci, Žiri, 2019, str. 508.)

Nekateri od potomcev »žirovskih Ukrajincev« so prav znameniti: slikar samouk Ivan Gluhodedov (sin Ivana), pisatelj Miha Mazzini (vnuk Mihaila Razovajeva, po katerem ima tudi ime), kajakašica Špela Ponomarenko (pravnukinja Timoteja) ...

Žirovski Ukrajinci. Fotografija naj bi nastala v Žireh okrog 1920, imen nam ni uspelo razpoznati.

razporedilo GG

ZMAGALA JE KAČJA KRONA

Vila Bled je gostila 16. G&T Cup, mednarodno barmansko tekmovanje, ki ga organizirajo študentje Višje strokovne šole za gostinstvo, velnes in turizem (VŠŠ) Bled.

Alenka Brun

Študentje so se po letu dni premora ponovno v živo pomerili v barmanskih sposobnostih na tradicionalnem mednarodno obarvanem barmanskem tekmovanju na Bledu. Ker je šlo mladim organizatorjem tekmovanja na roke tudi vreme, je tekmovalni prostor na znameniti terasi Vile Bled s pogledom na Blejski otok res nudil izjemno odrsko kuliso.

Na šoli poudarjajo, da gre za zajeten projekt, ki ga od začetka do konca izpeljejo študentje prvega in drugega letnika programa Gostinstvo in turizem s pomočjo mentorjev oziroma predavateljev VŠŠ Bled. Da jim gre organizacija odlično od rok, smo se prepričali na lastne oči, da je vse skupaj teklo v pravem zaporedju in smiselno povezano, pa je na tekmovanju v angleščini in z mikrofonom v roki skrbel kar vodja projekta Žan Mubi.

Barmansko tekmovanje je letos potekalo v duhu teme Skrivnostni gozd, v okviru katere so se tekmovalci najprej preizkusili v kreativni pripravi koktajla po lastnem

receptu ter na ta način predstavili zgodbo mističnega bitja ali predmeta, ki živi ali je živel v gozdu in je njihov koktajl po njem dobil ime. Je pa vsak tekmovalec pred začetkom (v angleščini) predstavil svojo zgodbo o koktajlu, da so sodniki razumeli, zakaj in od kod pravzaprav navdih zanj.

Novost letošnjega dogajanja pa je bil tudi drugi krog tekmovanja, t. i. speed round, kjer so se tekmovalci pomerili v hitrostni pripravi klasičnih koktajlov.

Tekmovanja se je udeležilo 25 tekmovalcev z enajstih šol članic združenja AEHT iz kar sedmih različnih evropskih držav. Strokovna komisija je ocenjevala tako nastop in zgodbo kot zgradbo, kompleksnost, okus in prezentacijo mešane pijače. V drugem krogu tekmovanja pa sta bila pomembna pravilen recept koktajla in hitrost priprave.

Skupno prvo mesto je na koncu osvojil koktajl kačja krona Benjamina Harbe, študenta Višje strokovne šole za gostinstvo in turizem Maribor. Druga je bila Zane Bite iz Rige v Latviji, tretja pa Lara Šoštar Pribožič, študentka Biotehniškega

Strokovno komisijo so sestavljali tudi predstavniki Društva barmanov Slovenije. Tomaz Fartek (tokrat v vlogi sodnika) pojasnjuje pravila tekmovalcu iz Italije Ronardu Odoomu. Mladenič sicer prihaja iz Gane in je v Italiji že dve leti.

Vodja celotnega projekta Žan Mubi

Lara Podlesnik med pripravami na tekmovanje

Marko Maras je dobil nagrado za najboljšo zgodbo.

Verjamemo, da je imela strokovna komisija pri izbiri najboljših med vsemi zanimivi koktajli izjemno težko delo. Na koncu je krono med kronami osvojil koktajl kačja krona.

izobraževalnega centra Ljubljana. Nagrado za najboljšo zgodbo in nastop pa si je prislužil Marko Maras, študent VŠŠ Bled, ki prihaja iz

Podgorice. Marko se je tekmovanja udeležil drugič, vendar je edini doslej, ki je zastopal dve različni šoli ter dve različni državi.

ČUPAKABRIN BELI ZAJEC

Alenka Brun

Priljubljena žonglerska skupina Čupakabra, ki ustvarja na področju cirkusa in je zlasti znana po ognjenih predstavah, je minuli konec tedna zabavala najmlajše – pa tudi starejše, saj jih je vedno zanimivo videti v njihovem živahnem cirkuškem razpoloženju. Z

velikonočno animacijo o zajcu in vsem, kar sodi zraven, so se v petek popoldne ustavili v kranjskem nakupovalnem centru Supernova Qlandia. Dan kasneje so obiskali Kamnik, vmes na hoduljah še Ljubljano, nazadnje pa so v MC Vezenine Bled poleg predstave pripravili še cirkuške delavnice. Mi smo jih srečali v Kranju in se dodobra nasmejali njihovi zgodbi in podobam.

Dva zajca ...

... in simpatična zajkla

OTROŠKA PERESA

Čudežno zdravilo

Pred davnimi časi so živele tri deklice, ki so imele bolno mamo. Ime jim je bilo Zala, Hana in Brina. Odločile so se, da bodo poiskale zdravilo za mamo. Med potjo so srečale kraljeviča. Ponudil jim je kočijo, da bi hitreje našle zdravilo. Peljale so se skozi gozd. Ko so stopile iz kočije, so zagledale medveda. Obljubil jim je pomoč pri iskanju. Odpeljal jih je v mesto in tam so šle v grad. Tam jih je čakal kraljevič in jim ponudil dvanajst konj. Rekel je, da jih bo le eden odpeljal do zdravila. Izbrale so pravega konja. Pokazal jim je pravo pot in našle so zdravilo, ki je bilo čudežna roža. Vrnile so se domov in ozdravile bolno mater. Kraljevič se je poročil z Zalo, sestri in mati pa so se preselile k njemu v grad. Vsi so živeli srečno do konca svojih dni.

Lana Lušina, Neja Jelenc, Lenart Jelenc, Jernej Fojkar, PŠ Dražgoše

PESMI MLADIH

Modrost

Ujeta sem v past,
ki sem jo naredila sama.

Pravičen, iskren,
odprtega srca
do vseh,
ki pridejo mimo.

Razočaran nad drugimi,
najbolj nad sabo.

Dobrohoten, darežljiv,
brez v zameno.

Do vseh,
ki se me dotaknejo.

Kje si pesem moje duše,
kje si spev modrosti.

Sanja

Pesem je tista, ki razkriva globino duše oziroma človeka. Čustev nikoli ni preveč, hudo je takrat, ko jih ni. Vesela sem vaših pesmi, ki jih delite z nami. **Meta**

Pesmi pošljite na elektronski naslov pesmi.mladih@gmail.com ali pisno na naslov: Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj.

V NEMČIJO PRINESLI SLOVENSKO PESEM

Šest učencev in mentor pevskega zbora OŠ Ivana Groharja Škofja Loka je na povabilo učiteljice Lene Vastl Vračević gostovalo pri slovenskih izseljencih v Severnem Porenju - Vestfaliji v Nemčiji.

Mateja Rant

Učiteljica OŠ Ivana Groharja Lena Vastl Vračević že drugo leto v okviru dopolnilnega pouka učence slovenskih izseljencev v Severnem Porenju - Vestfaliji poučuje slovenščino. Slovensko besedo so jim v marcu približali tudi s slovensko pesmijo, saj je na nje povabilo v Willichu gostovalo šest učencev pevskega zbora OŠ Ivana Groharja z mentorjem Gorazdom Pintarjem.

Za srečanje so se dogovarjali že dlje časa, a jim je vmes načrte prekrižala tudi epidemija covid-19. Sredi marca pa jim je vendarle uspelo izvesti prireditev, ki so posvetili materinskemu

dnevu. Za udeležbo na gostovanju je Gorazd Pintar izbral šest učencev: Drejca Eržena, Pavla Karlina, Jerco Eržen, Veroniko Logar, Janino Čadež in Lauro Potočnik Paravinja. »Učiteljica Lena je želela, da se člani tamkajšnje močne slovenske skupnosti tudi prek pesmi srečajo s slovensko besedo,« je pojasnil Pintar. Zato so za nastop izbrali samo slovenske skladbe. Predstavili so se s skladbo Lojzeta Slaka V dolini tihi, ki jo je za to priložnost priredil Gorazd Pintar, in skladbo Janija Goloba Moja dežela v priredbi Dušana Velkavrha. Zapeli so še Svet prelep je Gašperja Jereba in Maček v žaklju Jožeta Privška v priredbi Andreja Žaklja. »To je bila res posebna in nepozabna izkušnja,« je poudaril Pintar, ki ga veselili, da v slovenski skupnosti

Šest učencev in mentor pevskega zbora OŠ Ivana Groharja Škofja Loka je gostovalo pri slovenskih izseljencih v Severnem Porenju - Vestfaliji. / Foto: arhiv šole

v Nemčiji spet obujajo zanimanje za slovenski jezik, ki se ga zdaj uči že tretja generacija, saj je vmes zanimanje

zanj že skoraj zamrlo. V nastopu so uživali tudi učenci, sploh ker so bili na koncu deležni bučnega aplavza.

POTOVANJA • VINO • HRANA • DOGODIVŠČINE • MOŠKI • ŽENSKO • POTOVANJA • VINO • HRANA • ŽENSKO

KUHNAPATO NA OBISKU V KRANJU

Alenka Brun

Alenka Kocmur Peljhan iz društva Vesela kuhinja in idejna snovalka projekta Kuhnapatu se je trem ekipam gorenjskih osnovnih šol – šestošolcem z OŠ Toneta Čufarja Jesenice, sedmošolcem z OŠ Staneta Žagarja Lipnica in osmošolcem z OŠ Koroška Bela – pridružila tudi v kranjski

Supernovi. V okviru omenjenega projekta so zagnani osnovnošolski kuharji pripravili telečji ajmoht in ajdove žgance, gluhe štruklje s sadnim prelivom z okusom gozdnih sadežev in čežano. Izvemo, da so bili gluhi štruklji največkrat priloga golažu in različnim zrezkom. Tretja ekipa pa je pripravila zanimivo jed, ki s samim poimenovanjem pravzaprav ni imela velike povezanosti. Šlo je za sicer bolj sladko jed, v kateri so uporabili

rezine starega belega kruha, skuto, jabolka, mleko, jajca, sladkor, maslo in cimet, na koncu pa pečeno jed razrezali na koščke, ter postregli. V bistvu so pripravili neke vrste »šmorn« oziroma carski kruhov praženec, potem ga ob receptu pojasnili, da gre za jed, ki z dejanskim cesarskim pražencem nima veliko skupnega. Če se naslonimo na dejstvo, da je bilo treba zanj zmešati »vse sorte« in ga speči, bi morda našli povezavo, vsekakor

pa gre za gospodaren korak in okusno jed, so zapisali. Recept je naslednji: nekaj rezin starega belega kruha, 50 dag skute, 50 dag jabolka, 2 dl mleka, 2 jajci, 2-krat 2 žlici sladkorja, žlica masla ter cimet. Kruh narežemo na kose in ga namočimo z mlekom. Položimo ga na dno pekača, namazane ga z maslom, potresemo ga s cimetom in sladkorjem. Naribamo jabolka ter jih polovico naložimo na kruh. Zmešamo skuto z jajci in

sladkorjem ter to prelijemo čez jabolka. Dodamo preostala jabolka, sladkor in nekaj cimeta. Vsako plast posebej dobro potlačimo. Na koncu vse skupaj postavimo v pečico in 60 minut pečemo pri 180 stopinjah Celzija.

Kocmur Peljhanova pravi, da opažajo, da bolj je zapleteno, bolj otroci hlas-tajo za znanjem in se z večjim veseljem zbrano lotijo dela, da na koncu nastanejo izdelki, ki so res v ponos. Tokratni kulinarčni

dogodek za javnost je bil pravzaprav neke vrste prikaz tistega, kar so se otroci naučili v projektu Kuhnapatu, z željo, da vzbudijo zanimanje vseh, ki so tisto dopoldne prišli v kranjski nakupovalni center. Mimoidoče je bilo prav zanimivo gledati, kako so okušali jedi in se pogovarjali z osnovnošolci. Zlasti pa so jedi pritegnile najstarejšo generacijo, saj so se nekateri ob njihovem okušanju vrnili v čas svojega otroštva.

Najstarejši osnovnošolci iz Gorenjske, ekipa OŠ Koroška Bela

Nasmejani šestošolci z OŠ Toneta Čufarja Jesenice

Učenci z OŠ Staneta Žagarja Lipnica

PRAZNOVANJA

V KROGU DRUŽINE JE PRAZNOVANJE SRČNEJŠE

Maja Zagoričnik je marca letos praznovala petdeseti rojstni dan. Veliko Gorenjcev jo pozna z malih zaslonov, saj že več kot dvajset let sooblikuje regionalni televizijski program Gorenjske televizije.

Alenka Brun

Maja Zagoričnik je ena tistih ljudi, ki so skoraj vedno nasmejani.

Zase pravi, da je zelo komunikativna, zgovorna. Izhaja iz Savinjske doline, iz Šempetra, in po študiju komunikologije v Ljubljani je neko kar ostala med Ljubljano, Mariborom in Celjem. »Najprej sem delovala na Velenjskem radiju, nato sem sestavljala časopis Glas Savinjske, delala na RTV centru v Mariboru, se kot Soroševa štipendistka izpopolnjevala na televizijah na Floridi v ZDA in potem postala del prve ekipe takrat nove televizije TV3. Tam sem bila ena ključnih voditeljic v programu, pripravljala sem zdravstvene oddaje in skupaj s sovoditelji, največkrat Bracom Korenom, kreirala nedeljske popoldneve.« Skozi sodelovanje z različnimi takrat novonastalimi regionalnimi in lokalnimi televizijami v Sloveniji jo je ljubezen pripeljala v Kranj. »Zdaj že več kot dvajset let sooblikujem regionalni televizijski program Gorenjske televizije, za Črtom Kanonijem pa sem prevzela mesto urednice in skrbim za vsebino,

uspešno poslovanje tega še slovenskega medija – v teh sila neugodnih časih.«

Turizem je Zagoričnikovi vedno predstavljal zanimivo temo, v preteklosti je ustvarjala tudi Razglednice vašega kraja. Videla je kar nekaj sveta, nekaj ga še namerava, vendar se ji še vedno zdi Slovenija najlepša. »Ker sem del študija preživela v Ameriki, se vedno rada vračam tudi tja. Šrilanka je bila eksotična, Kitajska malce prestroga, Egipt preveč puščavski, Dubaj prevzvišen – čeprav si bom letošnji obisk Expa 2020 zapomnila po številnih lepih in naprednih doživetjih. Grčija me fascinira – je božanska; latinska Amerika pa mistična, še posebno Peru, kjer je bil obisk razvalin Machu Picchu res čaroben. Večkrat pa obiščemo tudi prijatelje na Baliju.« Trenutno z nekaj pari razmišlja o obisku Vietnama in otoka Phu Quoc, privlači pa jo tudi Japonska.

Zanimalo nas je, kako se počuti, ko je srečala abrahama. »Življenjske razvade nam že pustijo kakšen manj prijeten pečat, ampak sedanja petdeseta so nova štirideseta ... (smeh) Še vedno sem zvedava, še vedno sebe postavljam na prvo mesto in živim po svojih pravilih. Kljub stereotipu, da je ženska po petdesetem letu stara, mislim,

Maja Zagoričnik / Foto: osebni arhiv

da si lahko privoščiti še dolgo obdobje prijetnega življenja. Po horoskopu sem ribica in bom sanjalarica še naprej. Kot ribe – malo naprej in malo nazaj,« je hudomušna. »Šele ko praznuješ, se zaveš, koliko prijateljev imaš. Lepo so me presenetili z 'ofiranjem', s postavitvijo velike bele breze s petimi cvetovi in številnimi DVD-ji, mikrofoni, ki mi lepšajo medijski pogled te dni. Ja, veselo praznovanje je bilo – z vsem, kar spada k nepozabnemu 'okroglemu' rojstnemu dnevu.« V krogu družine je bilo praznovanje še srčnejše in tudi zabavno, nadaljuje. »Veliko sreče in ljubezni se je nabralo v mojem srcu

in naj bo tako še veliko naslednjih let. Najlepša darila pa so tako potovanja in doživetja,« pove.

Ima sploh kaj prostega časa, vprašamo, saj imamo občutek, da je vedno nekje na poti. V prostem času rada skrbi za dom, odgovori. Večkrat se odpravi z družino na izlet na morje, pozimi smučat. »Otroci so skoraj odrasli, tako da bom največ aktivnega življenja preživela z možem in krepila zdrav duh v zdravem telesu ter se lepo imela.« Še naprej pa bo tudi ustvarjalna, a ne s prevelikimi mladostnimi ambicijami, sklene z nasmeškom na obrazu.

TANJA ODGOVARJA

tanja.70@hotmail.com

»Delam kot ...«

Sem v zgodnjih tridesetih letih in sem v službi, ki je ne maram. Rad bi kaj spremenil, pa ne vem, kako. Fakultete nisem dokončal, saj sem hitro dobil službo. Ali bom v kratkem zamenjal službo? Hvala vam.

Brez muje se še čevljev ne obuje. Fakultete niste dokončali, ker vam je predčasno zadisal denar, kar je bila napaka. Fakulteta, ki ste jo obiskovali, res ni med lažjimi, toda študija ne bi smeli pustiti nedokončanega. Ampak kot je videti, še čisto nič ni zamujenega. Najprej dokončajte fakulteto. Sicer se boste kar malo natrudili s to precej

zahtevno izbiro, ampak ko bo konec, boste ta trud z lahkoto pozabili. Potem vam bo oziranje za novo službo lažje šlo. Ste pa tudi v obdobju, ko vam življenje daje pomembno lekcijo, ki se ji reče potrpežljivost. Ne nasedajte na lahke ponudbe oziroma trnke, ki jih v življenju ne manjka. Torej: v vašem primeru je najprej fakulteta (štalca), potem pa krav'ca (služba). Dobili boste sicer nekaj ponudb za novo službo že pred dokončanjem fakultete, toda nobena vam ne bo tako ustrezala, ker ne boste izkoristili svojega intelektualnega potenciala. Za dobre stvari v življenju se je treba potruditi. Srečno.

»Otroci«

Sem mlada mamica treh otrok. Z možem si želiva še kakšnega (sicer je to bolj moževa želja kot moja), vendar naju malce skrbi, ker zdaj težko zanosim in tudi pogledi najinih bližnjih, ki nama navajajo, da to ni pametno ... Ne veva, kaj storiti.

Kolikor je ljudi, toliko je različnih mnenj. In mnenje drugih ljudi za vašo družino ni tako pomembno, da bi o njem razmišljala. Vidva pa morata storiti tisto, kar se vama zdi v danem trenutku najpametneje. Mogoče je pa tudi to, da ne morete več tako zlahka zanositi, neko znamenje. Da vam življenje želi nekaj povedati? Videti je, da imate manjše zdravstvene težave, ki sicer niso nič usodnega in ne bodo imele nekih hudih posledic v vaši prihodnosti. Zelo težko boste še enkrat zanosili. Ste tudi zelo utrujeni od te vaše

družinske dinamike. Trije majhni otroci niso mačji kašelj. Kaže, da ste vi svoje želje in potrebe za dobro družino postavili na stranski tir. To pa bi vam na dolgi rok lahko postavilo nekaj neprijetnih vprašanj glede vaših ambicij. Saj veste, kako je v družinah: če je žena in mati zadovoljna, je družina zadovoljna. Vi kot mati ste trenutno videti popolnoma zadovoljni, žena pa ste postavili na stranski tir. Tako kot svojo osebnost in svoje želje. Nekaj časa boste to še lahko tako peljali, potem pa boste morali zadeve spremeniti, saj se vam bo zdelo, da v življenju ne dosegate na osebni ravni ničesar pomembnega zase. In tudi vajin partnerski odnos lahko zajadra v temne vode. In potem spet ne bo časa za vašo osebnost. Premislite, ali je dodaten otrok res najboljša stvar za vašo družino in predvsem za vas. Lepo vas pozdravljam.

Velikonočni koncert Godbe Gorje

Začetki Godbe Gorje segajo v leto 1907, ko je bila uradno ustanovljena. Na začetku je delovala v sklopu gasilskega društva, kasneje pa se je odcepila in postala samostojno društvo. Kot prva godba v Sloveniji se je leta 1969 oblekla v narodne noše in že takrat postavila smernice videza slovenskih godb. Leta 1986 je odšla na prvo turnejo v Francijo, v mesto Villefranche de Rouergue, in tam kot skupina iz tedanjega vzhodnega bloka navdušila ljudi do te mere, da so ustanovili Klub prijateljev Slovenije, s katerimi si še vedno izmenjujejo obiske. Od takrat je redno obiskovala festivale v različnih mestih v Franciji, gostovala pa tudi v drugih državah. Gorjanci imajo zelo raznolike nastope vse leto – od zimskih nastopov na športnih prireditvah na Pokljuki in v Planici, velikonočnega koncerta na Bledu, prvomajske budnice v Gorjah in nastopov na Blejskih dnevih do zaključnih novoletnih koncertov v Gorjah in na Bledu. Vsakih nekaj let se Godba Gorje prelevi v »planinsko« godbo in se z instrumenti (tudi boben in tuba ne manjkata) odpravi na Triglav ter tam poskrbi za prijetno vzdušje. Od leta 2002 je dirigent godbe mag. Klemen Repe, ki je njen član že od mladosti. Večinoma izvajajo repertoar, sestavljen iz Avsenikovih valčkov in polk, podajo pa se tudi v vode zabavne glasbe s celega sveta. In v nedeljo, 17. aprila 2022, jim boste ponovno lahko prisluhnili na njihovem velikonočnem koncertu, in sicer ob 16. uri v blejskem Zdraviliškem parku.

Mladoporočenci

Na Bledu sta 1. aprila 2022 sklenila zakonsko zvezo Egidij Egej Vencelj in Ela Bernik, 2. aprila 2022 pa so se tam poročili Ignacij Muri in Ema Langerholc, Aleš Gorenc in Anja Por Pristov ter Anže Jesenek in Katarina Praprotnik.

Novorojenčki

V minulem tednu se je v kranjski porodnišnici rodilo 14 dečkov in 13 deklic. Najtežji je bil deček s 4060 grami, najlažja pa deklica, ki je tehtala 2546 gramov. Na Jesenicah je na svet prijkalo 8 dečkov in 5 deklic. Najtežji je bil deček, ki je tehtal 4560 gramov, najlažja pa deklica, ki ji je tehtnica pokazala 3100 gramov.

LAŽJI SUDOKU

6				3	1		
			4		5		7 6
		9			7 4	8	
7	2	1			3		5
		8	1		4	6	
	5		2			9	3 1
	8	7	5			2	
1	4		3		9		
		3		8			9

Rešitev:

6	7	9	1	8	3	5	2
9	2	6	7	5	4	8	1
1	5	8	9	7	2	3	6
1	6	9	2	3	9	5	7
2	3	7	9	1	8	6	5
7	5	8	6	1	2	3	4
2	8	7	1	9	6	5	3
9	4	5	9	6	7	2	1
4	6	1	2	8	7	1	9

TEŽJI SUDOKU

8	4		5			9	
		2		9			5
6			7				1
				5		7	2
	9		1	2		6	
2		8		6			
	2			5			4
3				4		1	
		6		7		2	

Rešitev:

6	2	5	2	8	6	9	1	7
9	7	1	6	7	2	5	9	3
7	8	9	1	9	2	7	3	6
1	5	7	9	6	8	7	2	4
6	9	8	2	1	1	7	6	9
2	6	2	8	5	7	6	9	1
8	1	2	7	6	2	6	5	9
5	7	9	1	6	2	2	2	2
4	6	9	2	5	1	7	1	9

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

Naročnik oglasa: NAŠA DEŽELA, PARTIZANSKA CESTA 5, MARIBOR

dr. Aleksandra Pivec

GORENJSKI GLAS	VIŠJA VZPETINA	SRAMOTILNI SPIS	ESTONEC	ZVITEK VOLNE	POPOLNOMA SLIČEN	RAFKO IRGOLIC	FINSKO JEZERO, INARI	ENA OD PROJEKCIJ	GORENJSKI GLAS	REKA V BOSNI	BOKSARSKI ODER	ETILNI ALKOHOL	DOMINIK KOZARIČ	TOLPA	SL. KOMIK (TILEN)
SLOVENSKI PESNIK (FRANCE)				3					VLADNI PREDPIS						
SVOJINA, LAST									NITAST NEVRETENČAR						
MODEL VOZILA OPEL						PEVKA GRANDE			ODISEJEVA DOMOVINA				NIKOLA TESLA		
NICOLE KIDMAN			ACETATNA CELULOZA			PRIPADNIKI ALANOV				UŠJE JAJCECE			SOSEDEJE IRANCEV	5	
ZODIAKALNI ZNAK			DRŽAVA V AFRIKI	8		GOZDNI DELAVEC				DEL OBLAČILA		KMET, KI ORJE			
GLAVNO MESTO ALBANIJE						AKVARILSKA RIBICA						NEM. FILOZOF(GEORG)			
IGRALEC RANER								KRAJ NA PAŠMANU	AVSTRALSKI MEDVEDEK					SPLETKA	ROK TERKAJ
						VRANIČNI PRISAD			DEL MUR-SKE SOBOTE				RAZJEĐA NA KOŽI		
						ZGORNJA OKONČINA							GLAD		
GORENJSKI GLAS	KOŠARKAR DRAGIČ	TRNJE (NAREČNO)							10	ATLAS					
		VETRNI JOPIČ								MI, VI, ?					
ŽIVALSKO LEGLO	11							SPONA, VEZ					STAR SLOVAN		DEFEKT, OKVARA
								AM.IGRALKA (DIANE)							
KRAJ PRI KOČEVJU								KRAJ PRI ZADRU					RIMSKA BOGINJA ZETVE	IGRALEC DOUGLAS	
PRITISK								LETOVIŠČE NA KRKU					KITAJSKA PONEV		
SESTAVIL: F. KALAN	BABICA	INICIATOR (PUBL.)	PALICA PRI PLUGU, RALKA	EVA MOSKON	SPOŠTLJIV NAZIV ZA MOŠKEGA	OBLIKA IMENA ANTON	PO KROFIH ZNAN KRAJ V SLOVENIJI			JADRANSKI OTOK	17			IGOR VEKIČ	
										ORODJE ZA KOŠNJO				EMA LOTRIČ	
SPREGATEV (KNJIŽNO)								PEVKA BARUCA							
								DVOJNI KOZOLEC							
HLADEN SREDNJEVSKI VETER															
OUT (SL. ZAPIS)															
DESKAR MARGUČ															
TERME PRI PADOVI	2														
MOLIBDEN															
OTOK OB ZAHODNI IRSKI OBALI															
UTRINEK															
ESTER OCETNE KISLINE															

Boštjan Noč

18

Stane Rožič

18

EMIL NOLDE								STOK, JAVKANJE							
								HRIB PRI BEOGRADU							
AMERIŠKI IGRALEC (JAMES)									RUTENIJ					15	
									STARO IME ZA GRČIJO						
ADOBE HELADA KEATON LITORALE OKARINA	RAZPOREK							MOČAN VETER							
								OBALA, OBREZJE							
PRIZNANJE V OBLIKI PREDMETA															
ODŽAGAN KOS DEBLA									STORŽ (NAREČNO)						
									SL. IGRALEC (STEVO)						
NAD-STROPJE															
PEDRO OPEKA															
ZAČIMBA ZA PICO															
IGRALEC MULEJ															
AMERIŠKA IGRALECA (ERIKI)															
VULKAN NA HAVAJIH (MAUNA)															

1., 2. in 3. nagrada: darilni komplet čebeljih pridelkov

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do torika, 26. aprila 2022, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

1	2	3	4				
5	6	7	8	9	10		
11	12	13	14	15	16	17	

Prenavljali bodo cesto mimo nekdanje Name

Škofja Loka – Na odseku ene glavnih cest skozi Škofjo Loko, od Kapucinske cerkve do križišča za Novi svet – "pri Tušku", bodo od danes do četrta potekala obnovitvena dela. Tako bodo danes, predvidoma med 16.30 in 21. uro, porezali odsek z veliko frezo. Prometni režim bo spremenjen, promet bodo ročno usmerjali. Za večjo pretočnost prometa bodo semaforji od Dolenčevih vrtov do uvoza za Podlubnik 1 prestavljeni na utripanje. Jutri bodo urejali dovode električne napeljave in izvedli pripravo za asfaltiranje. V četrtek bo potekalo asfaltiranje, promet pa bodo ročno usmerjali. Za večjo pretočnost bodo semaforji od Dolenčevih vrtov do uvoza za Podlubnik 1 ponovno prestavljeni na utripanje.

Delovni zajtrk z ministrom za finance

Domžale – Obrtna zbornica Domžale vabi na delovni zajtrk z ministrom za finance mag. Andrejem Šircijem. Spregovoril bo o tem, kako bodo zakoni, ki jih je sprejela dosedanja vlada, vplivali na podjetniški vsakdan tudi v prihodnje. Udeleženci bodo ministru lahko zastavili tudi vprašanja. Podjetniški zajtrk se bo odvijal v četrtek, 14. aprila, med 8. uro in 9.30 v prvem nadstropju Obrtne zbornice Domžale. Prijave zbirajo na karolina.kalan@ozs.si ali po telefonu številka 040 45 98 45.

KINO SPORED

CINEPLEXX, KRANJ

Torek, 12. 4.
17.50, 20.00 MORBIUS
20.40 REŠILEC
15.30, 17.00, 18.00 JEŽEK SONIC 2, sinhro.
18.20, 20.30 IZGUBLJENO MESTO

19.30 BATMAN
15.45, 16.45 JAZ, RDEČA PANDA, sinhro.
18.45 PES
20.50 UNCHARTED
16.20 VELIKI RDEČI PES CLIFFORD, sinhro.

Organizatorji filmskih predstav si pridružujejo pravico do spremembe programa.

GLEDALIŠKI SPORED

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE, KRANJ

Četrtek, 14. aprila
11.00, 20.00 A. T. Linhart: ŽUPANOVA MICKA (v dvorani PGK)
19.00 Dogodek Inštituta 8. marec: O reproduktivnih pravicah: splav (v Stolpu Škrlovec)

GLEDALIŠČE TONETA ČUFARJA, JESENICE

Torek, 12. aprila
19.30 Dušan Kovačević: VOZI, MIŠKO!

Sreda, 13. aprila
19.30 20. Čufarjev maraton – Tone Partljič: SMRTNA PAST

ALPETOUR
Potovalna agencija

Safari park in Verona 27. 4., 25. 6., 1 dan od 66,00 EUR	Boromejski otoki in jezero Maggiore 7. 5., 2 dni od 159,00 EUR
Cinque terre, pet pisanih vasic 13. 5., 3 dni od 209,00 EUR	GARDALAND - dnevni 14. 5., 28. 5., 1 dan od 65,00 EUR
Dunaj in živalski vrt 21. 5., 1. 10., 1 dan od 63,00 EUR	Edinstvena reka Una, Bihać in Drvar 4. 6., 2 dni od 124,00 EUR
Bizeljsko in Kostanjevica na Krki 28. 5., 1 dan od 55,00 EUR	Milano in vlak čez 100 dolin 4. 6., 2 dni od 179,00 EUR
Apulija romarsko središče Loreto, grad Castel del Monte, Bari, Lecce, belo mesto Ostuni, trulli v mestu Alberobello... 27. 4., 8 dni od 379,00 EUR	

Kranj: 04/20 13 222, Šk. Loka: 04/51 70 305, Radovljica: 04/53 20 445, Jesenice: 04/58 09 755, Domžale: 01/72 20 016, Ptuj: 02/23 50 206

Vsa ponudba na www.alpetour.si

Part of Arriva – a DB company

HALO-HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrta do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

Za vse prireditve je obvezno spoštovanje vladnih odlokov in priporočil NIJZ za zajezitev covid-19.

PRIREDITVE

Pogovor z Romano in Lojzeto Kranjčanom
Tržič – Danes, v torek, 12. aprila, se bo ob 19. uri v Knjižnici dr. Toneta Pretnarja v sklopu pogovorov Obrazi slovenskih pokrajin začel pogovor z Romano in Lojzeto Kranjčanom.

Večer poezije z Anjo Štefan
Tržič – V četrtek, 14. aprila, se bo ob 18. uri v Tržiškem muzeju začel večer poezije z Anjo Štefan. Letošnja nagrajenka Prešernovega sklada za literarno ustvarjalnost bo pripovedovala pravljice za odrasle in se predstavila s svojo poezijo.

Za otroke
Jesenice – V jeseniški knjižnici bo jutri, v sredo, 13. aprila, sredina risalnica ob 16. uri, ustvarjalne delavnice pa ob 17. uri. V četrtek, 14. aprila, bo ura pravljic ob 17. uri, v petek, 15. aprila, pa Brihtina pravljica dežela ob 10. uri.

OBVESTILA

Izdelava teksanih copat
Šenčur – Medgeneracijski center Šenčur vabi v četrtek, 14. aprila, ob 17. uri na ustvarjalno delavnico Izdelava teksanih copat. Uporabili boste ostanke starega blaga v različnih barvah in materialih, kot so to počele naše babice. Obvezne prijave do zasedbe mest: mck-prijave@luniverza.si ali 04 280 48 25.

Tombola
Preddvor – Medgeneracijski center Preddvor vabi v četrtek, 14. aprila, ob 17. uri na tombolo. Tombola je preprosta igra,

kjer se iz bobna vlečejo številke, igralci pa pokrivajo številke na kartici. Obvezne prijave do zasedbe mest: mck-prijave@luniverza.si ali 04 280 48 25.

Delavnica shranjevanja fotografij s telefona
Naklo – Medgeneracijski center Naklo vabi v četrtek, 14. aprila, ob 10. uri na delavnico Google Foto, 1. del. Naučili se boste, kako lahko iz pametnega telefona shranjujete v Google foto vse fotografije in posnetke. Obvezne prijave do zasedbe mest: mck-prijave@luniverza.si ali 04 280 48 25.

Izdelki iz gline
Kranj – Varstveno-delovni center Kranj vabi, da v četrtek, 14. aprila, obiščete njihovo pomladno stojnico pred enoto Tržič (Cesta na Loko 2, Tržič), kjer boste lahko kupili izdelke iz gline in voščilnice za vse priložnosti.

IZLETI

S kolesom do Trstenika
Naklo – Društvo upokojencev Naklo vabi na kolesarjenje, ki bo v četrtek, 14. aprila, na relaciji Naklo–Križce–Goriče–Trstenik–Bela–Naklo. Start bo ob 9. uri izpred Doma upokojencev Naklo.

PREDAVANJA

Bahami
Vodice – V Knjižnici Vodice bo v petek, 15. aprila, ob 18. uri potopisno predavanje Nejcja Draganjeca Bahami. V obliki fotopisa si bodo obiskovalci knjižnice ogledali manj znane in skrite kotičke zunanjih otokov, najboljše lokacije za druženje z morskimi psi, skati in slavnimi plavajočimi pujski, filmske lokacije ter tudi kakšno prav posebno neznano plažo.

O pisatelju Johnu Galsworthyju
Pisateljica Nina Kosmač vabi v soboto, 16. aprila, ob 19. uri na literarno predavanje na Zoomu, povezava: <https://us05we.zoom.us/j/82409097527?pwd=MHFRzEZzZWFOOWJneFozekZXAUpvdz09, ID reunion code: 824 0909 7527>. Tema predavanja bo pisatelj John Galsworthy, ki je eno leto pred smrtjo (možganski tumor) prejel Nobelovo nagrado za delo Saga o Forsythih, po katerem je nastala tudi televizijska nanizanka.

NAJBOLJŠI PIŠKOTI,
sladki griljaji in slane pacife

V knjigi je 120 receptov, ki so razumljivi, natančni, sestavine pa vsem dostopne. Med njimi so recepti za: čokoladne brizgane piškote, cimetove zvezdice, žepke z marmelado, pariške rože, orehove rezine, kefirjeve tortice, pomarančne kocke ...

Spiralna vezava, 14 cm x 20 cm, 150 strani

10 EUR + poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

Moj SADOVNJAK

160 strani, mere: 17 x 23,5 cm

21 EUR + poština

Knjigo za vse ljubiteljske sadjarje. Predstavljeni so sajenje, cepljenje, rez dreves in pomlajevanje starih dreves, boleznih in škodljivci ter varstvo sadnega drevja. Marsikatero bolezen in škodljivca je v domačem sadovnjaku mogoče omejiti ali celo zatreti s pravilnimi agrotehničnimi ukrepi, v nekaterih primerih pa brez uporabe kemičnih sredstev ne gre.

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

desetdnevna vremenska napoved

Torek 12. 4. ☁ 1/17 °C	Sreda 13. 4. ☁ 3/19 °C	Četrtek 14. 4. ☁ 6/21 °C	Petek 15. 4. ☁ 6/16 °C	Sobota 16. 4. ☁ 4/12 °C
Nedelja 17. 4. ☁ 0/10 °C	Ponedeljek 18. 4. ☁ -1/10 °C	Torek 19. 4. ☁ 0/11 °C	Sreda 20. 4. ☁ 1/13 °C	Četrtek 21. 4. ☁ 3/15 °C

tedenski koledar

12. 4.	tor.	Lazar	vzhod	6.22	zahod	19.46
13. 4.	sre.	Ida		6.20		19.47
14. 4.	čet.	Valerij		6.18		19.48
15. 4.	pet.	Helena		6.16		19.50
16. 4.	sob.	Bernarda	☉	6.15		19.51
17. 4.	ned.	Rudi		6.13		19.52
18. 4.	pon.	Konrad		6.11		19.54

Proti obravnavi v zabojnikih

Več kot 1100 ljudi je podpisalo spletno peticijo proti ločeni obravnavi infektivnih bolnikov v zabojnikih pred Zdravstvenim domom Kranj. Tam priznavajo, da rešitev ni optimalna, a trenutno edina možna.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Na spletu se je pred dnevi pojavila peticija proti obravnavi bolnih otrok v zabojnikih pred zdravstvenim domom v Kranju. »S spletno peticijo želimo opozoriti vodilne v Zdravstvenem domu (ZD) Kranj in na Občini Kranj, da nam je dovolj obravnave otrok v zabojnikih in da nekateri, če ne večina, že dve leti niso bili obravnavani pri dodeljenem pediatru,« so zapisali avtorji spletne peticije na Peticija.online. Zahtevajo takojšnjo vzpostavitev ambulantne obravnave otrok v notranjih prostorih zdravstvenega doma. »Če ste med tistimi, ki vam je dovolj, da z bolnim otrokom v naročju stojite na mrazu, vetru, dežju, vročini brez dostopa do sanitarij, previjalnice itd., vas prosimo, da oddate svoj glas,« pozivajo k podpisu peticije, ki jo je do včeraj podpisalo več kot 1100 občanov. Peticijo je bilo možno podpisati tudi v fizični obliki, skupaj s spletnimi podpisi in dopisom pa jih bodo poslali vodstvu ZD Kranj, so še napovedali.

V ZD Kranj pojasnjujejo, da so ločeno pregledovanje bolnikov z infektivnim stanjem uvedli s pandemijo covid-19 in ga izvajajo še naprej. »Gre za zdravstveni standard varne obravnave za vse paciente in je strokovno neoporečno. S takšnim postopkom, ki velja za vso populacijo in ne glede na starost, sledimo navodilom stroke in Nacionalnega inštituta

Foto: Gorazd Kavčič

Ločeno pregledovanje infektivnih bolnikov v Kranju še naprej poteka v zunanjih zabojnikih.

za javno zdravje,« pravijo. Preglede morajo v ZD Kranj, ki so ga zgradili leta 1953, ko strokovne obravnave infektivnih bolnikov niso predvideli, izvajati v zabojnikih na dvorišču, za kar priznavajo, da ni optimalna, a trenutno edina možnost. Hitre dograditve prizidkov so namreč skoraj nemogoče zaradi birokratskih ovir, postopki pridobivanja dovoljenj pa so dolgotrajni, so razložili. »Zavedamo se omejitvev in težav, ki jih prinaša 'zunanja' čakalnica. Proti mrazu, vetru, dežju smo postavili nadstreške in grelnike. Staršem bolnih otrok omogočamo parkiranje ob zabojnikih. Delo smo zastavili tako, da naj bi bilo čakanje minimalno, zaplete se, kadar se zgosti več zaporednih podaljšanih pregledov,« so razložili.

V ZD Kranj še pojasnjujejo, da z ločeno obravnavo bolnikov preprečujejo vnos infektivnih bolezni v čakalnice znotraj stavbe zdravstvenega doma, z ločnimi pregledi pa zavarujejo najširši krog pacientov, še posebej imunsko oslajljene in druge ranljive skupine. »Gre za trenutno stanje. Epidemiološka situacija je ta hip takšna, da ne dopušča stikov med otroki z infekcijami in drugimi pacienti. V nasprotnem primeru bi vse paciente izpostavili tveganju za nevaren prenos bolezni, ne samo covid-19, ampak tudi adenovirusov, rotavirusov, norovirusov, gripi, ki je zdaj na vrhuncu. Epidemiolog nam je odsvetoval, da bi bili vsi pacienti v istem prostoru. Vse to počnemo zaradi varnosti otrok,

saj bi radi preprečili tveganje pred zdravstvenimi zapleti,« je pojasnila direktorica ZD Kranj Lili Gantar Žura.

Odzvali so se tudi na Mestni občini Kranj. »To je trenutno najboljša možna rešitev glede na obdobje številnih virusnih okužb,« je dejal podžupan Janez Černe. Kot je pojasnil, je v načrtih gradnja satelitskega urgentnega centra z ustrežno čakalnico v zunanjem atriju zdravstvenega doma. Mestni svet je septembra lani že sprejel lokacijsko preveritev za to območje, s čimer je omogočil gradnjo prizidka. »Na podlagi tega se sedaj projektira in pridobiva gradbeno dovoljenje. Začetek gradnje je predviden konec 2022, najpozneje pa v letu 2023,« je napovedal Černe.

Delna zapora ceste skozi Tuhinjsko dolino

Kamnik – Direkcija RS za infrastrukturo bo v prihodnjih tednih izvedla preplastitev tristometerskega odseka ceste skozi Tuhinjsko dolino Špitalič – Kekec, zaradi česar bo od jutri, 13. aprila, pa vse do 24. maja na tem delu veljala delna zapora ceste. Občane in voznike v času del prosijo za razumevanje in strpnost.

V Komendi brez občinskih priznanj

Komenda – Občina Komenda ob letošnjem občinskem prazniku ne bo podelila nobenega občinskega priznanja. Kot je na četrtkovi seji občinskega sveta pojasnil predsednik Komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja Roman Dobnikar, so na razpis za podelitev priznanj prejeli le en predlog, a kandidat ni izpolnjeval razpisnih pogojev.

Smučarske sezone še ni čisto konec

Smučarska sezona je na večini slovenskih smučišč že končana, le na Voglu, kje je v zadnjih dveh koncih tedna zapadlo še okoli pol metra svežega snega, bodo naprave obratovalne do konca velikonočnih praznikov.

M. A., A. Š., A. SE., S. K.

Ukanc – Snega je namreč na Voglu še dovolj, več kot meter, je pa res, da je zaradi dokaj visokih spomladanskih temperatur smuka prijetna predvsem v dopoldanskem času, zato žičnici Storeč in Orlove glave obratujeta le od osme zjutraj do druge popoldan, je povedala Aleksandra Fiorelli, direktorica skupnih služb v podjetju Vogel. Temu je prilagojena tudi nižja cena smučarskih vozovnic, je še pojasnila.

nadpovprečno veliko sončnih in mrzlih dni pa je prispevalo k zelo dobremu obisku, je pojasnila direktorica Turističnega centra Soriška planina Polona Golija. Do 27. marca, ko so sezono končali, so tako naštetih kar 112 obratovalnih dni in rekordnih 61.393 smučarjev.

Tudi v Smučarskem centru Cerkno so z letošnjo smučarsko sezono zadovoljni. Sklenili so jo 20. marca, v 93 obratovalnih dneh pa jih je obiskalo 104.425 smučarjev.

Snega je tudi na Voglu še dovolj, a bodo naprave na smučišču zaradi visokih temperatur obratovalne le še do konca velikonočnih praznikov.

Sicer pa pravi, da so s sezono, ki se je začela 3. decembra in brez ene same prekinitve traja še globoko v pomlad, zadovoljni. Tudi zato, ker je bilo med gosti kar okoli trideset odstotkov tujcev, ki so sicer prebivali v bohinjskih hotelih.

In čeprav se je lani na Voglu smučalo vse do sredine maja, kar letos zaradi visokih temperatur ne bo mogoče, ne bi bilo prav, če bi se pritoževali, dodaja. »Nasprotno, sezona, kakršna je bila letošnja, si lahko samo želimo.«

Po praznikih začnejo s približno teden dni trajajočim rednim remontom nihalk, s prvomajskimi prazniki pa se na Voglu že začne poletna sezona.

Na Soriški planini so z zadnjo smučarsko sezono zelo zadovoljni. Vremensko je bila zelo ugodna,

Na Krvavcu so sezono sklenili minulo sredo. Kot pravijo, je bila boljše od prejšnje, zaznamovane z epidemijo in z njo povezanimi ukrepi. Manj zadovoljni so bili vremenom. Kljub obilici sonca so se namreč srečevali z vetrovnimi razmerami. »Naravni sneg nas je presenetil tik pred začetkom sezone, to pa je bilo tudi vse, zato je bil strošek umetnega zasneževanja visok, še posebno ob trikratnem povečanju cen električne energije,« so pojasnili na RTC Krvavec. Smučišče je bilo odprto 122 dni.

Smučarsko sezono so na kranjskogorskem smučišču zaključili 27. marca. Kot so povedali na Turizmu Kranjska Gora, so imeli 114 obratovalnih dni, z obiskom so zelo zadovoljni in ocenjujejo, da je bil ta primerljiv celo z rekordno sezono leta 2018.

vremenska napoved

Prevladovalo bo sončno vreme, občasno bo povečana visoka koprenasta oblačnost. Predvsem popoldne bo pihal južni veter. Postopno bo topleje.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

TOREK

-1/18 °C

SREDA

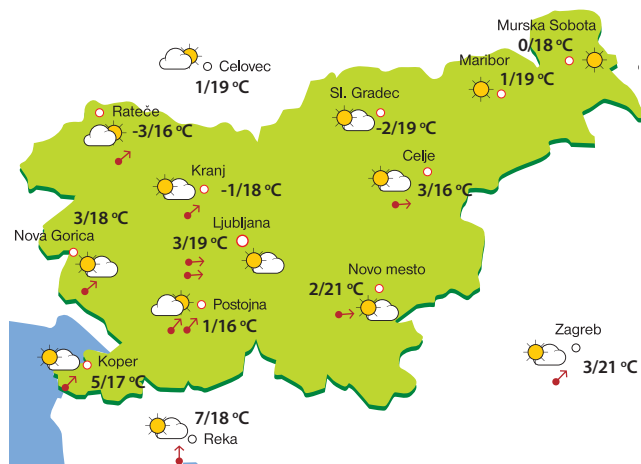

0/19 °C

ČETRTEK

2/21 °C

Bazenski kompleks do nadaljnjega zaprt

Gozd - Martuljek – Iz hotela Špik v Gozdu - Martuljku so obvestili, da je njihov bazenski kompleks zaradi četrtkovega požara v bazenski strojnici do nadaljnjega zaprt. Gostom se opravičujejo in prosijo za razumevanje.